EB

ENCICLOPEDIA DE BUZUNAR

ION HOBANA

JULIEN WEVERBERGH

OZN

o sfidare pentru raţiunea umană

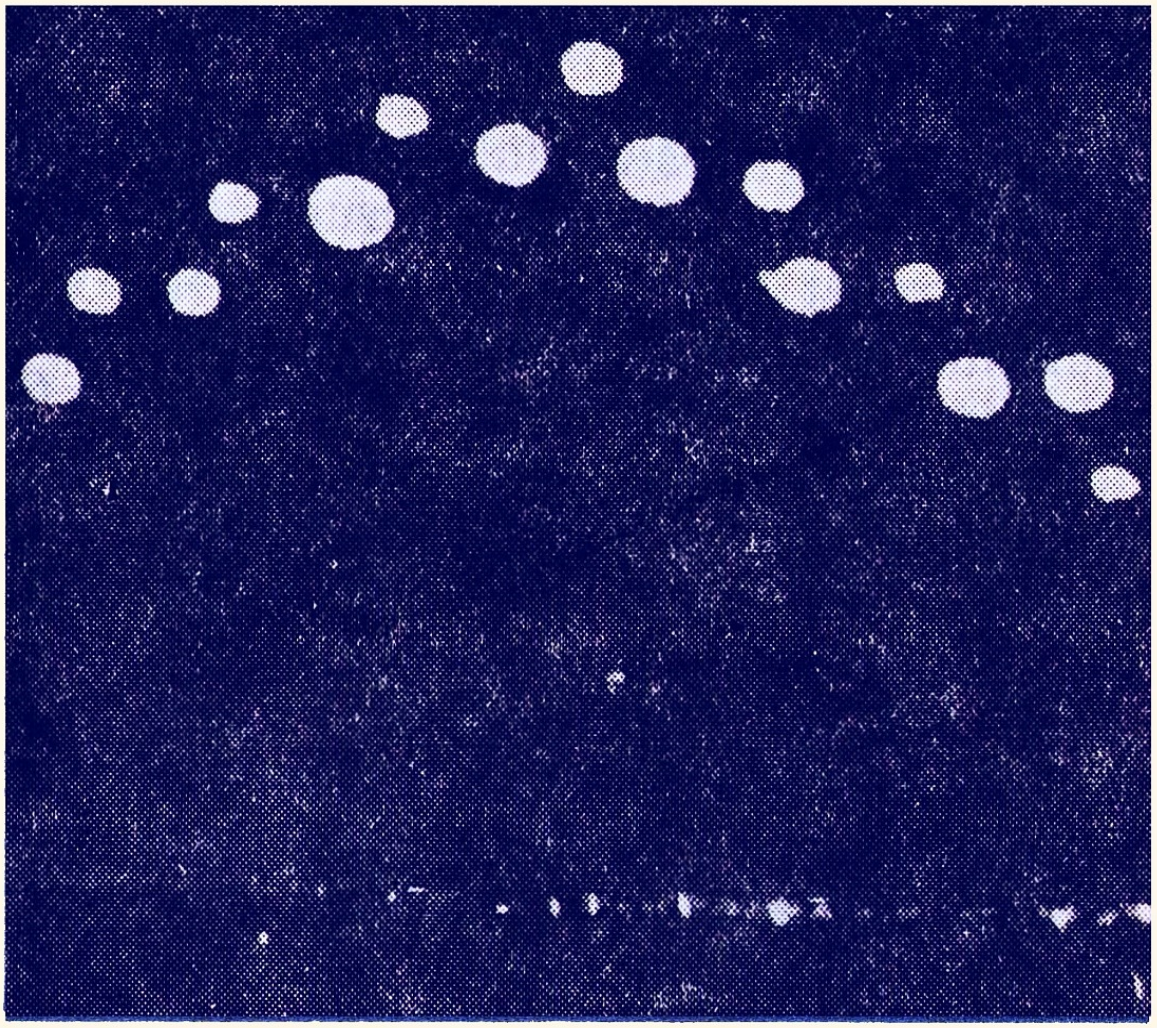

EDITURA ENCICLOPEDICĂ ROMÂNĂ

I. Hobana & J. Weverbergh

OZN

o sfidare pentru raţiunea umană

EB
ENCICLOPEDIA DE BUZUNAR
Seria „SINTEZE”

Editura enciclopedică română
Bucureşti • 1971

Onestitatea intelectuală nu este identică cu refuzul de a-ţi asuma un risc intelectual, iar refuzul de a discuta o ipoteză nouă şi tulburătoare nu implică o aleasă ţinută etică.

Norbert Wiener, „Dumnezeu şi Golem, S A”

Cuvînt înainte

Aşadar, o nouă carte despre „farfuriile zburătoare” – şi într-un moment cînd, privind lucrurile prin prisma ştirilor difuzate de agenţiile de presă, aceste obiecte multiforme şi multicolore îşi fac din ce în ce mai rar apariţia. Pe deasupra, o carte semnată de doi scriitori, Julien Weverbergh fiind un cunoscut poet, prozator şi eseist flamand, din zona Bruxelles-ului. Veţi urmări, deci, o tentativă romantică de a readuce în atenţia opiniei publice un fenomen contestat atît de categoric de concluziile Raportului Condon ? Veţi asista la o nouă rundă a pretinsei înfruntări, pe această temă, dintre fantezie şi ştiinţele exacte ?...

Trebuie să precizăm în primul rînd că OZN-urile continuă să brăzdeze văzduhul pe toate meridianele şi paralelele globului, după cum ne informează publicaţiile specializate. Absenţa lor din paginile ziarelor şi revistelor de mare tiraj se datorează inhibiţiei fireşti pe care au provocat-o amintitele concluzii negative. Pe de altă parte, problema în discuţie face

să se confrunte nu oamenii de litere şi oamenii de ştiinţă, ci două tabere de savanţi, aflate pe poziţii diferite, sau chiar

opuse. Nădăjduim că lectura cărţii vă va convinge definitiv măcar în legătură cu acest adevăr incontestabil.

Ar mai fi de spus că autorii n-au vrut să sacrifice exactitatea, coerenţa, spiritul metodic necesar unei asemenea demonstraţii, pe altarul atractivităţii – ceea ce nu înseamnă, desigur, că aveţi în faţă un tratat academic şi nu o lucrare cu mărturisit caracter informativ. Tocmai pentru a asigura cursivitatea lecturii, indicaţiile bibliografice se află rareori în subsolul paginii, utilizîndu-se sistemul trimiterii la lista de la sfîrşit.

1. Un subiect care merită consideraţie şi cercetare

Cercetătorii şi comentatorii fenomenului OZN se referă deseori la ceea ce ei consideră o similitudine de comportare a ştiinţei oficiale faţă de două manifestări fizice la fel de incontestabile : meteoriţii şi obiectele zburătoare neidentificate. Fără a ne pronunţa acum în legătură cu fondul problemei, trebuie să recunoaştem că cel puţin în primul caz, opoziţia a îmbrăcat, într-adevăr, forme care, în perspectiva timpului, frizează ridicolul. Iată un exemplu dintr-o mie.

În 1790, un raport întocmit de primar şi semnat de trei sute de locuitori de vază ai orăşelului francez Juillac anunţa Academiei din Paris căderea unei grindini de pietre. „Cît de trist este să vedem cum o întreagă municipalitate încearcă să susţină nişte născociri populare printr-un protocol oficial – comenta fizicianul Pierre Bertholon de Saint-Lazare în „Journal des Sciences utiles”. De-a dreptul jalnic ! Ce aş putea să mai adaug ? Toate observaţiile fireşti se vor naşte în mintea cititorului filozof, care citeşte acest raport autentic asupra unui fapt evident neadevărat, asupra unui fenomen imposibil din punctul de vedere al fizicii”.

Fenomenul imposibil continua totuşi să se manifeste. La 26 aprilie 1803, o nouă ploaie de pietre a căzut la L'Aigle. Şi cum scepticismul academicienilor fusese întrucîtva zdruncinat de argumentele fizicianului german Chladni, au hotărit să-l trimită la faţa locului pe colegul lor mai tînăr, Jean Baptiste Biot. Raportul întocmit de acesta constituie actul de naştere al meteoriţilor.

Multă vreme, savanţii au tratat obiectele zburătoare neidentificate cu dispreţul domnului de Saint-Lazare faţă de „fenomenul imposibil” al pietrelor căzute din cer, cu toate că rapoartele nu mai proveneau aproape exclusiv de la ţăranii şi orăşenii neinstruiţi ai evului mediu, ci mai ales de la observatori cu o înaltă calificare (marinari, piloţi, experţi în rachete etc), sau chiar de la membri ai nobilei bresle (astronomi, fizicieni, chimişti, biologi etc). Dar scopul acestei cărţi nu este de a face procesul unei atitudini explicabile prin influenţa unor factori de reţinere mai mult sau mai puţin justificaţi, mai mult sau mai puţin academici. Să vedem, aşadar, dacă OZN-urile au avut un L'Aigle al lor, care ar fi putut determina o schimbare radicală a opiniei comunităţii ştiinţifice.

Anul 1965 a fost deosebit de bogat în apariţii OZN – şi valul a continuat în primăvara următoare. Marele număr de observaţii înregistrate pe teritoriul Statelor Unite şi explicaţiile nesatisfăcătoare ale autorităţilor au generat o intensă campanie de piesă, cerînd Congresului să ancheteze comportarea organismelor însărcinate cu studiul fenomenului OZN. Din iniţiativa (obligată) a Air Force, la 3 februarie 1966 s-a întrunit un „Comitet ad-hoc pentru examinarea Proiectului Blue Book” (Cartea Albastră – comisia de anchetă OZN a forţelor aeriene).

Raportul Comitetului, înaintat secretarului de stat al Air Force, Harold Brown, în luna martie a aceluiaşi an, constata că, în cazul unor rapoarte clasate, „pro-

* Cf. W i 11 y L c y, Observatorii cerului, Edit. tineretului, 1968, p. 260.

bele erau prea sărace sau prea neconcludente pentru a permite o înregistrare sigură în categoria identificate” (27, p. 593)1. Considerîndu-se necesară o „investigare ştiinţifică mai amănunţită a unor rapoarte selecţionate”, se recomanda încheierea de contracte cu echipe de cercetători, a căror activitate să fie coordonată de o universitate. „Aceasta a fost o abatere radicală de la politica anterioară a Air Force”, notează dr. David R. Saunders, investigator principal al încă nenăscutului Proiect Colorado (Comitetul Condon), în cartea scrisă în colaborare cu R. Roger Harkins (22, p. 25).

La 5 aprilie, Comisia pentru forţele armate a Congresului i-a audiat pe cei vizaţi, în primul rînd, de campania de presă. în depoziţia sa, Harold Brown a prezentat recomandările Comitetului O'Brien, cu care s-a declarat, în principiu, de acord. Menţionînd că 95<70 din observaţii au fost explicate, iar „o mare parte din restul de 5<y0” sînt neexplicate numai pentru că „nu avem date destule despre ele”, el a precizat: „Deşi cei 18 ani de cercetare a obiectelor zburătoare neidentificate n-au dus la descoperirea vreunei ameninţări pentru securitatea noastră naţională, sau a dovezilor că obiectele neidentificate reprezintă dezvoltări sau principii depăşind cunoştinţele ştiinţifice actuale, sau vehicule extraterestre, Air Force vrea să continue investigarea acestor fenomene fără idei preconcepute şi cu cel mai fin echipament tehnic disponibil” (27, p. 545).

Susţinut integral de maiorul Hector Quintanilla jr., şeful Proiectului Blue Book, Brown a avut neplăcuta surpriză de a se vedea contrazis de... consultantul ştiinţific al Proiectului, dr. J. Allen Hynek, şeful Departamentului de astronomie şi directorul Centrului de cercetări astronomice Lindheimer, de la Northwestern University. Timp de optsprezece ani, dr. Hynek investise explicit şi implicit cu autoritatea sa ştiinţifică toate comunicatele OZN ale Air Force. Acum, în faţa Comisiei pentru forţele armate a Congresului, precizînd că „în ultimii cinci ani au fost prezentate Air Force mai multe rapoarte decît în primii cinci ani”, el exprima

1 Prima cifră dintre paranteze reprezintă numărul de ordine al sursei bibliografice (vezi lista de la pp. 186-192).

serioase rezerve în legătură cu capacitatea Proiectului Blue Book de a efectua un studiu aprofundat al fenomenului, cerind ca această sarcină să fie încredinţată unui grup de oameni de ştiinţă.

S-ar părea că, măcar în această privinţă, poziţiile coincid. Dar Brown şi Quintanilla acceptau ideea unei supervizări ştiinţifice cu gîndul că ea va confirma integral justeţea metodelor şi concluziilor Proiectului. Pe cînd Hynek era nemulţumit de aceste metode şi concluzii, după cum avea s-o dovedească şi scrisoarea lui dată publicităţii la 27 august 1966 şi reluată mai tîrziu de revista „Science". Fără să se refere direct la Air Force, ea grupează şapte „erori de interpretare-desprinse, de fapt, tocmai din comunicatele Proiectului şi ale altor organisme ale forţelor aeriene :

„1. Numai «fanaticii» OZN semnalează OZN-uri. Situaţia exact opusă este mult mai aproape de adevăr. Doar o parte neglijabilă a rapoartelor supuse. Air Force-ului aparţin «adevăraţilor credincioşi», cei care frecventează congresele OZN şi sînt membri ai grupurilor de «fanatici». Experienţa mea arată că, în general, rapoartele cu adevărat uimitoare aparţin unor oameni puţin sau deloc interesaţi de OZN-uri.

2. Rapoartele OZN provin de la oameni nedemni de încredere, dezechilibraţi şi neinstruiţi. Asta este, uneori, adevărat. Dar rapoartele OZN provin, în număr mult mai mare, de la oameni demni de încredere, echilibraţi şi instruiţi. Cele mai clare rapoarte aparţin unor observatori vizibil inteligenţi ; proştii îşi înfrîng rareori inerţia inerentă pentru a se apuca să scrie rapoarte.

3. Rapoartele OZN nu provin niciodată de la oameni avînd o formaţie ştiinţifică. Asta este absolut fals. Unele dintre cele mai bune, cele mai coerente rapoarte provin de la oameni avînd o educaţie ştiinţifică. E adevărat că oamenii de ştiinţă se feresc să-şi facă publice rapoartele. Ei cer, deci, să rămînă anonimi, ceea ce se asigură totdeauna.

4. OZN-urile nu sînt văzute niciodată de aproape şi sînt descrise totdeauna vag. Cînd mă refer la grupul de rapoarte uimitoare, le exclud pe toate cele cărora li s-ar potrivi caracterizarea de mai sus. Am în dosa

rele mele mai multe sute de rapoarte care dau bătaie de cap minţilor ascuţite şi ar oferi uşor un subiect de discuţii folositoare între fizicieni şi sociologi.

5. Air Force nu posedă nici o dovadă că OZN-urile ar fi extraterestre sau ar reprezenta o tehnologie înaintată. Aceasta este o declaraţie îndreptăţită, dar este interpretată inexact ca o mărturie împotriva celor două ipoteze. Cîtă vreme OZN-urile sînt «neidentificate», problema trebuie în mod evident să rămînă deschisă. Dacă am şti ce sînt, ele n-ar mai fi OZN-uri, ci OZI-uri, obiecte zburătoare identificate ! Dacă ştim răspunsul dinainte, cercetarea nu mai are rost. N-a fost întreprinsă niciodată o veritabilă investigaţie ştiinţifică asupra fenomenului OZN. Vrem să facem aceeaşi greşeală ca Academia de ştiinţe franceză, cu refuzul ei de a accepta relatările despre «pietrele căzute din cer» ? Pînă la urmă, oricum, meteoriţii au devenit respectabili în ochii ştiinţei.

6. Rapoartele OZN sînt generate de publicitate. Nu se poate nega că larga publicitate acordată rapoartelor constituie un motiv incontestabil, un stimulent pentru înmulţirea relatărilor, dar este nejust să se susţină că aceasta ar fi singura cauză a înaltei frecvenţe a relatărilor OZN.

7. OZN-urile n-au fost reperate niciodată de radar, sau fotografiate de aparatele de urmărire a meteorilor şi sateliţilor. Această declaraţie nu e totuna cu a spune că radarul, camerele fotografice pentru meteori şi sta-ţiile de urmărire a sateliţilor n-au înregistrat pe ecrane sau pe peliculă «obiecte stranii», care au rămas neidentificate. S-a admis cu uşurinţă că, deşi neidentificate, obiectele nu sînt neidentificabile ca obiecte convenţionale.

Pentru aceste considerente – încheia Hynek – eu nu pot să mă lepăd de fenomenul OZN pur şi simplu ridicînd din umeri. Cazurile «încăpăţînate» conţin frecvente referiri la caracteristici cinematice, geometrice şi luminoase care se repetă. Am început să simt că există o tendinţă în ştiinţa secolului al 20-lea de a uita că va exista o ştiinţă a secolului al 21-lea şi chiar o ştiinţă a secolului al 30-lea, de la al căror nivel

6

cunoştinţele noastre despre univers vor apărea, probabil, cu totul altfel decît în ochii noştri. Suferim, poate, de un provincialism temporal, o formă de aroganţă oare a iritat întotdeauna posteritatea !” (64).

Am reprodus cea mai mare parte a scrisorii, dată fiind semnificaţia ei excepţională : un savant autentic, prin mîna căruia au trecut toate dosarele Proiectului Blue Book, se ridică împotriva celor mai răspîndite sloganuri anti-OZN. Şi poate că momentul ales pentru această răzvrătire abia voalată este legat de prelungirea pertractărilor în problema înfiinţării proiectatului comitet de oameni de ştiinţă.

În primăvara şi vara anului 1966, mai multo instituţii de învăţămînt superior – printre care Universitatea Harvard, Institutul Tehnologic din Massa-chusetts, Universitatea din Carolina de Nord, Universitatea din California – au refuzat să patroneze cercetările în domeniul OZN. Să fi fost de vină lipsa de interes pentru o temă „neserioasă” ? Greu de crezut, dacă ne gîndim la extravaganţele pe care şi le permit aceleaşi instituţii, cu condiţia să li se pună la dispoziţie fondurile necesare. La Institutul Tehnologic din Mas-sachusetts, de pildă, se studiază „fotografia spiritelor” şi mesele rotitoare. Atunci ?...

Unii comentatori susţin că dificultăţile se datorau condiţiilor preliminare puse de Air Force. Nu vom insista asupra acestui aspect încă neclar, menţionînd că, la 31 iulie, Biroul pentru cercetări ştiinţifice al forţelor aeriene i-a propus dr. Edward Condon, profesor de fizică şi astrofizica la Universitatea din Colorado, să conducă Proiectul Colorado, cum avea să fie numit noul organism. încheierea contractului între Air Force şi Universitatea Colorado a fost anunţată la 7 octombrie, iar activitatea propriu-zisă a început la 1 noiembrie.

Edward Uhler Condon ar fi putut să joace rolul lui Jean Baptiste Biot – şi părea înclinat s-o facă. După numirea sa ca director ştiinţific al

Proiectului Colorado (Comitetul Condon), el declara ziariştilor : „Desigur, nu orice obiect neidentificat este neapărat un vizitator extraterestru. Dar asta nu înseamnă că

7

toate obiectele neidentificate ar fi fenomene naturale, chiar dacă multe sînt. Atît de mare este vanitatea sau ignoranţa unor negatori, încît tot ceea ce depăşeşte înţelegerea lor este considerat ca de neconceput. Dar concepţiile umane sînt limitate de cunoaşterea şi experienţa terestră şi, în vastul univers, Pămîntul este un fapt infinitezimal". Frumoase cuvinte ! Şi asta nu e tot : ,,Amintiţi-vă ce spunea astronomul regal din Marea Britanie, dr. Van der Riet Wooley, în 1957 : «Astronautica ? Totală absurditate '» Cîteva zile după aceea, ruşii lansau primul lor sputnic. Amintiţi-vă de asemenea : pionierii astronomiei, Copernic, Galileu, Kepler şi partizanii lor au fost denunţaţi ca lunateci sau eretici şi persecutaţi de savanţii şi teologii care priveau Pămîntul drept centrul Universului. Ei bine, adoptînd aceeaşi poziţie antiştiinţifică, unii îi ridiculizează pe cei care consideră farfuriile zburătoare o problemă serioasă. Rîsul e bun pentru deconectare... Dar farfuriile zburătoare sînt un subiect care merită consideraţie şi cercetare" (82).

Această declaraţie neechivocă a creat o stare de euforie în rîndul celor care considerau, într-adevăr, că obiectele zburătoare neidentificate merită consideraţie şi cercetare. Dar activitatea Comitetului Condon a venit foarte curînd în contradicţie cu profesiunea de credinţă a directorului său ştiinţific. Aria de investigaţie s-a dovedit a fi extrem de redusă şi orientată, deseori, spre zone de interes scăzut, sau de-a dreptul nul. Iar declaraţiile dr. Condon şi-au schimbat caracterul şi tonalitatea, fiind tot mai pătrunse de plictis şi indiferenţă, pe măsură ce se apropia scadenţa redactării şi publicării raportului final.

Pe deasupra, un incident deosebit de grav a zdrenţuit stindardul obiectivităţii şi lipsei de idei preconcepute, agitat de responsabilii Proiectului Colorado. Este vorba despre descoperirea, într-un dosar intitulat „Contractul Air Force şi arierplan", a unui memoriu datat 9 august 1966 şi semnat de Robert Low, viitorul coordonator al Proiectului. Un pasaj a trezit cu deosebire stupefacţia şi indignarea descoperitorului, dr. David Saunders : „Studiul nostru ar urma să fie con-

7

dus aproape exclusiv de sceptici care, chiar dacă n-ar putea să demonstreze un rezultat negativ, ar putea să producă şi probabil ar produce o impresionantă cantitate de dovezi că observaţiile nu conţin nimic real. Trucul ar consta, cred, în a prezenta Proiectul (Colorado) astfel încît să apară publicului ca un studiu absolut obiectiv, iar comunităţii ştiinţifice ca un grup de sceptici făcînd totul pentru a fi obiectivi, dar neavînd aproape nici o speranţă de a descoperi vreo farfurie. O cale ar fi aceea de a orienta cercetarea nu spre fenomenele fizice, ci mai curînd spre oamenii care le observă – psihologia şi sociologia persoanelor şi grupurilor care raportează că au văzut OZN-uri. Dacă s-ar da importanţă mai

mult acestui aspect decît vechii probleme a realităţii fizice a farfuriilor cred că comunitatea ştiinţifică ar accepta repede mesajul” (22, p. 243).

Prin dr. Saunders şi dr. Norman E. Levine, investigator al Proiectului, conţinutul memoriului a devenit cunoscut dr. James McDonald, profesor la Institutul de fizică atmosferică al Universităţii din Arizona, care studia fenomenul OZN pe cont propriu (numele lui va reveni deseori în această carte). McDonald i-a scris lui Low. Drept urmare, după o scurtă anchetă, condusă de Condon, Saunders şi Levine au fost concediaţi. Dar întreaga poveste a devenit publică (46).

Istoria genezei şi a tribulaţiilor Comitetului Condon oferă suficient material pentru o carte de sine stătătoare (numeroase amănunte semnificative cuprinde amintita lucrare a dr. Saunders). Am relatat aici esenţialul, pregătindu-l pe cititor pentru o succintă analiză a „Studiului ştiinţific asupra obiectelor zburătoare neidentificate” (Raportul Condon), care ne va oferi prilejul de a aborda cîteva dintre cele mai importante aspecte ale fenomenului în discuţie. Precizăm că printre acestea nu se va număra originea OZN-urilor. Ne aflăm într-un moment în care, în bună măsură tocmai datorită Raportului, în centrul atenţiei noastre trebuie să se afle „vechea problemă a realităţii fizice a farfuriilor”. înainte de a cerceta ce sînt şi de unde vin, e necesar să ne lămurim dacă există.

2. Incursiune în... „preistorie”

Printr-un consens aproape unanim, istoria OZN-urilor începe la 24 iunie 1947, cînd Kenneth Arnold, un om de afaceri din Boise, Idaho, pilotînd avionul său personal în regiunea muntelui Rainier, a văzut nouă discuri strălucitoare. Descriindu-le ziariştilor, el le-a asemuit unor farfurii, fără să ştie că metafora fusese utilizată, în acest context, cu aproape şapte decenii în urmă. Iată relatarea apărută în „Daily News” din Denison, Texas, la 25 ianuarie 1878 :

„Dl. John Martin, fermier, locuind la circa şase mile la sud de oraşul nostru, ne-a istorisit această stranie întîmplare : marţi dimineaţa, în timp ce vîna, atenţia i-a fost atrasă de un obiect întunecat, aflat destul de sus, către sud. Forma stranie a obiectului şi viteza cu care se apropia l-au izbit şi s-a străduit să-l observe mai bine.

În momentul în care a fost zărit, avea mărimea unei portocale şi continua să crească. Dl. Martin şi-a obosit ochii, privindu-l, şi şi-a întors o clipă capul, ca să-i odihnească. Atunci cînd l-a privit din nou, obiectul ajunsese aproape la verticală, dimensiunile lui

crescuseră considerabil şi părea să înainteze cu o iuţeală prodigioasă.

Cînd trecu exact la verticală, obiectul avea aproximativ dimensiunile unei farfurii mari şi se afla, în mod evident, foarte sus. Dl. Martin îşi spuse că seamănă cu un balon, atît cit putea să-şi dea seama. Obiectul dispăru la fel de iute precum apăruse, fiind pierdut curînd din vedere. Buna credinţă a d-lui Martin este incontestabilă şi acest straniu eveniment,

dacă nu e vorba de un balon, merită să reţină atenţia savanţilor noştri” (Cf. 10, pp. 78-79).

Dar nici dl. John Martin nu deţine prioritatea absolută. La 14 august 1863, „Gaceta de Madrid” publica următoarea ştire :

„Un fel de farfurie luminoasă roşietică, avînd deasupra o cupolă de flăcări, a fost văzută alaltăieri seara la orizont, pe cerul Madridului, spre est.

S-a crezut mai întîi că e o cometă.

După ce a rămas multă vreme nemişcat, obiectul s-a deplasat cu repeziciune orizontal şi vertical, în mai multe direcţii”.

(întrucît n-am putut verifica direct această relatare, am recurs la confirmarea unei surse – 40. prin alta – 12, p. 328).

Am făcut, deci, cunoştinţă cu două dintre faptele „preistoriei” fenomenului pe care-l studiem. Pentru că observaţiile OZN sînt departe de a constitui un apanaj al perioadei postbelice, sau măcar al secolului nostru.

Discuţia nu prezintă numai un interes abstract, să zicem documentar. Printre cunoscătorii „după ureche” ai problemei se vîntură ideea că OZN-urile ar fi, de fapt, vehicule experimentale terestre. Gabriel Voisin, constructorul primului hidroavion, riposta astfel, încă din 1951 : „Este, într-adevăr, extrem de greu să păstrezi un secret absolut în materie de aeronautică, sau chiar de astronautică. Construcţia unui prototip poate fi, la rigoare, efectuată pe ascuns, dar experimentarea lui pe o scară mai largă devine publică în mod inevitabil” (92). Raportul Condon se arată şi mai categoric : „...este cu totul improbabil ca avioane militare secrete

ale unei ţări să întreprindă zboruri de încercare în alte ţări. De asemenea, este foarte improbabil ca forţe militare din diferite ţări să experimenteze aparate perfecţionate similare în întreaga lume, în acelaşi timp şi în secret unele faţă de altele” (27, p. 12). Aceste argumente incontestabile sînt puternic susţinute de aspectul cronologic al problemei.

Deci, la 24 iunie 1947, Kenneth Arnold „a observat deodată o serie de reflexe luminoase în stînga sa. Privind spre sursa lor, a văzut un şir de nouă obiecte foarte strălucitoare în formă de discuri, a căror lungime a estimat-o la 45—50 de picioare * (...) şerpuiau între piscurile muntoase, dispărînd chiar, la un moment dat, îndărătul unuia dintre ele. Fiecare obiect avea o mişcare săltăreaţă, descrisă de Arnold ca aceea a unei «farfurii ricoşînd pe apă». Cît timp au fost vizibile, Arnold le-a măsurat viteza (...) aproape 1 700 de mile pe oră **. El a estimat că obiectele se aflaseră cam la 20—25 de mile şi străbătuseră 47 de mile în 102 secunde” (21, pp. 32—33).

Ceea ce trebuie să reţinem este ciudata manieră de deplasare a obiectelor – descrisă aproape identic de reverendul Lionel B. Browning, din Cressy, Tasmania, în legătură cu un OZN văzut la 4 octombrie 1960 : „El sublinia că aceste obiecte mai mici (în formă de disc —n.n.) făceau sărituri ca nişte pietre la suprafaţa apei” (78). Dar şi mai incredibilă este

viteza estimată de Arnold, de vreme ce, în 1947, recordul avioanelor cu reacţie depăşea cu puţin 1 000 km/h !...

Observaţia businessmanului din Boise n-a fost nici prima, nici singura din acea perioadă, care menţiona o prezenţă insolită pe cerul Statelor Unite. Cer-cetînd arhivele ziarelor locale din mai multe oraşe, Ted Bloecher a descoperit că un mare număr de obiecte au efectuat manevre bizare, cu o viteză superioară celei a oricărui aparat de zbor cunoscut; lucrarea lui *** relatează 853 de observaţii din lunile iunie şi iulie

* Un picior are 0,30 m> ** O milă engleză are 1 609,3 m. *** Report on the VFO wave of 1947, N1CAP, 1967.

ale aceluiaşi an. De altfel, Raportul Condon ne oferă şi el cîteva mostre semnificative : „La patru zile după observaţia lui Arnold, pilotul unui F-51 al Air Force a văzut o formaţie de cinci sau şase obiecte circulare în dreapta avionului, în timp ce zbura în apropiere de Lake Meade, Nevada, pe la mijlocul după-amiezii. în aceeaşi seară, lîngă baza aeriană Maxwell din Mont-gomery, Alabama, mai mulţi ofiţeri ai Air Force au văzut o lumină strălucitoare care zbura în zig-zag cu mare viteză şi, cînd a ajuns deasupra lor, a făcut o cotitură de 90° şi a dispărut spre sud. De la centrul de experimentare din White Sands, New Mexico, s-a primit o relatare despre o lumină pulsantă care a trecut de la un orizont la altul în 30 de secunde” (27, p. 503). Reproducînd observaţiile de mai sus în capitolul „OZN-uri, 1947—1968”, pe care-l semnează, dr. Condon nu le însoţeşte de nici un comentariu. Zborul în zigzag şi cotitura în unghi drept constituie însă performanţe intangibile pentru tehnologia terestră nu nu-mai la nivelul anului 1947, ci şi în clipa cînd citiţi rîn-durile de faţă.

Dar obiectele zburătoare neidentificate par să fi populat văzduhul planetei noastre înainte, cu mult înainte ca Arnold şi chiar fermierul din Texas să le asemuiască cu unele dintre cele mai banale elemente ale universului domestic. într-un studiu intitulat Forme. OZN în paleolitic, cunoscutul ozenolog francez Aime Michel ne prezintă cîteva dintre siluetele inci-zate pe pereţii unor peşteri din epoca de piatră, con-chizind : „Autenticitatea lor este incontestabilă. Dacă aceste lucrări de artă nu înfăţişează nimic, atunci e necesar să ni se explice de ce artişti atît de preocupaţi de o redare realistă în toate celelalte cazuri, au hotărît, pentru fanteziile lor nonfigurative, să-şi imagineze, cu o uimitoare exactitate, acele forme a căror inexistenţă a fost demonstrată, cu 15 000 sau 20 000 de ani mai tîrziu, de Raportul Condon” (83).

În ceea ce ne priveşte, nu ne încumetăm, deocamdată, să mergem atît de departe – cu toate că studiul citat se întemeiază pe reproducerile desenelor din peşteri existente în lucrările unor specialişti de maximă

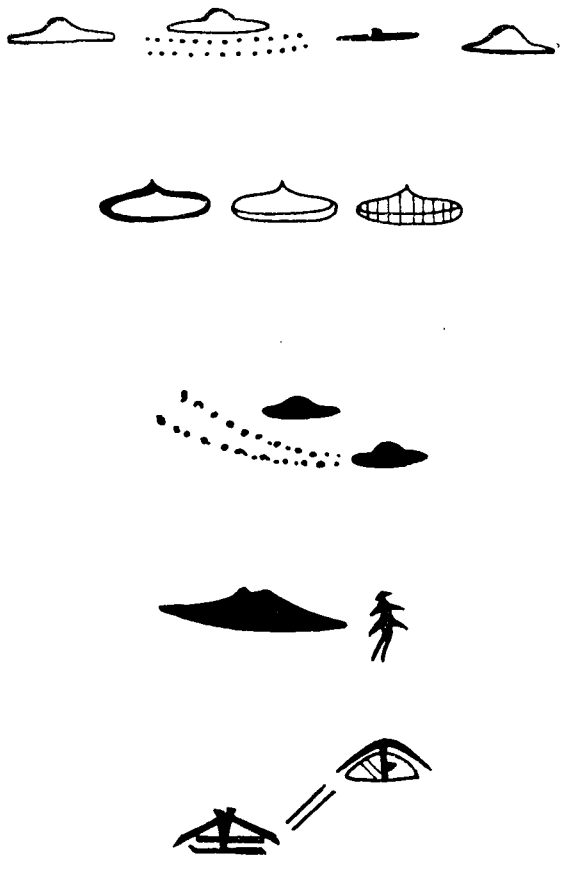

„Forme OZN" din paleolitic

notorietate, ca H. Breuil şi Andre Leroi-Gourhan. Ne vom referi, deci, doar la cîteva texte şi imagini pe care le-am cercetat mai îndeaproape. Samuel Rosen-berg, autorul capitolului „OZN-urile în istorie" al Raportului Condon, îşi exercită ironia în legătură cu un caz cunoscut şi de cititorii romîni. Şi e adevărat că, spre regretul adepţilor paleoastronauticii, Cartea lui

11

Dzyan nu constituie „o culegere de legende transmise oral de-a lungul veacurilor, înainte ca oamenii să fi fost în stare să scrie, fiind, în cele din urmă, adunate sub formă de manuscrise de învăţaţii timpului, care le-au păstrat spre a fi la dispoziţia noastră" (4, p. 13). Ea nu este nici „produsul imaginaţiei unui scriitor din trecutul îndepărtat" (4, p. 14) – dacă nu considerăm trecut îndepărtat acel an 1888, în care Helena Petrovna Blavatsky, marea preoteasă a cultului teozo-fiei ezoterice, a publicat, la Londra, Doctrina secretă, incluzînd Cartea lui Dzyan...

Aşadar, o „născocire", termen folosit cu voluptate în Raport – şi nu numai de Samuel Rosenberg. Din păcate, nu singura de acest fel. Multe dintre cărţile de aşa-zisă popularizare a fenomenului OZN vehiculează o cantitate apreciabilă de informaţii lipsite de fundament, preluate fără nici o urmă de spirit critic din surse la fel de îndoielnice. Avem de-a face cu nişte adevărate grajduri ale lui Augias – şi Hercule, travestit în şoarece de bibliotecă, s-ar afla în faţa unei munci mai grele decît cea mitologică, pentru că soluţia radicală ar elimina şi destule relicve preţioase.

Cititorii ultimei cărţi a lui Victor Kernbach (9), sau măcar ai ciclului său de articole din revista „Viaţa studenţească" (72), cunosc

tulburătoarele fresce de pe bolta bisericii mînăstirii Visoki Deciani, din Iugoslavia. Ei ştiu că obiectele stranii, semănînd cu nişte capsule spaţiale şi pictate cel mai tîrziu în 1350, cînd s-a încheiat zugrăvirea bisericii, îşi au corespondentul într-o icoană rusească din secolul XVII şi în frescele din Biserica Domnească de la Tîrgovişte, datînd cam din acelaşi secol. Şi îi asigurăm că toate aceste imagini anacronice nu constituie „născociri", după cum ne-am convins cercetînd cîteva texte şi reproduceri întrutotul demne de încredere (73, 84, 93). Dar partizanii prea zeloşi ai paleoastronauticii nu se mulţumesc cu dovezile existente.

Una dintre cale mai recente lucrării închinate „farfuriilor zburătoare" cuprinde următorul pasaj, în capitolul „Timpul «legendelor»" : „1416—1492 :. Piero Borghese, zis Piero della Francesca, a pictat

12

«Legenda Crucii», care se află la San Francescc din Arezzo. În ea se remarcă «nori», în dreapta sus, care au forma şi mişcarea discurilor zburînd orizontal. Absenţa munţilor în peisaj nu ne permite să presu-punem că artistul a pictat nori lenticulari (altocumulus lenticularis)" (3, p. 60). Prezentarea de pe coperta a patra ne asigură că „Toate sursele au fost verificate şi confirmate (...) informaţiile controlate, confirmate de alte informaţii (...) cel mai mărunt fapt semnalat este însoţit de referinţa sa precisă şi completă..." Dar pasajul de mai sus – ca majoritatea cazurilor invocate în „Timpul «legendelor»" – nu este însoţit de nici un fel de referinţă. Vom împlini noi această lacună, pre-cizînd că „descoperirea" a fost făcută de un anume domn Perrinjaquet şi adusă astfel la cunoştinţa publicului de redactorul uneia dintre revistele specializate :

„Pe acest panou, pe care vi-l prezentăm doar parţial, figurează în partea de jos, la picioarele copacului căruia i se vede vîrful, un grup de personaje. Ele sînt îngenuncheate, cu mîinile împreunate, cu ochii ridicaţi spre cer, într-o atitudine care indică o intensă curiozitate (...)

Ce privesc ei deci pe cer, ce vedem noi ?

Noi vedem aceste siluete care ne-au devenit familiare, cele pe care le cunoaştem cu toţii, considerîndu-le o prezenţă extraterestră. Sînt, fără îndoială, 2 farfurii zburătoare de tipul cel mai clasic şi care nu se pretează la nici o altă interpretare. Această frescă ne aduce astfel şi aduce incredulilor' dovada că aceste aparate existau încă clin secolul al XV-lea. Artistului i-au trebuit informaţii precise pentru a le desena cu atîta realism.

Să nu vină cineva să susţină că e vorba de o iluzie, conform temei favorite a anumitor detractori, nici de fenomene fizice cunoscute, atitudinea acestei mulţimi este fără echivoc. Ea are în faţă o prezenţă materială, apropiată, s-ar părea chiar că aude vorbe. Sînt toţi în genunchi, înaltul demnitar se descoperă.

Aceste farfurii nu sînt inventate, noi le cunoaştem bine, acest desen este precis, fără confuzie. Această

12

dovadă este acolo, de necombătut, pe pereţii lui San Francesco din Arezzo – Toscana" (74).

Am privit şi noi „reproducerea fidelă a lui F. La-garde”, de pe coperta a patra a revistei şi am tresărit de încîntare în faţa farfuriilor zburătoare desenate „cu atîta realism”. Apoi, am făcut ceea ce era firesc să facem : am căutat o reproducere a întregului panou. Şi încîntarea ni s-a transformat în nedumerire, pentru că :

— farfuriile „de tipul cel mai clasic” sînt – să ne ierte Henry Durrant! – nişte nori lenticulari, multiplicaţi, de altfel, pînă la capătul de sus al panoului ogival ; F. Lagarde a „ajustat” în mod considerabil siluetele lor, pentru a obţine un desen „precis, fără confuzie” ;

— personajele îngenuncheate nu au „ochii ridicaţi spre cer” şi atitudinea lor nu indică ,,o intensă curiozitate” ; ele privesc cu pietate nu iluzoriile farfurii zburătoare din dreapta sus, ci, într-adevăr, „o prezenţă materială, apropiată” : crucea pe care Heraclius o readuce la Ierusalim, după cum explică legenda planşei CXXVIII din lucrarea pe care am consultat-o * ; de altfel, mulţimea nici n-are cum să privească norii lenticulari, care se află în spatele ei.

Poate că fotografia transmisă de domnul Perrinja-quet era neclară sau retuşată astfel încît să permită interpretarea cu totul insolită a lui F. Lagarde. Dar o probitate ştiinţifică (sau, pur şi simplu, morală) elementară ar fi trebuit să-l îndemne pe acesta din urmă să pună alături „documentul” cu o reproducere, înainte de a se lansa în afirmaţii atît de hazardate. Cît despre „verificarea şi confirmarea” efectuată de Henry Durrant...

Dar poate că acest caz constituie o excepţie, datorată unei prea mari încrederi în infailibilitatea nemăr-turisitei surse. Să mergem pe urmele unei alte „descoperiri”, avînd de astă dată o indicaţie precisă :

* Roberto I, onghi, Piero della Francesca, Les Edi-tions G. Cres et Cie, 1927.

13

„Să nu părăsim Mexicul şi să facem apel la Ber-nardo (de fapt, Bernal – n.n.) Diaz del Castillo, care a consemnat fidel marile fapte (şi atrocităţi) ale conchistadorului spaniol Fernando Cortez. în timpul primei sale întrevederi cu împăratul Montezuma II, acesta i-a dăruit lui Cortez două discuri mari, părînd de aur şi prevăzute cu un fel de cupolă. Interpretul le-a explicat întrebuinţarea : fabricate dintr-un aliaj de aur cu o greutate specifică inferioară celei a metalului de bază, erau făcute să vibreze prin lovituri ; un om, aflat în cupolă, provoca aceste vibraţii ; ajun-gînd la un anumit nivel, ele făceau cu putinţă levi-taţia şi deplasarea discurilor ; se putea călători astfel în văzduh, întreţinînd vibraţiile prin bătăi. Existau discuri de mărimi diferite ; din pricina sunetului pe care-l emiteau, li se spunea „discuri şuierătoare” ; unii cred că erau încărcate cu energie cosmică prin acumulare, echilibrînd astfel gravitaţia. O demonstraţie de zbor a fost făcută în faţa lui Cortez. Dar capelanul său, Dom Gerolamo de Aguillar, a socotit că era vorba de o operă demoniacă ; la sfatul său, Cortez a pus să se topească discurile; din ele s-a scos un aur foarte pur şi un metal alb strălucitor necunoscut, după cum povesteşte istoricul spaniol” (3, pp. 53—54).

Cu toate că memoria nu ne sugera nimic care să semene cu o asemenea miraculoasă întîmplare, am luat una dintre cele mai noi ediţii franceze * şi am recitit însemnările lui Diaz del Castillo. Singurele discuri de aur care apar sînt lingourile discoidale ale visteriei aztece. Restul e... născocire.

Spaţiul pe care l-am rezervat acestui capitol nu ne îngăduie să continuăm jocul erorilor. Ceea ce nu înseamnă că toate mărturiile vechi şi foarte vechi trebuie incluse în categoria incriminată. Nici măcar adversarii declaraţi ai OZN-urilor nu au o asemenea pretenţie, susţinînd însă că e vorba de proiecţii fantastice şi de fenomene naturale, a căror similitudine cu produsele tehnologiei moderne şi cu manifestările

* L'histoire veridique de la conquete de la Nouvelle-Kspagne, par Bernal Diaz del Castillo, Club des Libraires de l'nince, 1959.

Fragment din „Papirusul Tulli“

aeriene inexplicabile este fortuită sau amplificată în mod tendenţios. Există exagerări, desigur, şi împărtăşim reticenţele, uneori iritarea celor care denunţă transformarea fiecărui mit, a fiecărei legende într-o relatare cu cheie a unor intervenţii extraterestre. Nu credem că Iupiter era comandantul unei expediţii venite din Alfa Centauri, iar fulgerul lui – un laser de buzunar. Tot aşa cum covorul zburător şi armăsarul cu şase aripi nu sînt reprezentări ale unor avioane sui-generis, ci expresia dorinţei omului de a zbura, într-o vreme cînd nu putea face asta decît soli-citîndu-şi fantezia. Dar textele vechi autentice cuprind şi altfel de lucruri.

Capitolul ,,OZN-uri în istorie”, din Raportul Con-don, menţionează, printre altele, pasajele din Biblie considerate uneori drept dovezi ale unor prezenţe nepă-mîntene, referindu-se la „cel mai celebru şi mai des citat dintre vechile «OZN-uri» : «roţile de foc ale lui Iezechil»“ (27, p. 498). O referire funcţională, avînd scopul precis de a demonstra, prin alăturare, că aşa-numitul „Papirus Tulii” este, de fapt, o compilaţie modernă după „Cartea lui Iezechil”. Să judecăm, însă, în cunoştinţă de cauză.

„Papirusul Tulii”, numit astfel după posesorul său, răposatul profesor Alberto Tulii, fost director al sec-

ţiei egiptene a Muzeului Vatican, este socotit de traducător, prinţul Boris de Rachewiltz, drept un fragment din „Analele lui Tutmes al III-lea” (circa 1504 – 1450 î.e.n.). Iată textul, cu golurile existente în original :

„în anul 22, în a treia lună de iarnă, la ora a şasea a zilei (...) scribii din Casa Vieţii au văzut un cerc de foc care apăruse în văzduh (...) El n-

avea cap, suflarea gurii sale avea un miros greu. Trupul său avea cam cinci metri lungime şi cinci metri lăţime. El n-avea glas. Inimile lor (scribilor) se tulburară ; ei se aruncară cu faţa la pămînt (...) Veniră la faraon (...) să-i spună. Majestatea Sa porunci (...) a fost cercetat (...) tot ceea ce este scris în papirus să se păstreze în Casa Vieţii. Majestatea Sa cugetă la cele întîmplate. După ce trecură cîteva zile, aceste lucruri se iviră în văzduh mai multe ca niciodată. Ele străluceau mai puternic decît lumina soarelui şi ajungeau pînă la marginile celor patru stîlpi ai cerurilor (...) Atotputernice erau cercurile de foc. Armata Faraonului le privea şi el se afla în mijlocul ei. Era după cină. Apoi, aceste cercuri de foc se înălţară mai sus, către sud. Peşti şi păsări căzură din cer. O minune nemaivăzută de la întemeierea ţării. Şi Faraonul ceru să se aducă tămîie, ca să fie pace pe pămînt (...) Şi ceea ce se întîmplase fu înscris, din porunca Faraonului, în analele Casei Vieţii (...) oamenii să-şi amintească deapururi".

Şi acum, părţile care ne interesează din „Cartea lui Iezechil"* :

„în anul treizeci, în a cincea zi a lunii a patra, mă aflam între robi la rîul Chebar, cînd cerurile s-au deschis şi am văzut lucruri dumnezeieşti. Şi am privit şi iată că un vîrtej de vînt venea dinspre miazănoapte ; un nor mare, scăldat în lumină şi un fel de foc rotitor în mijlocul căruia strălucea parcă o bucată de metal încins. Şi în mijlocul focului se zăreau patru făp-

* Folosind cîteva versiuni romîneşti, franceze şi engleze, le-am topit într-un text neutru, mai apropiat de scopul pe care-l urmărim, renunţînd la arhaisme şi la întorsăturile „biblice" – fără a ajunge, desigur, la anacronism.

turi*, a căror înfăţişare semăna cu cea a omului. Fiecare dintre ele avea patru feţe şi fiecare avea patru aripi. Picioarele lor erau drepte şi talpa picioarelor era ca talpa piciorului unui viţel şi ele scînteiau ca arama încinsă în foc. De sub aripile lor ieşeau mîini de om, în toate patru laturile (...) Şi înfăţişarea lor era asemănătoare cu cea a cărbunilor aprinşi, asemănătoare cu cea a lămpilor. Pe trupul lor alergau flăcări de foc şi din foc scăpărau fulgere (...) Şi cum priveam aceste făpturi, am văzut lîngă ele, pe pămînt, o roată care avea patru feţe. înfăţişarea şi alcătuirea roţilor aminteau piatra de Tharsis. Ele semănau între ele toate patru, iar înfăţişarea şi alcătuirea lor erau ca şi cum o roată s-ar fi aflat în mijlocul unei roţi. Ele puteau să meargă în toate părţile şi nu se învîrteau în timpul mersului. Aveau o lărgime şi o înălţime înfricoşătoare şi erau acoperite de ochi de jur împrejur. Şi cînd făpturile mergeau, roţile mergeau împreună cu ele ; şi cînd făpturile se ridicau de la pămînt, se ridicau şi roţile (...) pentru că spiritul făpturilor sălăşluia în ele. Deasupra capetelor făpturilor era ceva ca bolta cerului, semănînd cu cleştarul care-ţi ia ochii şi era îndreptat în sus deasupra capetelor lor. Sub această boltă aripile lor se ridicau una lîngă alta ; fiecare îşi acoperea trupul cu două aripi şi toate şi-l acopereau la fel. Şi auzeam bătaia aripilor lor, ca vuietul apelor mari (...) Cînd mergeau se auzea parcă vuietul unei mari mulţimi, vuietul unei armate, şi cînd se opreau, aripile se lăsau în jos. Căci atunci cînd un glas răsuna deasupra boitei care era peste capetele lor, ei se opreau şi îşi lă-

sau aripile în jos. Şi pe bolta care era peste capetele lor se vedea un tron ca safirul şi pe această asemănare de tron se zărea ceva ca un om aşezat (...) începînd de la ceea ce păreau să fie şoldurile lui şi mai sus se vedeau ca nişte luciri de metal, iar mai jos se vedeau ca nişte flăcări, răspîndind de jur împrejur o

* Ebraicul „Haiyot”, făpturi misterioase, a fost tradus în greceşte prin „Dzoa”, care a ajuns în latină „animalium”, iar de aici „animale”, „fiare”. În versiunea engleză a regelui James este folosit termenul „living creatures”, „creaturi vii”.

16

lumină ca aceea a curcubeului ivindu-se în nori în zilele ploioase”.

Similitudinile pe care le acuză autorul capitolului ,,OZN-uri în istorie” nu sînt deloc atît de pregnante pe cît susţine. Ele se pot datora, de altfel, fie descrierii unui fenomen asemănător, fie unei posibilităţi strivite sub sarcasmul semnului de exclamaţie final : „...dacă «Papirusul Tulii» este autentic şi traducerea lui de către prinţul de Rachewiltz este corectă, atunci «Cartea iui Iezechil» a fost plagiată din «Analele lui Tutmes al III-lea» !” (27, p. 499). Ei bine, nu ar fi primul şi nici ultimul „plagiat” din Biblie. Mărturie stă, de pildă, epopeea sumeriană a lui Ghilgameş, anterioară Vechiului Testament şi cuprinzînd, printre altele, o versiune a Potopului mult mai apropiată de cea biblică, decît se apropie între ele „Papirusul Tulii” şi „Cartea lui Iezechil”.

Am sugerat mai sus că nici textul declarat autentic nu este supus unei analize măcar sumare (vezi, în această privinţă, 2, pp. 57—59). Consemnarea „neutră” pare să fie, de altfel, agreată de autorul capitolului, care înşiruie cîteva relatări „luate de la a doua sau a treia mină, fără nici o tentativă de a verifica sursele originale” – adică exact metoda pe drept cuvînt incriminată de el (27, p. 500). Lucrul este cu atît mai regretabil, cu cît o minimă investigaţie ar fi dus la descoperirea unor texte mai semnificative – cel puţin în privinţa perioadei antice. E adevărat că nu lipseşte des citatul capitol XXXIV din cartea a Il-a a Istoriei naturale a lui Pliniu cel Bătrîn : „În timpul consulatului lui L. Valerius şi C. Marius, un scut arzător, aruncînd scîn-tei, a traversat cerul în amurg, de la apus la răsărit”. Dar capitolul următor lipseşte – şi este, evident, mai Interesant: „În timpul consulatului lui Cn. Octaviu şi C. Scribonius, un fenomen menţionat o singură dată : 0 scînteie, căzînd dintr-o stea, crescu pe măsură ce se apropia de Pămînt, atinse mărimea Lunii şi emise o lumină asemănătoare celei a unei zile înnorate ; apoi, în-torcîndu-se în cer, luă forma unei torţe. Proconsulul Sllanus şi suita lui au fost martori”.

16

Înainte de comentariu, o paranteză necesară. Autorii latini cunoşteau o seamă de fenomene cereşti naturale, printre care cometele şi meteorii. Torţele arzătoare (faces ardentes) şi stîlpii arzători (trabes ardentes) din operele lui Pliniu, Cicero, Seneca, Titus Livius etc. ar putea fi bolizi văzuţi pe o porţiune a traiectoriei lor descendente – evident, dacă nu staţionează în văzduh. Lucrurile se complică întrucîtva cînd apare scutul arzător (clypeus ardens), pomenit nu numai de Pliniu, ci şi de Iulius

Obsequens, în Despre minuni : „La Tarquinium (...), în amurg, un corp sferic asemănător cu un scut (orbis clypei similis) a fost văzut trecînd de la apus la răsărit...” (capitolul CV)*. Iar scîn-teia care cade dintr^-o stea, creşte pînă la dimensiunea aparentă a Lunii şi urcă din nou, alungindu-se, ne pune într-o reală încurcătură. Mişcarea, mai exact, manevra descrisă nu ne îngăduie să o situăm în sfera fenomenelor naturale cunoscute. Avem, deci, de-a face cu o halucinaţie, o „născocire” a lui Pliniu, sau...

Nu vom părăsi antichitatea, înainte de a invoca mărturia, mai puţin obişnuită, a unei... monede (Cf. 13, pp. 89—93). Găsită în Siria, ea datează din timpul scurtei domnii a împăratului roman Publius Elvius Pertinax (anul 193) şi era menită să imortalizeze un eveniment ieşit din comun, într-o epocă bogată în astfel de evenimente. „Multe minuni se petreceau în acele vremuri”, scrie istoricul grec Erodianus, „...se vedeau mereu şi în plină zi stele suspendate în văzduh...” Iar Elius Lampridius relatează, în Viaţa lui Commodus, că un obiect strălucitor de o formă deosebită a traversat bolta cerească. împăratul Commodus, predecesorul lui Pertinax, a pus să se graveze o stea sau mai multe pe monedele vistieriei sale. Pe moneda rămasă de la Perti-

* Evident, e vorba nu de marele scut dreptunghiular şi curbat al legionarilor romani, ci de micul scut de luptă al infanteriei uşoare. Circular, concav, cu o excrescenţă centrală, el poate fi văzut pe basoreliefurile de epocă.

Merită menţionat că, peste multe sute de ani, o metaforă similară apare în „Annales Laurissenses” : „În 776, scuturi zburătoare părură să-i călăuzească pe saxona în timp ce-i asediau pe cavalerii lui Carol cel Mare, la Sigiburg”.

nax se vede, însă, nu o stea, ci un glob cu patru prelungiri bizare. Am fi tentaţi să presupunem că e vorba de o reprezentare a Soarelui, sau a unui alt corp ceresc – dar poziţia „razelor” nu e simetrică, iar o cer-

cetare atentă a reproducerii ne va revela o imagine foarte asemănătoare unuia dintre primii sputnici, cu antenele desfăcute.

(Să facem un salt peste veacuri. La 21 mai 1962, un avion Viscount, al Companiei Irish International Airlines, zbura de la Cork la Bruxelles, la o înălţime de circa 17 000 de picioare. În timp ce se afla deasupra sudului Angliei, căpitanul Gordon Pendleton şi primul ofiţer J. P. Murphy au văzut

un OZN apropiindu-se şi tre-cînd cam la 3 000 de picioare sub avion, cu circa 7 000 de mile pe oră. „Am putut să-l văd foarte limpede, a declarat căpitanul Pendleton. în mod sigur, n-avea aripi. Era cafeniu, părea rotund şi avea, pe suprafaţa lui, un număr de proeminenţe, semănînd mai curînd cu nişte antene de radio” (Cf. 29, p. 122).

Piatra tombală de la Palenque

Cum ne vom descurca mai departe, în jungla de fapte şi de ipoteze, o junglă din ce în ce mai deasă pe măsură ce ne apropiem de zilele noastre ? Oprin-du-ne, aşa cum spuneam, la lucrurile pe care le-am cercetat noi înşine şi care se referă nu la monumente şi artefacte inexplicabile, ci exclusiv la obiecte zburătoare neidentificate. Mai ales că în 1970 au apărut cărţile lui Erich von Daniken şi Victor Kernbach, închinate tuturor aspectelor paleoastronauticii.

Cu toate că amîndoi autorii citaţi acordă un anumit spaţiu discuţiei despre piatra tombală de la Palen-que (-2, pp. 121 – 122 ; 9, pp. 168 – 169), ne simţim obligaţi să întîrziem o clipă asupra acestei enigme, într-adevăr stupefiante. Nu vom relua descrierea desenului gravat în piatră, pe care îl reproducem în cîteva ipostaze, menţionînd doar că optica clasică nu „rămîne neputincioasă” în faţa lui (9, p. 168). Descoperitorul crip-

Reproducerea basoreliefului de pe piatra tombală

tei ascunse în măruntaiele piramidei, arheologul mexican Alberto Ruz Lhuillier îl consideră o reprezentare simbolică a celui înmormîntat în sarcofagul de piatră. Iată şi interpretarea lui J. Eric S. Thompson : „E o figură înclinată, sau care cade sub atingerea unui monstru terestru”*. Considerăm că, oferindu-vă posibilitatea de a judeca singuri, polemica e inutilă.

* Grandeza y decadencia de los Mayas (2 a ediccion). Iontlo de cultura economica, Mexico—Buenos Ai ros, 1354.

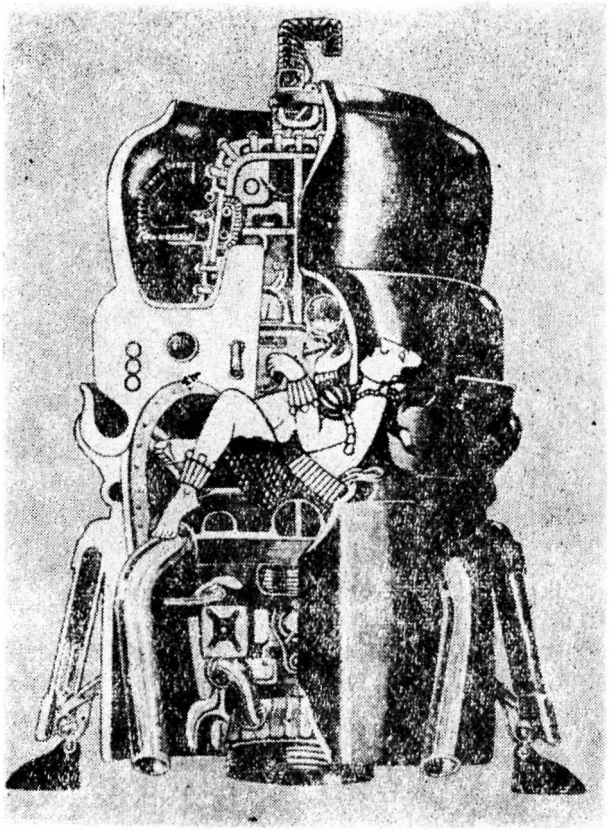

Reconstituire modernă a „aparatului“

În ceea ce priveşte aparatul de zbor reprezentat în secţiune, am spus cu alt prilej că „asimilarea unor elemente confuze cu părţile componente ale unei rachete moderne mi se pare forţată. Nu putem pune un semn de egalitate între tehnologia noastră şi aceea a ipoteticilor constructori...” (59). Ne menţinem părerea şi în ceea ce priveşte afirmaţia că personajul central ar fi

Detaliu : „pilotul“ din „racheta“ Maya

Un cosmonaut în capsula spațială

„un cosmonaut pilotind o rachetă, către sau dinspre planeta Venus “*. E de ajuns să priviţi cu atenţie reproducerea şi veţi constata că aparatul comunică cu mediul înconjurător : aerul, figurat prin grupurile de cîte trei

bule, pătrunde în primele două compartimente, trecînd apoi spre partea din spate. S-ar părea, deci – pentru a recurge şi noi la o analogie riscantă – că avem de-a face cu un fel de stato sau turboreactor, conceput pentru zborul în atmosferă. Sau şi în atmosferă...

* Robert Charroux, Le livre des Maitres du Monde. Robert Laffont, Paris, 1967, p. 237.

22

Ţinînd seama că înmormîntarea a avut loc aproximativ în anul 700, întrebările pe care ni le puneam rămîn valabile : ,,A văzut oare sculptorul aevea vehiculul pe care l-a reprodus în piatră ? (...) Sau a transcris, pur şi simplu, o schiţă, păstrată poate de veacuri, împodobind-o cu arabescurile imaginaţiei sale ?" (59). Oricum, acest aparat cu reacţie nu avea ce căuta într-o piramidă Maya !

Să ne întoarcem acum în Lumea Veche, unde un pasaj din autobiografia unui mare artist ne prilejuieşte o rectificare lingvistică şi înscrierea unui nou OZN pe lista noastră de posibile cazuri „preistorice". Artistul este Benvenuto Cellini, iar pasajul sună astfel, în cea mai nouă tălmăcire romînească : „Incălecarăm şi ne înapoiarăm în mare grabă la Roma. înnoptase cînd ajunserăm pe o mică colină, de pe care uitîndu-ne spre Florenţa exclamarăm amîndoi deodată, cuprinşi de uimire : Dumnezeule din ceruri, ce minunăţie e oare aceea care se vede deasupra Florenţei ? Ceea ce vedeam semăna cu o uriaşă boltă de foc scînteietor, care arunca o lumină orbitoare" *. Intrucît în însemnările noastre ultima frază era notată altfel, am recurs din nou la versiunea originală şi am citit : „Questo si era com' un gran trave di fuoco..." * *, adică „Era ca un mare stîlp de foc..." Nu vom contesta dreptul traducătorului de a respecta spiritul şi nu litera originalului, dar „trave" nu înseamnă în nici un caz „boltă", derivînd în mod vizibil din latinul „trabes" şi fiind folosit de Cellini, poate nu întîmplător, într-o metaforă similară celor din textele antice. Explicaţia cea mai la îndemînă ar fi că multilateralul artist al Renaşterii a văzut un bolid. Dar textul nu îngăduie, după opinia noastră, c astfel de interpretare, descriind un corp staţionar.

* Viaţa lui Benvenuto Cellini scrisă de el însuşi, Editura Meridiane, 1969 (voi. I, cap. LXXXIX, p. 173).

** La vita di Benvenuto Cellini scritta da lui medesimo, per cura di B. Bianchi, Firenze, Felice le Monnier, 1852.

22

Printre savanţii interesaţi de aspectele şi implica-yiile fenomenului OZN se numără şi marele psiholog C. G. Jung. Capitolul IV al cărţii pe care a dedicat-o problemei este intitulat : „Contribuţie la istoria fenomenului farfuriilor zburătoare". Reproducem un text edificator :

„Gazette de Bale- ain 1566.

Această gazetă era redactată de Samuel Coccius, ..student în Scrierile Sfinte şi în artele libere, la Bale, în patrie. în luna august a anului 1586". Ea relatează, în limbajul de atunci, că la 7 august a acelui an, la ceasul răsăritului, „au fost văzute în văzduh multe bule mari, negre, care se îndreptau cu mare viteză şi foarte iute spre soare, făcînd apoi calea-

ntoarsă, izbindu-se unele de altele, ca şi cum s-ar fi războit ; multe dintre ele au devenit roşii şi arzătoare, consumîndu-se apoi şi stingîndu-se". Comentariul autorului : „Culoarea întunecată a farfuriilor se datorează, probabil, faptului :.ă sînt văzute împotriva luminii soarelui care tocmai răsărea. Altele, dimpotrivă, sînt deschise la culoare şi «chiar învăpăiate». Rapiditatea şi iregularitatea arbitrară a mişcărilor caracterizează farfuriile zburătoare" (8, p. 224).'

În acelaşi oraş, peste aproape două secole, la 9 august 1762, s-a făcut următoarea observaţie, relatată de „Revue d'Astronomes et Observatoires" : „Un enorm obiect întunecat, în formă de fus, înconjurat de un inel exterior strălucitor, a fost văzut traversînd încet discul soarelui" (Cf. 85). Şi pentru că am ajuns în secolul al XVIII-lea, iată o primă observaţie autohtonă :

„Leat 1793. noemvrie 27, duminecă la 2 pol ceasuri din noapte * s-au cutremurat pămîntul de trei ori, aflîndu-mă la masă la Floreşti, cu dumnealui sărdarul Constandin Poenaru. Iar a doac zi sara, tot la acea vreme

" Aproximativ 19."0.

33

au făcut minune luna, ră într-o jumătate de ceas au' fugit pe ceri, de la prînzul mic fiind luna, pînă au venit ia chindie. Şi apoi au încetat'1 (31).

Descoperitoarea manuscrisului care cuprinde acest pasaj ne dă cîteva explicaţii indispensabile : „prînzul mic reprezintă în cazul de faţă locul de pe cer ocupat de «lună» cu circa 45° înainte de cel mai înalt punct al cursei sale, iar chindia locul situat între zenit şi apus- *. Un corp luminos de mărimea aparentă a Lunii a străbătut, deci, o distanţă apreciabilă, într-un timp prea scurt pentru a fi confundat cu palidul nostru satelit şi prea lung pentru a fi socotit un bolid, dispărînd fie prin pierderea luminozităţii, fie prin îndepărtarea dincolo de limita maximă la care putea fi văzut.

În .secolul al XlX-lea, numărul observaţiilor creşte în progresie geometrică, pentru a culmina cu valul din aprilie 1897, descris de Edwards (4, pp. 15—19).* Am reprodus şi noi, cu alt prilej, cîteva dintre relatările colecţionate cu migală de Charles Fort din ziarele şi revistele ştiinţifice ale timpului, insistînd asupra faptului că mai toate caracteristicile OZN-urilor moderne – formele, dimensiunile şi culorile; zborul fără zgomot; staţionarea ; accelerarea bruscă ; bascularea ; aşa-nu-mita ,,clipire" a luminii sau luminilor etc. – pot fi regăsite în descrierile de acum peste şapte decenii (54). Este încă o dovadă elocventă a permanenţei fenomenului.

O categorie aparte de obiecte zburătoare în definitiv neidentificate o constituie aşa-numiţii „bolizi lenţi". Revista ,,L'Astronomie'' şi „Bulletin de la Societe Astro-nomique de France" publică, începînd din secolul trecut, relativ numeroase observaţii de acest fel : „La 22 iulie, ora 9,30 seara, la Marsilia a fost văzută apărînd o stea strălucitoare în Constelaţia Balanţei, la 15° dea-

* „Loc de pe bolta cerească unde se află soarele pe Inserat'" (Dicţionarul limbii romîne moderne, p. 140;.

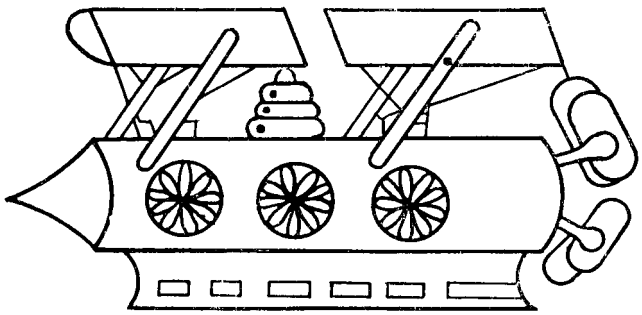

OZN văzut de căpitanul James Hooton în împrejurimile oraşului Homan, Arkansas, la 20 aprilie 1897

supra orizontului. Steaua a atins strălucirea planetei Venus, îndreptîndu-se spre est şi lăsînd îndărătul ei o uşoară dîră de foc. Ea se deplasa paralel cu orizontul şi a străbătut şase sau şapte grade în aproape două minute" *. Sau : „Dl. Jules Tarlot, din Torcy-Sedan (Ardennes), a observat spre sud-est, în noaptea de 10 spre 11 august trecut (1899), un bolid foarte roşu, părînd de două ori mai strălucitor decît Marte şi durînd cam 10 minute. El s-a reaprins de mai multe ori înainte de a se stinge şi a se îndrepta spre sud-est"**.

Cu titlu de curiozitate, iată şi un „bolid lent" observat de... Topîrceanu, în timpul captivităţii sale în Bulgaria : „în seara aceleeaşi zile, un fenomen ceresc neobişnuit s-a întîmplat deasupra văii Strumei. Soarele abia coborîse peste munţii Albaniei, lăsînd în urmă-: cerul iluminat pînă la zenit de culori diafane, cînd un bulgăre mare de foc astral s-a desprins din înălţime şi-a căzut departe, spre hotarul grecesc. în minutul acela, prizonierii de pe toată valea Strumei trebuie să-l fi

* „L'Astronomie", Quatrieme annee, 1885, p. 395. ** „Bulletin de la Societe Astronomique de France", annee 1900, p. 64.

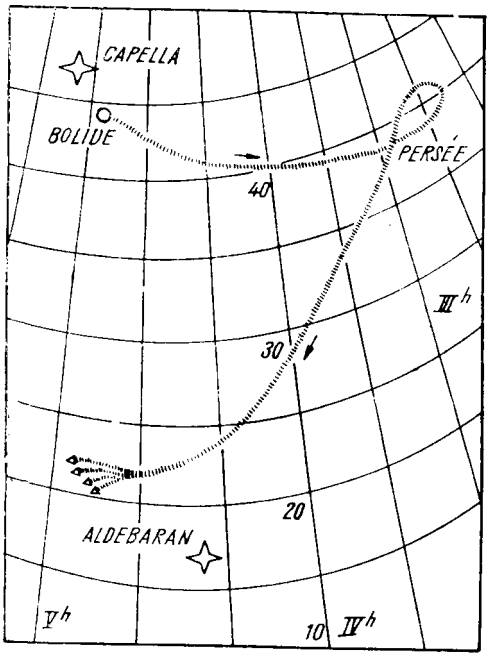

Şi acest „bolid" mai puţin lent (a fost urmărit timp de 12 secunde) „şi-a schimbat brusc direcţia, descriind un fel de buclă" („Bulletin de la Société Astronomique de France", avril 1902, p. 197)

văzut cum a lunecat încet pe mătasa aurie a asfinţitului, atît de încet, că parcă era susţinut în văzduh de o paraşută” *.

Evident, singurul factor neobişnuit al acestor trei relatări îl constituie mişcarea neobişnuit de înceată a corpurilor observate, ţinînd seama că „în cazul meteoriţilor, cea mai redusă viteză înregistrată vreodată a fost de 43 000 km/oră” (4, p. 94). Iată însă o altă relatare, apărută în prima revistă romînească de astronomie, al cărei grad de stranietate ni se pare extrem de ridicat :

* Georg'e Topîrceanu, Opere alese, E.S.P.L.A., 1959, voi. II, p. 169.

25

„Dl. dr. I. Plemely din Cernăuţi, profesor de matematici, a făcut o observaţiune foarte ciudată. în seara de 4 mai, d-sa a observat un corp ceresc luminos, care venea dinspre sud cu repeziciune din ce în ce mai mare, s-a urcat pînă la 45° înălţime, apoi micşorîndu-şi viteza s-a îndreptat spre nord —nord-vest şi a dispărut la 20° înălţime după un nor. Acest fenomen prezenta o înfăţişare stelară şi a durat trei minute (...) Profesorul von Hepperger, din Viena, i-a calculat elementele parabolice, după trei poziţii însemnate de observator şi a găsit că diametrul corpului în chestiune putea să fie de 100 m” *.

Comentariul lui Victor Anestin, director-fondator al revistei, precizează că nu putea fi vorba de un bolid, înclinînd pentru un mic corp ceresc, aflat „la o înălţime colosală”. Dar elementele care exclud bolidul, exclud şi oricare alt corp ceresc cunoscut : acceleraţia, urcuşul, deceleraţia, schimbarea de direcţie (sugerată prin acel „apoi... s-a îndreptat spre nord—nord-vest”), coborîrea (de la 45°, la 20), dispariţia „după un nor”, durata observaţiei. S-ar părea că dl. Plemely a văzut un OZN autentic.

Pentru că acest capitol a căpătat oricum dimensiuni *<care depăşesc intenţiile noastre iniţiale, îl vom încheia cu un alt caz prezentînd garanţii de seriozitate : observaţia efectuată, la 5 august 1926, în pustiurile Mongoliei, de expediţia Muzeului american de istorie naturală, condusă de Nicholas Roerich. Iată relatarea acestuia :

„Ne aflam în tabăra noastră, în districtul Kukunor, nu departe de lanţul munţilor Humboldt. Dimineaţa, pe la nouă şi jumătate, cîţiva dintre caravanieri au zărit un vultur negru foarte mare, care zbura deasupra noastră. Şapte dintre noi am început să privim această pasăre neobişnuită. în aceeaşi clipă, un alt cara-vanier a remarcat : «E ceva mult mai sus de pasăre».

* „Orion”, nr. 11/1910.

25

Şi a strigat de uimire. Am văzut cu toţii, într-o direcţie dinspre nord spre sud, ceva mare şi lucios reflectînd soarele, ca un enorm obiect oval deplasîndu-se cu mare viteză. Treeind pe deasupra taberei noastre, acest obiect şi-a schimbat direcţia, de la sud spre sud-vest. Şi noi l-am văzut cum dispare în cerul de un albastru intens. Am avut chiar timp să ne luăm binoclurile şi să vedem foarte clar o formă ovală cu suprafaţa lucioasa, cu o latură strălucind în soare” (Cf. 22, p. 53).

Ce putea fi obiectul oval, mare şi lucios, văzut de Roerich şi de ceilalţi membri ai expediţiei ? Răspunsul cel mai la îndemînă ar fi, desigur : un dirijabil. Dar ce să caute un dirijabil într-o zonă situată cu totul în afara rutelor aeriene obişnuite ?

Să fi fost un aparat cu motoarele blocate, purtat de vînt „cu mare viteză" ?

Cum să ne explicăm atunci schimbarea direcţiei, în momentul trecerii pe deasupra taberei ?...

În această carte sînt multe alte asemenea lucruri, deocamdată inexplicabile.

3. Intermezzo statistic

În anul 1966, un raport al Institutului Gallup constata : „peste cinci milioane de americani declară că au văzut ceva despre care ei aed că era o «farfurie zburătoare»". Iată şi comentariul dr. Hynek : „în timpul celor 20 de ani care au trecut, Air Force a primit cam 12 000 de rapoarte. Putem deci să ne întrebăm, în mod logic, ce a împiedicat trimiterea celorlalte 4 988 000 de rapoarte ? Eu cred că s-ar putea ca acest rezervor sigur de rapoarte să nu fi ajuns la noi datorită repulsiei naturale a oamenilor de a ni se adresa" (26, p. 194).

E o problemă veche, de vreme ce Edward I. Rup-pelt, fostul şef al Proiectului Blue Book, o menţiona în legătură cu darea de seamă alcătuită la sfîrşitul anului 1952, considerînd că se relatează numai 10o/0 din observaţiile OZN efectuate pe teritoriul Statelor Unite, într-un alt text, dr. Hynek se arată din nou mai generos în ceea ce priveşte raportul între observaţii şi relatări : „pentru fiecare observaţi.' OZN relatată în mod oficial, există multe duzini care au rămas nerelatate" (67). în sfîrşit, o ultimă apreciere aparţine lui Stanton T. Fried-man, fizician atomist : „Mai puţin de 1% din obser

vaţiile făcute au fost investigate sau raportate" (26, p. 197). Fenomenul nu e caracteristic doar pentru Statele Unite. Ozenologul Aime Michel, care a studiat îndeaproape valul de apariţii din 1954, crede că, în acel an, peste un milion de francezi au văzut „obiecte cereşti misterioase", cum suna primul titlu al cărţii sale, aflată acum la a patra ediţie (18).

Bilanţul aflat la îndemîna Comitetului Condon vehicula totaluri infinit mai modeste. în martie 1967, maiorul Hector Quintanilla jr. declara că, din cele 11 107 rapoarte primite începînd din 1947 (numai de pe continentul nord-american şi de la unele baze americane din străinătate), 676 au rămas neexplicate. Un număr de loc neglijabil şi o medie de 34 rapoarte pe an. Cît despre procentul de circa 6,5o/0, semnificaţia lui va reieşi mai limpede în urma unei succinte analize.

„Pînă la sf îrşitul anului 1948, Proiectul Sign („Semn", primul nume al comisiei OZN a Air Force – n.n.) primise mai multe sute de rapoarte OZN.

Dintre acestea, 167 fuseseră considerate rapoarte bune. Cam trei duzini erau etichetate „Necunoscut” (21, p. 69). Aşadar, peste 25o/o – cu toată lipsa de entuziasm a membrilor proiectului, menţionată de Ruppelt şi datorată lipsei de interes a „superiorilor”.

La sf îrşitul anului 1949 a fost dat publicităţii raportul Proiectului Grudge („Ranchiună”, noul nume al comisiei OZN), care analiza 237 dintre cele mai bune observaţii, aşezînd 23<>/0 pe raftul cu „necunoscute”. În capitolul : „OZN-uri : 1947—1968”, dr. Condon afirmă : „Examinarea dării de seamă arată că multe dintre rapoarte erau prea vagi pentru a fi interpretate” şi întăreşte : „investigatorii Air Force le-au acordat mai multă atenţie decît meritau” (27, p. 508). Această opinie – care contestă, implicit, procentul relativ important de „necunoscute” – este departe de a coincide cu cea a lui Ruppelt. Fostul şef al Proiectului Blue Book (al treilea nume al comisiei OZN) îşi intitulează capitolul despre activitatea Proiectului Grudge, „Evul Mediu”. Motivul ?

„O dată cu noul nume şi cu noul personal s-a precizat şi noul obiectiv : descotorosirea de OZN-uri.

27

E un procedeu care n-a fost specificat niciodată în scris, dar nu e nevoie de un efort prea mare ca să înţelegi că acesta era ţelul Proiectului Grudge. Acest obiectiv nescris se reflecta în fiecare memoriu, raport şi directivă.

Pentru a-şi atinge obiectivul, Proiectul Grudge s-a lansat într-o campanie care a deschis o nouă eră în istoria OZN-urilor. Dacă ar trebui să indicăm o eră asemănătoare în istoria lumii, Evul Mediu ar fi cea mai potrivită. Dicţionarul Webster defineşte Evul Mediu ca o perioadă de «stagnare intelectuală».

Pentru cineva care este familiarizat intim cu istoria OZN, e limpede că Proiectul Grudge avea un program în două faze de anihilare a OZN-urilor. Prima fază consta în explicarea fiecărui raport OZN. A doua fază – în a spune publicului cum a rezolvat Air Force toate observaţiile. Asta, credea Proiectul Grudge, va pune capăt rapoartelor OZN” (21, pp. 87 – 88).

Aşadar, dr. Condon – care, altfel, urmăreşte îndeaproape expunerea lui Ruppelt, uneori pînă la calchiere – dă dovadă de o iniţiativă nefericită în aprecierea activităţii Proiectului Grudge. Nefericită şi oarecum inexplicabilă, ţinînd seama de finalul capitolului „Evul Mediu”, în care Ruppelt demonstrează pe viu „modul în care au fost «evaluate» multe dintre cele mai bune rapoarte din perioada 1947—1949”. E vorba despre raportul unui pilot care a vînat – evident, fără succes – un OZN, lîngă Washington, în noaptea de 18 noiembrie 1949. Să-i dăm cuvîntul autorului :

„Doi ofiţeri şi un şef de echipaj, un sergent maistru, au confirmat întrutotul raportul pilotului. Ei se aflaseră în zona zborului şi observaseră întregul incident.

Serviciul meteorologic, la care s-a făcut apel ca expert în baloane meteorologice, a citit raportul. El a declarat : «În mod sigur, nu e un

balon». Dr. Hynek a spus : «Nu există o explicaţie astronomică». Nu era un alt avion şi nu era o halucinaţie.

Dar Proiectul Grudge avea un răspuns : era un balon meteorologic. Nu se dădea nici o explicaţie faptului că răspunsul serviciului meteorologic fusese întors pe dos cu atîta uşurinţă.

A28

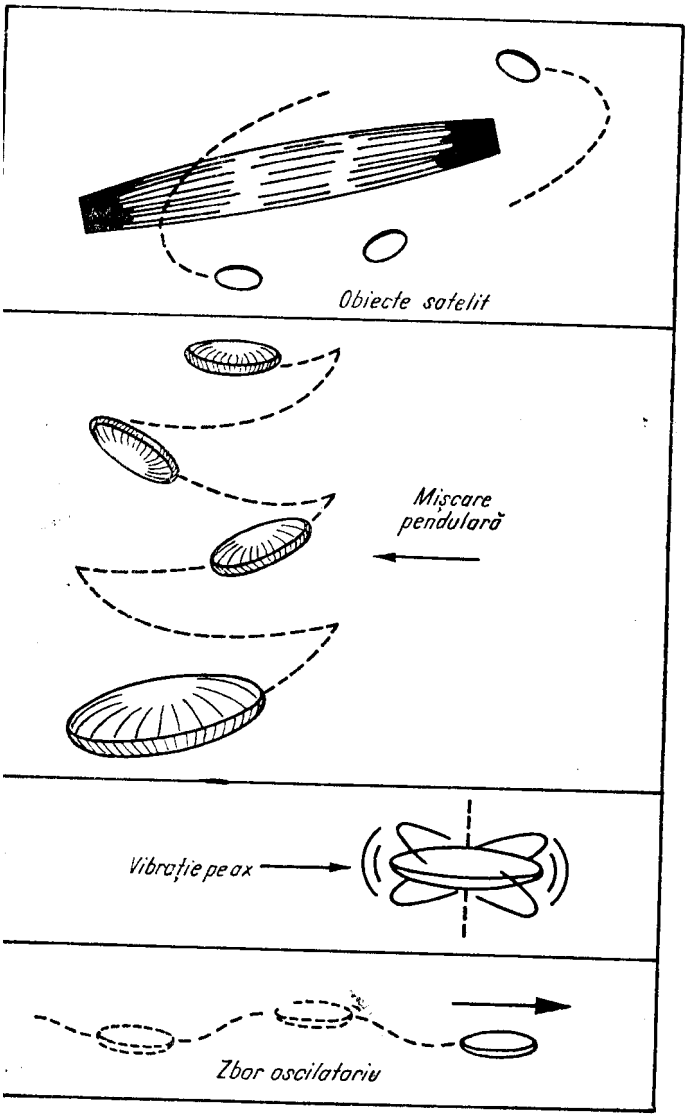

Cîteva mişcări caracteristice OZN-urilor

Exista un răspuns pentru fiecare raport" (21, p. 97).

În materialul prezentat mai tîrziu de Proiectul Blue Book comisiei Robertson, figurau 1 593 de observaţii, selecţionate din cele 4 400 înregistrate între iunie 1947 şi decembrie 1952. De astă dată, procentul ‚necunoscutelor" era şi mai ridicat : 26,94 la sută. Şi pentru a nu rămîne în sfera abstracţiunilor, vă propunem să facem o tentativă de demontare a mecanismului statistic.

Potrivit lui Ruppelt (21, pp. 276—277), cele 1 593 de observaţii au fost repartizate, procentual, după cum urmează :

Baloane		18,51%
Sigure	1,57%	
Probabile	4,99%	
Posibile	11,95%	
Avioane		11,76%
Sigure	0,98%	
Probabile	7,74%	
Posibile	3,04%	
Corpuri cereşti		14,20%
Sigure	2,79%	
Probabile	4,01%	
Posibile	7,40%	
Altele (Lumini de proiectoare pe nori, păsări, hîrtii duse de vînt, inversiuni, reflectări etc.)		4,21%
Mistificări		1,66%
Rapoarte prezentînd elemente de apreciere insuficiente (În afara rapoartelor eliminate de la început)		22,72%
Necunoscute		26,94%

O primă observaţie se referă la prezenţa, în acest bilanţ, a penultimului capitol. Ruppelt afirmă că rapoartele selecţionate (reamintim : 1 593 din 4 400) erau suficient de precise şi de amănunţite pentru a îngădui un studiu critic temeinic. Această caracterizare se află în contradicţie nu numai de sens, ci şi de termen: cu formula „prezentînd elemente de apreciere insuficiente". Pe de altă parte, neincluderea capitolului în-tr-una dintre cele două mari categorii – identificate

şi neidentificate – nu înseamnă că el nu participă la stabilirea procentajului general. Mărirea artificială a bazei de comparaţie duce la scăderea procentului , "necunoscutelor", care, altfel, ar reprezenta nu un sfert, ci o treime din total.

Să reflectăm şi asupra clasificării primelor trei capitole. Nu vi se pare că există pericolul unei confuzii între certitudinea naturii obiectelor şi certitudinea prezenţei lor efective ? N-ar fi fost mai indicat ca procentajul general să exprime şi nuanţele calitative ale observaţiilor ? Vă propunem să întocmim, împreună, un nou bilanţ, care să ţină seama de aceste rezerve.

Pentru început, să adiţionăm procentele celor trei subîmpărţiri :

Sigure : l,57°/o + 0,98% + 2,79% 5,34o/0

Probabile : 4,990/0 + 7,740/0 + 4,010/0 16,74°/0

Posibile : 11,95% + 3,04»/0 + 7,4()o/0 22,39o/0

Vom avea astfel în faţă următorul tablou :

Baloane, avioane, corpuri cereşti		44,47%
Sigure	5,34%	
Probabile	16,74%	
Posibile	22,39%	
Altele		4,21%
Mistificări		1,66%
Rapoarte prezentînd elemente de apreciere insuficiente		22,72%
Necunoscute		26,94%

Simplificînd, în continuare, să .adăugăm procentele capitolelor Altele şi Mistificări celui al subcapitolului Sigure :

5,34o/o+4,21o/o+l,66o/o = ll,2lo/o. în acest stadiu, ceea ce ne interesează nu mai este natura particulară a obiectelor, ci categoria din care fac parte. Deci :

Identificate		50,34%
Sigure	11,21%	
Probabile	16,74%	
Posibile	22,39%	
Rapoarte prezentînd elemente de apreciere insuficiente		22,72%
Neidentificate		26,94%

Şi dacă argumentele privind prezenţa nejustificată a penultimului capitol v-au convins, se impune o reevaluare a procentelor, care ne va da bilanţul definitiv :

Identificate		65,11%
Sigure	14.51%	
Probabile	21.67%	
Posibile	28.33%	
Neidentificate		34,89%

Considerînd mai exactă această interpretare a materialului statistic prezentat comisiei Robertson, întrunită între 14 şi 18 ianuarie 1953, vom reveni la procentul de ..necunoscute" indicat de Ruppelt, pentru a avea un termen de comparaţie la care s-a ajuns prin metodele obişnuite ale Proiectului Blue Book. Aşadar, pentru perioada iunie 1947—decembrie 1952, 26,94<V0. în bilanţul anului 1953, ..necunoscutele'1 scad pînă la 3,250/0 – mai puţin de o treime ! – ca să ajungă, în 1966, la 1,230/0.

Această coborîre catastrofală îşi are originea într-o ..sugestie" a comisiei Robertson. cuprinsă în capitol".! ,,Program educativ al raportului său : „«Demistifica-rea» trebuie să aibă drept scop slăbirea interesului publicului faţă de -farfuriile zburătoare»..." (27, p. 915). Sugestia s-a transformat în ordin, prin promulgarea, în august 1953, a regulamentului L00—2 ; paragraful 2 c preciza : „Eforturile Air Force trebuie să reducă procentajul obiectelor neidentificate la minimum" (27, p. 530). Un alt regulament. JANAP-146, ameninţa cu rigorile legilor militare pe orice membru al forţelor armate care ar fi divulgat ..informaţii de importanţă vitală", printre acestea număr:ndu-se şi cele privind OZN-urile, specificate la punctul c al listei cu „categoriile de observaţii" (27: p. 532).

Dr. Condon se străduieşte să ne convingă că „de-mistificarea" urmărea, într-adevăr, numai scopuri educative şi că paragraful 2 c al regulamentului 200—2 constituia doar „o indicaţie corectă dată personalului Air Force de a-şi face treaba cu seriozitate (...) în-tr-un efort de a ajunge la o înţelegere exactă a cît mai multor rapoarte OZN" (27, p. 530). Nu vom deschide

nici un proces de intenţie. Dar cum „şi-a făcut treaba-personalul Air Force ? Iată ce-a declarat dr. Hynek ia întîinirea oficială cu membrii Comitetului Condon : „Ceea ce fusese înregistrat ca «posibil avion» sau «posibil balon» în martie, devenea «avion» sau «balon», cînd se întocmea raportul final, ia sfîrşitul anului. Unii dintre sergenţii afectaţi cartierului general al Proiectului Biue Book erau adevăraţi «maeştri ai posibilului», potrivit lui Hynek, în timp cs alţii reflectau o atitudine de «convingere înainte de judecată» şi puneau tot ce le era de neînţeles în dosarul «aiurelilor» (...) Folosirea abuzivă a statisticilor nu era un procedeu neobişnuit" (22, p. 59).

Atitudinea dr. Hynek nu este singulară. Un grup de matematicieni de la Universitatea Yale a adus critici aspre statisticilor OZX ale Air Force (4, p. 210). Iar dr. McDonald, după un studiu atent şi indelungal al dosarelor Proiectului Blue Book, a declarat, într-o conferinţă ţinută la reuniunea anuală a Societăţii americane a directorilor de ziare, din 22 aprilie 1967 : „«Explicaţiile» cele mai violent lipsite de orice caracter ştiinţific au fost atribuite unor observaţii importante. Obiecte neavînd nici cea mai mică asemănare cu creaturile cu pene au fost botezate «păsări» şi se pot găsi în dosarele Proiectului cîteva «baloane» care se numără printre fenomenele cele mai improbabile care au figurat vreodată în istoria aerostaticii. Eticheta «astronomic» a fost lipită pe cazuri care nu ţin de astronomic mai mult decît do ornitologie şi aşa mai departe. Prin hotărîrea ofiţerilor Proiectului, lipsiţi de o formaţie ştiinţifică, «procentajul obiectelor neidentificate» a fost mereu «redus la minimum»“ (15. p. 7).

Am văzut, pînă acum, care au fost procedeele folosite faţă de rapoartele OZN. Se pare că nici autorii lor nu s-au bucurat, uneori, de un tratament mai bun. Iată două exemple edificatoare.

La 19—-20 iulie 1952, deasupra Washingtonului, capitala Statelor Unite, au apărut, în cîteva rînduri. OZN-uri observate vizual şi pe ecranele radar. E un caz celebru în istoria fenomenului, datorită şi controverselor pe care le vom prezenta la timpul potrivit. Deocamdată ne interesează un singur aspect : după

cîteva zile de la efectuarea observaţiei, operatorii din turnul de control al bazei Air Force Andrews au declarat că fuseseră surescitaţi şi confundaseră o stea extrem de strălucitoare cu o sferă portocalie. într-o parantează, Ruppelt menţionează că radariştii fuseseră un pic „convinşi” să facă această rectificare (21, p. 224).

La 17 aprilie 1966, ora 5 dimineaţa, Dale Spaur şi W.L.Neff, ofiţeri de poliţie din comitatul Portage, Ohio, au văzut apărînd deasupra unei coline împădurite un mare obiect luminos, care veni pînă deasupra lor, plană un timp şi se îndepărtă, oprindu-se la mică distanţă. Raportînd evenimentul prin radio, ei primiră ordinul de a păstra contactul pînă la sosirea unei maşini cu echipament fotografic adecvat. OZN-ul porni de-a lungul şoselei 14, urmat de automobilul lui Spaur şi Neff. Un alt ofiţer de poliţie, Wayne Huston, din Palestine, Ohio, intercepta comunicarea prin radio şi se alătură acestei vînători, care dură aproape o oră şi jumătate, de-a lungul a peste 110 km, terminîndu-se la Conway, Pennsylvania. Acolo, agentul poliţiei locale Frank Pan-zanella fu ai patrulea martor al fazei finale : OZN-ul ţîşni vertical în văzduh şi dispăru.

Potrivit depoziţiilor, obiectul circular avea cam 12 metri diametru, răspîndea o lumină strălucitoare şi părea să aibă pe partea superioară ceva ca un plan de derivă. Din partea inferioară pornea o lumină conică, difuză. Altitudinea lui varia de la circa 100 m la circa 600 de m. Se deplasa dintr-o parte într-alta a şoselei, făcînd mişcări ciudate, de necomparat cu cele ale oricărui obiect cunoscut...

...în afară de satelitul Echo şi de planeta Venus, dacă acceptăm explicaţia pe care i-a dat-o maiorul Quintanilla lui Spaur, într-o discuţie telefonică de patru minute. Şi lucrurile s-ar fi oprit aici, dacă interesul stîrnit pe plan local nu l-ar fi determinat pe William Stanton, reprezentantul statului Ohio în Congres, să ceară Proiectului Blue Book o anchetă veritabilă. De astă dată, convorbirea lui Quintanilla cu ofiţerii de poliţie a fost înregistrată pe bandă. McDonald o caracterizează astfel: „...ascultînd cu atenţie această înregistrare, pot spune în rezumat că era o tentativă de inti-

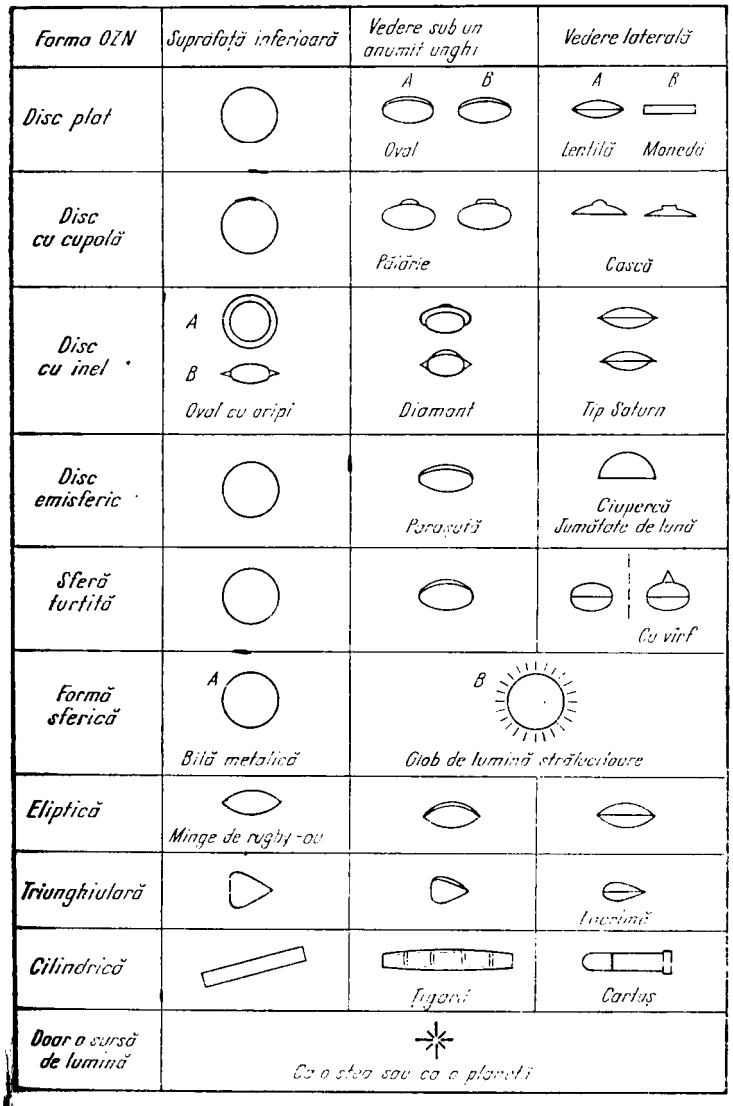

Principalele tipuri de OZN

midare cam brutală, prin “arc maiorul Quintanilla voia să-i iacă pe ofiţerii de poliţie să spună că nu văzuseră nimic altceva decît Echo şi Venus. Dar ei nu s-au lăsat constrînşi” (15, p. 35).

Aşadar, o rectificare după ce martorii au fost „un pic convinşi” .şi ..o tentativă de intimidare cam brutală”. Dacă adăugăm revelaţiile lui Hynek si McDonald despre metodele de lucru ale Proiectului Blue Book, scopurile educative şi indicaţia corectă la care se referă Condon apar într-o lumină cam bizară. Dai poate că nu numai drumul spre iad e pavat cu bune intenţii.

4 Ce înseamnă „identificat”?

Cu toate ciudăţeniile lui – apariţie, formă, dimensiuni, luminozitate, mişcare, dispariţie – obiectul de ia 17 aprilie 1966 a rămas în dosarele Proiectului Blue Book cu menţiunea „identificat'-. McDonald, Hynek, NICAP* şi ziarul „Record Courier” din Ravenna, Ohio, care publicase un mare reportaj despre incident, au atras zadarnic în repetate rînduri atenţia că : 1. urmărirea a durat mai mult decît îi este necesar satelitului Echo ca să traverseze întreaga boltă cerească şi 2. Venus se ridica la sud-est, iar obiectul luminos venea dinspre nord-vest, urmărit de maşina lui Spaur şi Neff. Ca să nu mai vorbim despre ascensiunea verticală extrem de rapidă de la sfîrşit.

Acesta nu e nici pe departe singurul caz în care „maeştrii posibilului'- au dat explicaţii imposibile. Men-•ţinîndu-ne la aceeaşi categorie de martori, să vedem ce s-a întîmplat în apropiere de Red Bluff, California. ,1a 13 august 1960.

* National Investigations CornmiUee on Aerial Pheno-mena (Comitetul naţional de cercetări asupra fenomenelor aeriene), organizaţie particulară de studiu al OZN-urilor.

Ofiţerii poliţiei rutiere CA. Carson şi S. Scott se aflau pe un drum lăturalnic, la orele 23,50, cînd au văzut ceea ce părea a fi un avion gata să se prăbuşească. Oprind maşina şi sărind afară, ca să dea eventual ajutor, au încremenit : „avionul” se oprise brusc din picaj, urcase la 100—200 m şi rămăsese nemişcat. După cîteva clipe, s-a apropiat de ei şi a stopat din nou. Era lung cam de 30 m şi avea la extremităţi faruri enorme (potrivit lui Carson, circa 1,80 m diametru), care măturau terenul cu fîşii imense de lumină roşie. Cînd a pornit încet spre est, poliţiştii l-au urmat. După un timp, dinspre sud s-a apropiat de el un obiect similar. Au planat alături, apoi s-au oprit, emiţînd din cînd în cînd radiaţia roşie. în final, au dispărut amîndouă spre est.

Observaţia a durat, în total, cam 2 ore şi un sfert. De menţionat că primul obiect a fost observat de încă doi ofiţeri de poliţie şi de gardianul închisorii. Radarul de la baza locală Air Force a confirmat prezenţa OZN-ului, la cererea biroului şerifului comitatului Tehama. A doua zi, însă, Carson şi Scott au fost informaţi că pe ecran nu s-a văzut nimic şi că nu pot sta de vorbă cu operatorul de serviciu în timpul incidentului.

Explicaţia Proiectului Blue Book : „o refracţie a planetei Marte şi două stele strălucitoare, Aldebaran şi Betelgeuse”. Dar nici unul dintre cele trei corpuri cereşti nu era deasupra orizontului, în momentul începerii observaţiei (Marte apusese cam de un ceas, iar Aldebaran şi Betelgeuse aveau să răsară la orele 1 şi, respectiv, 3). Aflînd asta, Blue Book a reacţionat prompt : „planeta Marte şi steaua Capella constituie cele mai probabile explicaţii”. Capella putea fi văzută, într-adevăr, puţin deasupra

orizontului, dar nimic nu îndreptăţea confundarea ei cu unul şi apoi două obiecte elipsoidale, efectuînd toată gama de manevre descrisă mai sus. Şi, apoi, OZN-urile au dispărut sub linia orizontului estic într-un moment cînd Capella se înălţase cam la 35 de grade !...

Cele două cazuri pe care le-am relatat datează din al doilea deceniu de existenţă a comisiei OZN Air

5'j

Force. Dar asemenea „identificări" pot fi întîlnite şi în dosarele mai vechi.

În dimineaţa zilei de 8 martie 1950, la Dayton, Ohio, pilotul şi copilotul unui avion al societăţii TWA înştiinţează turnul de control al aerodromului municipal că văd planînd, spre sud-est, o lumină strălucitoare. Observatorii o zăriseră deja şi dăduseră alarma. Două F-51 decolează, fiind ghidate de operatorul radar spre ţintă. în acest timp, spune Ruppelt, „Personalul ATIC se năpusti afară şi ea era într-adevăr acolo – o lumină extrem de strălucitoare, mult mai strălucitoare şi mai mare ca o stea. Orice ar fi fost, se afla foarte sus, căci norii groşi din straturile superioare o mascau din cînd în cînd" (21, p. 104). Urcînd, cei doi piloţi descoperă, la rîndul lor, obiectul, dar intră în nori, la 4 500 de metri, şi—1 pierd din vedere, cu toate că radarul păstrează contactul.

Chiar în aceeaşi după-amiază, la ATIC se ţine o conferinţă, la care nu participă nici piloţii, nici operatorul radar. Se decide, în unanimitate, că lumina strălucitoare a fost planeta Venus, care e, cîteodată, vizibilă în plină zi ; printr-o neplăcută coincidenţă, radarul a contactat un nor încărcat cu gheaţă.

După doi ani, Ruppelt, devenit şef al comisiei OZN a Air Force, s-a întîlnit cu operatorul radar, care „dorea să cunoască explicaţia dată incidentului" (!) şi a protestat vehement aflînd-o. El a precizat că norii încărcaţi cu gheaţă apar pe ecranul radarului ca o pată neclară şi de intensitate variabilă, în timp ce semnalul înregistrat la 8 martie 1950 era „o reflecţie reală, solidă (...) produsă de un obiect real, solid". Mai mult încă, acest obiect urca, iar „norii încărcaţi cu gheaţă nu urcă".

Şi pilotul unuia dintre avioanele F-51 a respins explicaţia oficială, arătînd că „în timp ce urca cu avionul său, lumina a început să capete o formă ; era în mod distinct rotundă", şi că OZN-ul părea „enorm şi metalic" (21, p. 106). Pe deasupra, a doua zi, în acelaşi punct al cerului, nu se vedea nimic. Aceste elemente sînt, evident, incompatibile cu ipoteza Venus.

O ultimă menţiune : incidentul s-a petrecut chiar deasupra localităţii unde îşi avea sediul comisia OZN.

34

Dacă în astfel de condiţii excepţionale membrilor comisiei nu le-a dat prin gind să stea de vorbă pe-ndelete cu principalii martori, aflaţi la îndemînă, putem să ne întrebăm cum procedau cînd rapoartele soseau din celălalt capăt ai Statelor Unite, sau de la bazele americane din străinătate.

„Identificatele” de pînă acum nu figurează în Raportul Condon – care, în principiu, n-ar fi trebuit să conţină nici un caz socotit rezolvat de Air Force, atîta vreme cît în martie 1967 existau 676 de cazuri neexplicate. Totuşi, în diferite secţiuni şi capitole ale raportului întîlnim numeroase re-identificări, unele constînd În simpla însuşire a concluziilor Proiectului Blue Book, altele într-o nouă prezentare a materialului existent, ajungîndu-se la aceeaşi interpretare finală.

Unul dintre cele mai celebre cazuri din isteria fenomenului este relatat astfel de dr. Condon, în capitolul din Raport intitulat „OZN-uri: 1947—1968”: „La 24 iulie 1948, un DC-3 al Companiei Eastern Airlines, pilotat de Clarence S. Chiles şi John B. Whitted, făcea o cursă obişnuită între Houston, Texas, şi Atlanta. Georgia. La 2,45 a.m., piloţii au văzut o lumină strălucitoare, drept în faţă, zbnrînd cu mare iuţeală spre ei. Au virat spre stînga, pentru a evita ciocnirea. Privind înapoi, au văzut OZN-ul dispărînd într-un urcuş abrupt. Piloţii l-au descris ca un fuselaj de B-29, fără aripi şi au spus că partea laterală emitea o puternică lumina albastră. Două alte rapoarte din aceeaşi zonă şi aceea.,.; oerioadă au făcut o descriere asemănătoare” (27, p. 505). În mod fatal succintă, relatarea omite totuşi cîteva amănunte indispensabile înţelegerii exacte a cazului : obiectul, în formă de ţigară, avea două rînduri de hublouri, lăisa în urmă un siaj incandescent şi a făcut să se clatine avionul, în momentul în care l-a depăşit.

Dr. Condon nu dă nici o explicaţie, lăsînd această sarcină ingrată în seama colaboratorului său, dr.- Wil-liam K. Hartmann, care nu se oboseşte nici el prea mult, reluîno interpretarea mai veche a dr. Donald H. Menzel, fost director al observatorului astronomic al Colegiului Karvard : obiectul văzut de Chiles şi Whitted era un bolid din roiul Delta Aquarius (16). „Investigatorul

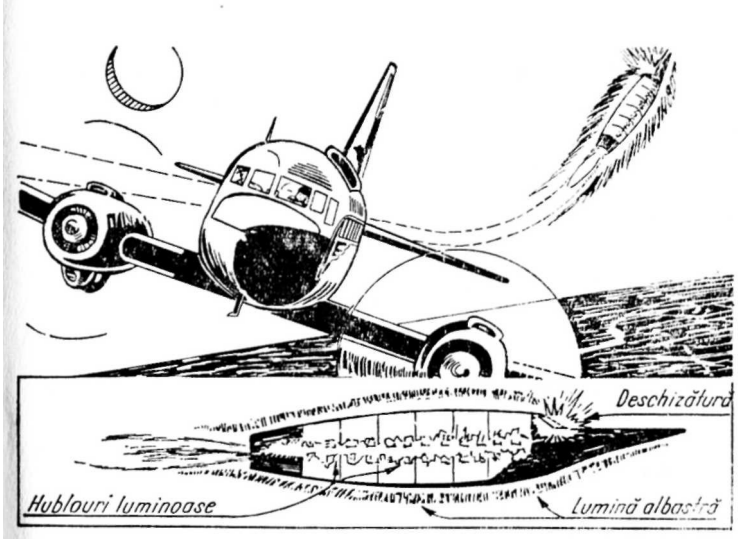

Cazul Chiles-Whitted

— conchide dr. Hartmann – se află în faţa posibilităţii întru totul acceptabile ca Chilcs şi Whitted, suferind de «airship effect» (efectul zborului) să fi fost surescitaţi (şi să interpreteze greşit – drept un obiect în

formă de ţigară, cu ferestre şi flăcări – exact o fracţiune de : observaţie a unui bolid spectacular...” (27, p. 581).

Aţi observat, desigur, că se trece sub tăcere atît (Clătinarea avionului în momentul încrucişării cît şi, (mai ales, „urcuşul abrupt” din finalul observaţiei, care 'infirmă categoric ipoteza bolidului. Cît despre originea prezumată a acestuia, se cere opinia unui specialist. Să-i dăm deci cuvintul dr. McDonald, în calitatea lui de profesor la Institutul de fizică atmosferică al Universităţii din Arizona :

„Mai întîi, puţine roiuri cuprind meteoriţi destul de mari pentru a intra în clasa bolizilor (...) şi Delta Aquarizilor nu se numără printre roiurile prezentînd această caracteristică. E şi mai surprinzător însă că Menzel a omis în mod evident să-şi verifice calculele cu privire la poziţia radiantului roiului, căci, dacă ar fi

36

făcut asta, ar fi descoperit că radiantul Delta Aquarizi-ior se afla în punctul său culminant la aproximativ

40° deasupra orizontului sudic, în timp ce avionul DC-3 se îndrepta spre nord-est *. Dacă Chiles şi

Whitted ar fi văzut un meteorit din Aquarizi în jaţa lor, el ar fi părut că se mişcă oarecum în aceeaşi direcţie cu avionul ; or, toate rapoartele, inclusiv versiunea lui Menzel, descriu enormul obiect strălucitor îndreptîndu-se spre avion ! în explicaţia lui Menzel – un meteorit din Aquarizi – există deci o eroare bine stabilită de 180°” (15, p. 20).

Cîteva cuvinte şi despre explicaţia adiţională a dr. Hartmann. Presupunînd că doi piloţi cu vechi state de serviciu (Chiles: 8 500 ore de zbor), participanţi la cel de-al doilea război mondial, ar fi putut suferi simultan de „airship effect” ne întrebăm dacă acelaşi lucru s-a petrecut şi cu ceilalţi observatori amintiţi de dr. Condon – mai ales că unii, cei de la Robbins Field, lîngă Macon, Georgia, se aflau pe sol!...

Am ajuns astfel la ceea ce ni se pare a fi poate principala carenţă a Raportului Condon : studierea cazurilor ca nişte incidente izolate, desprinse din contextul lor şi din contextul general al fenomenului OZN. Luată în sine, observaţia lui Chiles şi Whitted poate fi atribuită, la urma urmei, unei „interpretări greşite'- (mai ales dacă i se omit particularităţile). Dar tipul de obiect descris de cei doi piloţi apare, în nenumărate alte cazuri, uneori cu similitudini izbitoare. Nu avem decît dificultatea alegerii :

— 1 august 1946. Relatează căpitanul Jack Puckett : „Făceam un zbor de rutină de la Langley Field, Virgi-nia, la McDill Field, Tîmpa, Florida. Pe la ora 6 p.m., cînd zburam cu avionul C-47 la o altitudine de 1 200 m, la nord-est de Tîmpa, am observat ceea ce mi s-a părut a fi o stea căzătoare spre sud-vest, deasupra Oceanul Atlantic. Copilotul meu, locotenentul Henry

* Meteoriţii care dau naştere, la trecerea prin atmosferă, fenomenelor luminoase numite meteori, sînt grupaţi în roiuri. Datorită efectului perspectivei, ei par să pornească dintr-un punct al cerului numit radiant. Radiantul roiului în cauză coincide cu steaua Delta Aquarius.

F. Glass, şi inginerul de bord au observat şi ei acest obiect, în acelaşi timp. El a continuat să înainteze spre noi pe o rută de ciocnire, exact la altitudinea noastră. La aproximativ 1 000 de yarzi şi-a schimbat direcţia, întretăindu-ne drumul. L-am văzut ca un corp alungit, cilindric, de circa două ori mai mare ca un B-29, cu hublouri luminoase". OZN-ul părea propulsat de rachete, lăsînd în urmă o dîră de „foc" avînd cam jumătate din lungimea lui (29, p. 23).

— 30 iunie 1947. Cazul „Llandovery Castle" (4, p. 23—24).

— 20 iulie 1948. Haga, Olanda. Un aparat fără aripi şi cu „două etaje" (două rînduri de hublouri) a trecut la mare înălţime şi cu o viteză fantastică pe deasupra oraşului (10, p. 17).

— 15 octombrie 1948. Japonia. Echipajul unui avion de intercepţie F-61 înregistrează pe ecranul radarului de bord şi apoi vede un OZN „ca un glonţ de puşcă", lung de 6—9 metri, care accelerează de la 200 la 1 200 de mile pe oră (21, p. 68).

— 1 ianuarie 1949. Tom Rush, din Jackson, Ala-bama, a văzut un obiect în formă de ţigară, în timp ce ^e apropia de aeroportul Dixie. Obiectul a trecut prin faţa avionului său, a accelerat brusc şi a dispărut (29, p. 34).

-— august 1949. Observaţia astronomului Clyde Tombaugh (4, pp. 35—36).

— 24 iunie 1950. Deşertul Californiei. Un avion al Companiei „United Airlines", pilotat de David Stewart, a fost urmărit pe o distanţă de 20 de mile de un obiect în formă de ţigară (29, p. 34).

În aceeaşi zi, în apropiere de Daggett, California, un obiect asemănător (sau poate acelaşi) a fost văzut de pilotul şi echipajul unui avion de transport al marinei militare (29, p. 131).

— 19 februarie 1951. Relatează căpitanul Jack Bicknell, pilotul unui avion al Companiei East African Airways : „La 7,20 a.m. ofiţerul radio (D. W. Merrifield) mi-a atras atenţia asupra unui obiect strălucitor, asemănător cu o stea albă, care stătea nemişcat cam la 3 000 m deasupra muntelui Kilimangiaro (...). în acelaşi

timp, am primit un mesaj radio de la Eastleigh (...) ne cerea să verificăm dacă nu e un balon meteorologic. L-am examinat mai multe minute prin binoclu (...) am văzut un obiect metalic, în formă de glonţ, care părea să aibă peste 60 m lungime (...). Impresia mea este că era în mod sigur un aparat de zbor de un gen aparte" (29, p. 124).

— 26 iulie 1952. Palat, Algeria. La orele 22,45 un obiect luminos a apărut în văzduh, spre sud-est. Forma lui de ţigară s-a precizat în timp ce se apropia. Tra-versînd cerul, a dispărut spre nord-vest. Observatori : patru meteorologi (17, p. 127).

— 26' octombrie 1952. Marignane, Franţa (17, pp. 181—190, 4, pp. 84—85).

— 17 septembrie 1954. Roma, Italia. Incepînd de la orele 16,45 un mare număr de oameni din oraş şi din împrejurimi au urmărit evoluţia

unui obiect în formă de „jumătate de ţigară”, care staţiona la o înălţime de 1 200 m. Cînd se deplasa, cu o viteză de 260—280 km/h, o dîră scurtă de fum luminos ieşea din capătul din spate. La orele 18,28, OZN-ul, urmărit timp de 20 de minute şi de radarul de la Pratica di Mare (30 km de Roma), s-a îndepărtat rapid spre nord-vest. Peste două zile, locotenentul Bruno Giustiniani, din comandamentul militar al aeroportului Ciampino (17 km de Roma) a declarat ziariştilor : „Faptul este incontestabil şi totodată inexplicabil. Obiectul străin (pentru a-i da un nume) era capabil să se deplaseze rapid şi să rămînă multe minute într-o imobilitate absolută. Răspîndea o lumină argintie, foarte strălucitoare. Este tot ce se poate spune despre el” (18, pp. 69—70).

— 1 noiembrie 1955. Observaţia astronomului Frank Halstead (4, pp. 30—34).

— 2 noiembrie 1957. Levelland, Texas (4, p. 24).

— 2 aprilie 1958. Columbus, Ohio. Un obiect în formă de ţigară, cu un lung şir de „hublouri sat: ferestre” (29, p. 147).

— 18 mai 1960. Wellington, Noua Zeelandă. Un obiect în formă de ţigară, care avea ..hublouri” (29, p. 147).

67

— 22 noiembrie 1961. Melvin C. Vagle jr., inginer metalurgist din Minneapolis şi soţia sa se aflau pe autostrada 81, în apropiere de Grafton, Dakota de Nord, cînd au văzut un obiect în formă de ţigară planînd. înclinat în unghi ascuţit, deasupra unui cîmp arat. La capătul de jos avea o lumină albă, strălucind intermitent, iar la cel de sus o lumină roşie statornică. De-a lungul fuselajului, un şir de orificii pătrate, iluminate alb-gălbui (29, p. 54).

— august 1964. Relatează Mihailo Oieinik : „În satul Borovenki, din regiunea Lugarsk (U.R.S.S.), am văzut, în luna august 1964, pe la orele 24, un obiect cilindric, de trei ori mai mare ca un avion. Zbura de ia sud ia nord, mai întîi paralel cu suprafaţa pămîntul ui, la o înălţime de 1 000 m ; apoi, înclinat în unghi de 60°, a pornit în sus. Culoarea lui era galbenă. Se auzea un zumzet. Dinspre coadă ţîşneau limbi enorme de flăcări. Viteza era cam ca a unui avion cu reacţie” (95).

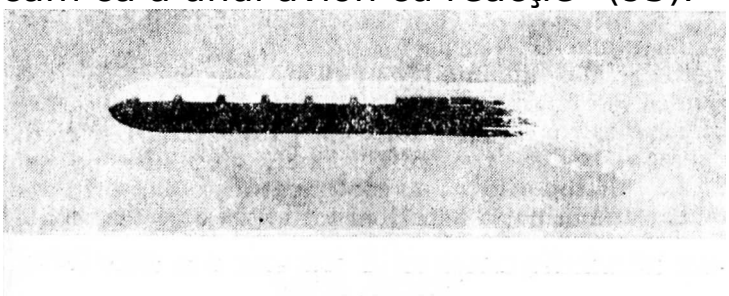

OZN-ul văzut la 6 iulie 1965 de pe bordul petrolierului norvegian „Jawesta''

— 3 septembrie 1965. Damon, Texas ; Exeter, New Hampshire (4, pp. 222—226).

— 6 iulie 1965. Oceanui Atlantic (24 40' latitudine nord şi 41°15' longitudine vest). Mai mulţi membri ai echipajului petrolierului norvegian „Jawesta” au văzul un obiect de mari dimensiuni ieşind din ocean şi

trecînd foarte aproape de vas. „Forma lui semăna cu aceea a unei ţigări şi am observat un şir de deschizături prin care ţîşnea o lumină gaiben-portocalie. a declarat primul ofiţer, Torgrim Lien. Aparatul nu avea urme de aripi

39

sau de ampenaj. O coadă de foc albăstriu, mai îngustă în locul de unde ieşea, se lăţea în spatele obiectului”.

— 21 noiembrie 1967. Relatează Marin V. David, din comuna Poenarii-Burchii, judeţul Prahova : „Vă comunic că am observat, la 21. XI. a.c, la orele 16,40, în direcţia sud-vest, un obiect lung de 2 metri *, de forma unui sul şi de culoarea flăcării de foc ; sta pe loc la altitudinea de circa 20—30 km, după vreo 10 minute s-a ridicat oblic în sus, făcînd o coadă de 7—-8 m de culoare albă ; deplasîndu-se în direcţia nord-vest, lungindu-şi coada de circa 12—15 m, din nou de culoarea focului ; am observat că avea un cap de culoare închisă, dar nu am distins forma, deoarece se depărtase, se deplasa cu viteza unui avion de transport, nu prea iute” (55).

— 26 aprilie 1969. Bruxelles, Belgia. Doi martori au văzut, la orele 22,50, un obiect în formă de ţigară, albastru închis, cu „hublouri”. Zbura fără zgomot, cu regularitate şi încet. Direcţia orizontală. Mărimea aparentă, 6 cm.

Ajunşi la capătul acestei selecţii parcimonioase – şi să nu uităm OZN-urile în formă de ţigară din secolul trecut şi mai dinainte ! – putem, desigur, să considerăm că toţi autorii relatărilor de mai sus, printre care se numără astronomi, meteorologi, piloţi militari şi civili, operatori radar, marinari, ingineri etc, suferind sau nu de „airship effect”, au confundat nişte meteoriţi mai mult sau mai puţin banali cu tot atîtea obiecte insolite. Din păcate pentru liniştea noastră sufletească, meteoriţii nu urmăresc avioanele, nu-şi schimbă direcţia, nu accelerează, nu staţionează în văzduh – în general, au cu totul altă comportare decît „ţigările” a căror raritate, după 1946, e totuşi foarte relativă, în ciuda afirmaţiei lui Frank Edwards (4, p. 23).

Capitolul „OZN-uri : 1946—1968” prezintă şi alte cazuri socotite identificate de Air Force, ceea ce ni se pare firesc pentru o trecere în revistă. Mai puţin firească este însă prezenţa unor asemenea cazuri în capitolele de analiză la obiect, de vreme ce se reiau, pur şi simplu, concluziile stabilite cu mulţi ani în urmă.

* Evident, mărimea aparentă.

39

Despre obiectul văzut de doi piloţi la Odessa, Washington (10 decembrie 1952), se spune, de pildă, că era un balon meteorologic (27, p. 141), iar despre ecourile radar înregistrate în Canal Zone (25 noiembrie 1952), că se datorau condiţiilor atmosferice (27, p. 170). Este exact ceea ce aflasem din rapoartele 9 şi 10 ale Proiectului Blue Book date, în sfîrşit, publicităţii în iunie 1968 (30, p. 186 şi, respectiv, 170).

Nu ştim dacă cele două concluzii sînt sau nu îndreptăţite, în legătură cu o a treia re-identificare dispunem însă de o opinie mai mult decît autorizată.

La 4 noiembrie 1957, doi observatori din turnul de control al bazei Air Force Kirtland, Albuquerque, New Mexico, au văzut, la orele 23, prin binocluri, un obiect întunecat, cu o lumină albă dedesubt, avînd „forma părţii din spate a unui automobil". OZN-ul a coborît pînă la 200 de picioare (60 m) de sol, dispărînd îndărătul unui zid, într-o zonă foarte limitată, perfect vizibilă din turnul de control, după care s-a ridicat brusc, într-un unghi foarte ascuţit şi a dispărut. A fost observat vizual cam 6 minute, jumătate din acest timp prin binocluri, traiectoria lui fiind urmărită de amîndoi observatorii şi, parţial, de radar.

Iată concluzia raportului întocmit de investigatorul Air Force : „Cei doi observatori sînt specialişti în supravegherea rutelor aeriene, avînd o experienţă de 23 de ani, amîndoi erau de serviciu în turnul de control al bazei, în timpul observaţiei – amîndoi par indivizi maturi şi foarte echilibraţi, cu o inteligenţă mult peste medie şi temperamental foarte potriviţi cu munca de operatori în turnul de control. Deşi dispuşi să colaboreze şi să răspundă la orice întrebare, amîndoi par să fie uşor stingheriţi că nu pot să identifice sau să explice obiectul pe care sînt ferm ^convinşi că l-au văzut. Opinia investigatorului este că amîndoi sînt întru totul competenţi şi demni de încredere". Reproducînd această concluzie în adresa sa către simpozionul din 26 decembrie 1969 al Asociaţiei americane pentru progresul ţtlinţei, dr. J. Allen Hynek continuă :

40

| - O.Z.N.

1^

„Proiectul Blue Book invocă următoarele motive specifice pentru a explica acest raport ca şi cum s-ar referi la un avion :

1. Observatorii sînt consideraţi competenţi şi demni de încredere şi opinia investigatorului este că au văzut un obiect pe care nu-l pot identifica.

2. Obiectul a fost urmărit pe ecranul radarului de un operator competent.

3. Obiectul nu se supune criteriilor identificării cu orice alte fenomene.

Aşadar, mărturiile erau consistente, operatorul radar – competent, obiectul de neidentificat cu orice alt fenomen şi, prin urmare, obiectul trebuia să fie un avion" (67).

Ironia finală se adresează, probabil, nu numai Proiectului Blue Book, ci şi Raportului Condon, care, reluînd „analiza" Air Force, conchide : ,,Se pare că nu există motive de îndoială în legătură cu acurateţea acestei analize" (27, p. 143).

Ultimul caz din această categorie pe care-l vom aborda este, de fapt, un conglomerat de observaţii efectuate deasupra Washingtonului, la 19—20 şi 26 iulie 1952. întrucît Edwards se opreşte doar asupra ciudatului episod al fragmentului desprins dintr-un OZN cu o salvă de mitralieră (4,

pp. 66—73), vă vom oferi elementele necesare înţelegerii controversei strict ştiinţifice suscitate de „identificarea” operată de Blue Book şi sancţionată de Proiectul Colorado.

În noaptea de 19 iulie, la orele 11,40, două radare ale Aeroportului Naţional Washington au semnalat prezenţa a opt ţinte neidentificate, la est şi sud de Andrews A.F.B. Zburînd cu 160—200 km/h, ele au accelerat brusc pînă la „viteze fantastic de mari” şi au părăsit zona. Echipajele mai multor avioane de pasageri au văzut lumini neidentificate, în acelaşi loc unde fuseseră semnalate ţintele. Prima observaţie de acest fel a avut loc puţin după miezul nopţii. A doua, circa două ore mai tîrziu, cînd un pilot a chemat turnul de control, raportînd că e urmărit de o lumină ciudată. Cele două radare au descoperit ţinta în punctul indicat.

41

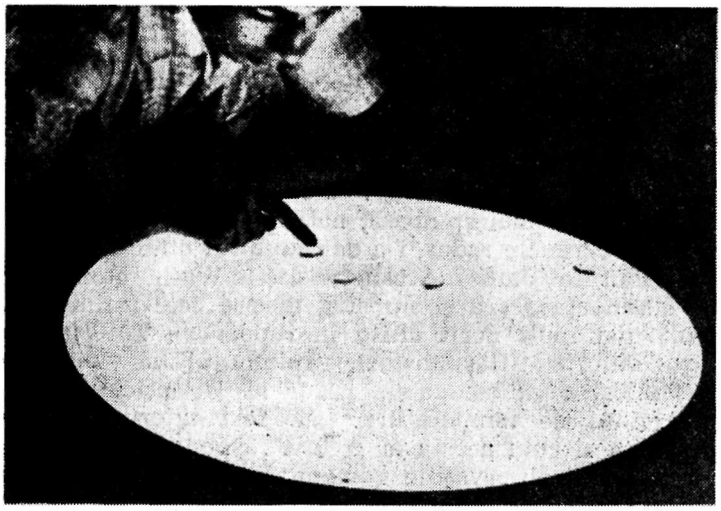

Un operator radar studiază poziţia OZN-urilor care au evoluat deasupra Washingtonului, la 19—20 iulie 1952

La un moment dat, radarele de la Aeroportul Naţional şi cel de la Andrews A.F.B. au „prins” simultan o ţintă, la trei mile nord de Riversdale Radio. Cei trei operatori şi-au schimbat impresiile timp de treizeci de secunde prin intercom, pînă ce ţinta a dispărut brusc de pe cele trei ecrane.

Spre dimineaţă, cei de la Aeroportul Naţional au chemat turnul de control de la Andrews A.F.B. ca să le spună că o ţintă radar se află chiar deasupra staţiei de radio a bazei. Privind într-acolo, operatorii din turn au văzut „o imensă sferă roşie-portocalie”.

Avioanele de intercepţie, chemate prin radio în repetate rînduri, au venit abie în zori. Dar ţintele radar şi luminile dispăruseră de pe ecrane şi din văzduh.

La 26 iulie a avut loc aproape o repetare a evenimentelor din 19—20. Ruppelt descrie „ziua confuziei”, care a urmat acestei noi sfidări a Air Force – şi a inteligenţei umane : ‚vEra un maximum de flecăreală şi un minimum de acţiune. Toată lumea era de acord

41

că amîndouă observaţiile trebuie să fie cercetate temeinic, dar nimeni nu mişca un deget” (21, p. 221). Incertitudinea a durat pînă la 29 iulie, cînd generalul John Samford, directorul Serviciului de informaţii al Air

Force, a hotărît să ţină o conferinţă de presă. Generalul s-a strecurat printre întrebările ziariştilor cu abilitatea pregătirii şi funcţiei sale. Iar cînd s-a ajuns la problema cea mai spinoasă, natura semnalelor înregistrate pe ecranele radar, i-a dat cuvîntul unui specialist, căpitanul Roy James. Acesta „sosise la Washington chiar în dimineaţa aceea şi nu ştia, despre cele întîmplate, mult mai mult decît citise în rapoarte". Totuşi, şi-a făcut datoria : „Răspunsurile căpitanului James despre posibilitatea ca semnalele radar să fie pricinuite de inversiuni de temperatură * au fost interpretate de presă ca şi cum acesta ar fi fost răspunsul Air Force, cu toate că observaţiile gemene au rămas pînă astăzi socotite ca necunoscute" (21, pp. 223—224).

Opinia lui Ruppelt este deci categorică – şi nu e de mirare. El a avut răgazul necesar pentru a studia temeinic cele două serii de observaţii, în contextul intensei activităţi OZN existente în zona Washingtonului înainte, în timpul şi după evenimentele din iulie 1952. De altfel, fostul şef al Proiectului Blue Book se referă la explicaţia colegului său, precizînd : „în fiecare noapte în care a avut loc o observaţie, a fost o inversiune de temperatură, dar niciodată atît de intensă încît să afecteze radarul (...) în fiecare caz, am controlat intensitatea inversiunii după metodele folosite de Centrul

* În mod normal, temperatura şi umiditatea scad, pe măsură ce creşte altitudinea. Cîteodată, însă, la anumite niveluri, ele cresc. Aceste straturi de aer cald şi umed, numite şi straturi de inversiune, pot devia o parte din undele radar, făcîndu-le să se reflecte pe sol la o depărtare de cîţiva kilometri de staţia emiţătoare. Şi cum straturile pot să se deplaseze, pe ecranele radar pot apărea ecouri iluzorii, deplasîndu-se foarte rapid, sau alte fenomene ciudate.

Inversiunile de temperatură au fost invocate, deseori, ca explicaţii ale unor „OZN-uri" înregistrate pe ecranele radar. Ele sînt generate însă de condiţii atmosferice foarte exacte, care n-au fost întrunite în multe cazuri „identificate" sub această etichetă, după cum vom vedea curînd.

meteorologic al Comandamentului apărării aeriene". Iar mai departe, invocă un argument care ni se pare de acelaşi calibru : „Dar factorul cel mai important, care pledează pentru, este calitatea celor implicaţi, buni specialişti radar, oameni care răspund de vieţi omeneşti. în fiecare zi, ei îşi folosesc radarul pentru a aduce mii de călători pe Aeroportul Naţional din Washington şi, avînd o asemenea responsabilitate, ei trebuie să ştie să deosebească un ecou real de un ecou datorat condiţiilor atmosferice" (21, p. 226).

Aceste rînduri au apărut în 1956, cînd căpitanul în rezervă Edward J. Ruppelt nu mai era obligat să se identifice cu punctul de vedere oficial. Sau poate că acest punct de vedere s-a schimbat mai tîrziu, cu prilejul reexaminării din 1966 a cazului, amintită în treacăt de McDonald (78). Adevărul e greu de stabilit, mai ales că observaţiile din 19—20 şi 26 iulie nu figurează în Raportul nr. 8 al Proiectului Blue Book, care acoperă perioada mai—septembrie 1952. Oricum, Comitetul Condon ci primit

dosarul cu concluzia „propagare anormală a undelor radar, din cauza inversiunilor de temperatură”. Ce a urmat ?

Vom recurge la relatarea dr. David R. Saunders, cu care am făcut cunoştinţă în primul capitol :

„La 2 decembrie 1966, Wertheimer (dr. Michael M. Wertheimer, psiholog experimental – n.n.) a plecat la Washington pentru a cerceta o serie de observaţii efectuate în luna iulie 1952 deasupra capitalei ţării {...) El a consacrat trei zile discutării observaţiilor cu principalii martori. Potrivit acestora, obiectele păreau -«un roi de ţînţari», uneori planînd, alteori deplasîndu-se cu peste 7 000 de mile pe oră.

Wertheimer a stat de vorbă cu Howard Cocklin, asistent al şefului turnului de control al traficului aerian de la Aeroportul Naţional, care era de serviciu cînd au apărut OZN-urile. Cocklin l-a asigurat pe Wertheimer că toate observaţiile au fost vfacute de operatori radar sau piloţi cu experienţă. El a descris obiectele ca nişte «farfurii» sau «ţigări», de culoare gri-verde, cu o lumină la bază (mărimea şi distanţa n-au putut fi determinate).

43

Un operator radar l-a dus pe Wertheimer în turnul de control şi i-a explicat cum poate să identifice un tehnician experimentat un obiect care apare pe ecran. După mai multe exerciţii practice, Wertheimer a descoperit că poate şi el să observe un obiect pe ecranul radarului şi să-l urmărească în văzduh.

Efectiv toţi martorii cu care a discutat Wertheimer n-au fost de acord cu explicaţia lui Samford despre inversiunile de temperatură, precizînd că unui operator experimentat nu-i e greu să identifice o inversiune de temperatură. Ei au respins, de asemenea, ideea că obiectele ar fi putut să fie avioane zburînd în formaţie.

Concluzia personală a lui Wertheimer a fost că observaţiile nu pot fi explicate” (22, pp. 72—73).

Saunders revine asupra cazului, spre sf îrşitul cărţii : „Reacţia imediată a lui Mike (Wertheimer – n.n.) la această călătorie a fost uimirea că martorii retrăiau efectiv experienţa (chiar fără ajutorul hipnozei) după 15 ani. Aceasta demonstrează cît de încordată fusese situaţia, chiar pentru aceşti experimentaţi controlori radar. (Şi, totuşi, Mike a votat împotriva unei cercetări active a acestui caz, inclus în Cartea Cazurilor!)

În perioada studiului nostru, ni s-a întîmplat chiar să avem norocul de a discuta cazul de la Aeroportul Naţional din Washington cu omul care răspundea de întreţinerea celui mai mare dintre cele trei radare implicate în observaţii. El ne-a spus că după ce radarul «său» a început să vadă necunoscutele, l-a scos din funcţiune pentru o jumătate de oră, ca să-l verifice mai temeinic. El a continuat, totuşi, să vadă necunoscutele. Ne-a mai spus că era prima instalaţie radar avînd încorporată o nouă descoperire : «indicatorul de mişcare a ţintei», care figurează pe prim plan în rapoartele despre obiecte care pot să planeze sau să se mişte cu o viteză extraordinară” (22, p. 231).

Cum apar toate acestea în Raportul Condon ? în secţiunea a III-a, capitolul 1, „Studii pe teren”, dr. Roy Craig scrie, cu privire la „Vechile cazuri OZN”: „în decembrie 1966, la începutul istoriei Proiectului, am încercat să extindem informaţiile disponibile în legătură cu un astfel de caz : observaţiile radar efec

44

tuate la Washington în 1952 (vezi secţiunea a III-a, capitolul 5), printr-o reinvestigare la faţa locului a cazului. Deşi această investigaţie s-a soldat cu o nouă experienţă preţioasă în domeniul cercetării fenomenelor OZN, ea a scos la lumină puţine informaţii suplimentare, sau de loc” (27, pp. 51—52).

Coroborînd această afirmaţie cu ceea ce ştim despre comportarea dr. Wertheimer, ne putem întreba dacă nu cumva se căutau dovezi în sprijinul tezei Air Force, găsindu-se dovezi contrare. Să urmăm însă îndemnul dr. Craig şi să deschidem Raportul la paginile 153—158. Vom constata că singurii martori citaţi sînt cei de la Andrews A.F.B., ca şi cum observaţiile radar n-ar fi debutat la Aeroportul Naţional şi n-ar fi fost combinate cu observaţii vizuale ale unor piloţi civili !... Sîn-tem convinşi că Air Force avea şi în 1952 operatori radar şi observatori calificaţi. Dar să nu uităm paranteza lui Ruppelt despre radariştii care au fost un pic „convinşi” şi să vedem cum sună întregul pasaj :

„Exista oarecare îndoială în legătură cu observarea vizuală a «marii sfere roş-portocalii», văzute de operatorii din turn de la Andrews A.F.B., cînd operatorii radar de la Aeroportul Naţional le-au comunicat că au obţinut o ţintă deasupra clădirilor staţiei de radio Andrews. Interogaţi mai tîrziu, operatorii din turn şi-au schimbat complet relatarea şi au spus că ceea ce văzuseră era, pur şi simplu, o stea. Ei au spus că în noaptea observaţiei «erau surescitaţi». (Potrivit hărţilor astronomice, cînd OZN-ul a fost văzut deasupra clădirilor staţiei, pe cer nu se aflau, totuşi, stele foarte strălucitoare. Şi am aflat dintr-o sursă sigură că oamenii din turn au fost un pic «convinşi»).”

Şi Ruppelt continuă, referindu-se la un caz similar, al cărui „erou” fusese pilotul unui avion de intercepţie F-94 :

„Atunci s-a răzgîndit şi pilotul avionului F-94, chiar după ce publicase în presă şi apoi îmi repetase relatarea lui despre încercarea zadarnică de a intercepta luminile neidentificate. într-un raport oficial, el declara că tot ceea ce văzuse fusese o lumină terestră reflectată de un fundal de ceaţă” (21, pp. 224—225).

44

Iată de ce regretăm că „Mike a votat împotriva unei cercetări active a acestui caz”, cu toată concluzia personală la care ajunsese. O „cercetare activă” ar fi însemnat, desigur, o nouă discuţie cu autorii rapoartelor, redaţi între timp vieţii civile — şi nu se ştie dacă steaua n-ar fi redevenit sferă, iar reflecţia, luminile neidentificate zburînd mult mai repede decît avionul F-94. Dar, aşa cum spuneam, Raportul Condon nu consemnează nici măcar rezultatele cercetării întreprinse de investigatorul său, fie şi pentru a combate opiniile observatorilor de la Aeroportul Naţional. Ni se

oferă doar fragmente de „rapoarte oficiale” şi o analiză a condiţiilor atmosferice care încearcă să justifice reluarea concluziei Air Force : ecourile radar din 19—20 şi 26 iulie s-au datorat unor inversiuni de temperatură, iar observaţiile vizuale, „cu una sau două excepţii posibile”, au fost provocate de meteori şi stele strălucitoare.

Am văzut care este părerea lui Ruppelt despre explicaţia întemeiată pe presupusa existenţă a unor inversiuni de temperatură. Dar, cu toate eforturile lui de autoinstruire, şeful Proiectului Blue Book nu era specialist în fizica atmosferei şi putea, deci, să greşească. Ceea ce nu i se putea întîmpla dr. McDonald, care a studiat şi el cazul, conchizînd :

„Am examinat datele furnizate prin radiosondaje pentru cele două nopţi, am calculat gradienţii indicilor de refracţie şi am constatat (...) că nu putuseră avea loc ecouri radar. Sugestia că o inversiune de temperatură de felul celei pe care o fac să apară datele furnizate prin radiosondaje pentru acele nopţi, la Washington, ar fi putut provoca efectele vizuale raportate, este absolut absurdă.

Mai întîi, judecind după normele mirajelor, această inversiune era foarte slabă, astfel încît nici măcar observatorii de pe sol n-au putut vedea miraje. Dar, ceea ce este şi mai grav, optica mirajelor şi «optica» ecourilor de sol ale radarelor diferă într-o manieră importantă în diverse privinţe, astfel că nişte ţinte false n-ar fi părut că se situează în acelaşi punct al cerului pentru un observator vizual şi pentru un operator servindu-se

45

de radar. Mai mult încă, cele mai importante observaţii vizuale n-au fost făcute la sol, ci în zbor, de mai mulţi piloţi comerciali (şi chiar de un pilot al unui avion cu reacţie, trimis către una dintre ţintele radar care se deplasau deasupra Capitoliului). În sfîrşit, datele privind temperatura în altitudine, la înălţimea de zbor a avioanelor, nu erau, nici pe departe, în măsură să justifice producerea a ceva asemănător cu ceea ce au descris piloţii” (15, p. 50).

Nu avem nimic de adăugat.

5. Observatori credibili, lucruri relativ incredibile

La 5 decembrie 1953, Andre Danjon, directorul Observatorului din Paris, îi asigura pe cititorii hebdomadarului „Figaro litteraire” că observatorii farfuriilor zburătoare se recrutează numai dintre „ţăranii din Texas”. După cum se vede, distinsul astronom nu era la curent cu ştirile apărute în presă şi cu lucrările despre OZN-uri traduse, pînă la acea dată, în Franţa (7, 10 etc.). Poate că subiectul nici nu-l interesa – dar cum se explică atunci verdictul atît de tranşant, rostit cu atît de dispreţuitoare nonşalanţă ?...

Să-i acordăm, totuşi, lui Andre Danjon o circumstanţă atenuantă : în decembrie 1953 nu fuseseră încă date publicităţii o seamă de documente capitale pentru stabilirea identităţii de grup şi individuale a observatorilor

(21, 26, 28, 29, 30). Aceste documente, sau o parte dintre ele, existau însă atunci cînd alte voci de pres-

* Din declaraţiile generalului John Samford, directorul Serviciului de informaţii al U.S. Air Force, la conferinţa de presă din 29 iulie 1952 : „...cam 20 la sută din totalul rapoartelor provin de la observatori credibili, care relatează lucruri relativ incredibile”.

tigiu au emis afirmaţii şi mai surprinzătoare. Vă reamintim cîteva dintre cele pe care le-aţi fi putut citi în periodicele noastre : „N-am întîlnit niciodată un martor sigur care, văzînd o farfurie zburătoare, să fie în stare să se exprime logic...” (87) ; „la ce bun am înşira aici nume de cumetre şi mateloţi cu imaginaţie exotică ?” (51); „nici un savant nu poate admite ideea existenţei unor «farfurii zburătoare»“ (38) ; „ele (OZN-urile – n.n.) sînt de obicei rodul imaginaţiei fierbinţi a unor indivizi cu serioase dereglări psihice sau, pur şi simplu, speculaţiile unor farsori inteligenţi” (53) ; „toţi cei care mi-au vorbit cu dezinvoltură despre OZN-uri aveau un singur defect major : incoerenţa în relatarea faptului (...). Toţi «vizionarii» cu care am stat de vorbă îndelung erau bolnavi de o anumită psihoză, îngroziţi de propria lor spaimă” (37) ; „fantasmele unor vizionari sau psihopaţi” (33).

Iată-ne, din nou (vezi 60, 62, 63) în situaţia de a deplînge surprinzătoarea ignoranţă a unor oameni de ştiinţă reputaţi în domeniile lor de activitate. Cititorul cunoaşte riposta dată de dr. Hynek „erorilor de interpretare” reluate cu dezinvoltură în rîndurile de mai sus. Nu vom reveni, deci, întrebîndu-ne doar unde au găsit semnatarii răspunsurilor citate o asemenea colecţie de martori ilogici, incoerenţi, mitomani, psihopaţi ? Sau, şi mai exact: cine i-a obligat să stea de vorbă numai cu clienţii spitalelor de boli nervoase şi ai ospiciilor ?...

Există însă şi afirmaţii care, sub un aspect mai benign, pot avea repercusiuni mai profunde în sistemul de referinţe al cititorului neavizat. „N-am întîlnit niciodată un singur astronom care să aibă o părere diferită de a mea”, spune Jean Claude Pecker, directorul Observatorului din Nisa (87). Iar dr. Wernher von Braun, care nu mai trebuie prezentat, se arată sceptic faţă de „spusele martorilor oculari despre OZN, spuse aparţinînd unor observatori neexperimentaţi” (35), devenind apoi şi mai categoric : „după cîte ştiu, nici o farfurie zburătoare nu a fost interceptată de vreo staţie radar sau observată de vreun astronom profesionist” (36).

Dacă acel „n-am întîlnit niciodată” al d-lui Pecker se referă la o experienţă strict personală, nu putem decît să regretăm împrejurările neprielnice. Cu toate că, la atîtea secole după invenţia tiparului, informarea, într-un domeniu sau altul, nu mai constituie o piedică de netrecut. Evident, pentru cine vrea să se informeze. Remarca este valabilă şi în legătură cu afirmaţiile peremptorii ale celebrului specialist în rachete cu multiple destinaţii. Pentru că rapoartele care au convins o parte a comunităţii ştiinţifice şi a opiniei publice internaţionale de existenţa fenomenului OZN provin de la observatori experimentaţi, iar farfuriile

zburătoare au fost interceptate de un mare număr de staţii radar şi văzute de mulţi astronomi profesionişti.

În capitolele anterioare, aţi făcut cunoştinţă cu cîţiva dintre cei mai calificaţi observatori OZN : piloţii civili şi militari. Această categorie – caracterizată prin deosebite însuşiri fizice şi psihice, pregătire teoretică solidă, familiarizarea cu fenomenele atmosferice – este relativ larg reprezentată şi în Raportul Condon, cu toată absenţa unor cazuri clasice : Adams şi Anderson (20 martie 1950), Adickes şi Manning (27 aprilie 1950), Sperry şi Gates (29 mai 1950), Vinther şi Bachmeier (20 ianuarie 1951), Ryan (8 aprilie 1956) etc. Pentru că am înregistrat şi vom mai înregistra astfel de absenţe regretabile, să vedem ce explicaţie ni se oferă.

În secţiunea II, „Rezumatul Studiului”, dr. Condon declară : „...am conchis că am fi avut puţin de cîştigat din studierea cazurilor vechi, poate cu excepţia unor idei privind evitarea greşelilor în studierea cazurilor noi. Am hotărît deci să nu facem nici o deplasare pentru investigarea cazurilor mai vechi de un an, deşi ne-am ocupat de cîteva asemenea cazuri, atunci cînd studierea lor putea fi combinată cu investigarea unor cazuri noi” (27, pp. 15-16). Iar dr. Roy Craig precizează, în capitolul 1 al secţiunii III, „Activitatea Proiectului Colorado” : „Investigarea pe teren a cazurilor clasice s-a limitat la cele în care relatările existente conţineau o serioasă discrepanţă care putea fi lămurită” (27, p. 52). De fapt, cele „cîteva cazuri... mai vechi de un an” reprezintă peste o treime din portofoliul activ al

Raportului, după cum reiese din această situaţie întocmită pentru amatorii de statistici :

Anul	Numărul de cazuri
1950	19
1952	5
1953	2
1954	1
1955	2
1956	8
1957	

195	1
196	1
196	6
196	1
196	4

Ţinînd seama că activitatea Proiectului Colorado a început efectiv în ianuarie 1967, considerăm „mai vechi de un an” cazurile din 1965 şi cele dinainte, deci 36 din totalul de 92. Principiul enunţat de dr. Condon se arată astfel a fi mai curînd un pretext. Pentru a afla explicaţia reală, trebuie să recurgem la precizarea aparent anodină a dr. Craig. Pentru că, atunci cînd „discrepanţele” nu puteau fi lămurite, cazurile încetau, în general, să mai trezească interesul investigatorilor.

Am vorbit despre omisiunile flagrante înregistrate la categoria aviatori. Şi mai vitregiţi sînt marinarii, prezenţi cu un singur caz, cel al cuierului „Sebago” (4, pp. 88-89). Descrierea, şi mai ales interpretarea lui, diferă în cele două surse. Cunoscînd şi o altă versiune a evenimentelor (29, p. 86), sîntem înclinaţi să dăm dreptate, de astă dată, Raportului Condon : nu există o legătură necesară între observaţia vizuală şi cea ra-dar ; condiţiile atmosferice erau compatibile ou o propagare anormală a undelor. Ce ne facem, însă, cu celelalte cazuri marine, unele datînd încă din secolul trecut şi prezentînd „discrepanţe” mult mai rebele ?...

Inegalabila colecţie de stranietăţi a lui Charles Fort (6) ne oferă cîteva remarcabile observaţii „preistorice” :

— la 18 iunie 1845, de pe bordul brigantinei „Victoria”, aflată la 1 300 km de Adalia (Asia Mică), au fost

văzute „trei corpuri luminoase ieşind din ocean, la 40 m de navă şi rămînînd vizibile timp de 10 minute- ;

— la 22 martie 1870, de pe „Lady of the Lake-, a fost observat, o jumătate de oră, un obiect, sau un nor circular, aflat „mult mai jos decît ceilalţi nori” şi de-plasîndu-se împotriva vîntului ;

— la 24 februarie 1893, echipajul navei „Caroline” a zărit „lumini neobişnuite”, care se mişcau în aceeaşi direcţie cu nava, pe fundalul unui munte înalt de 2 000 m ;

— la 24 februarie 1904, de pe vasul „Supply”, a fost urmărită evoluţia a trei obiecte luminoase discoi-dale, zburînd în formaţie dedesubtul norilor, apoi ur-cînd şi dispărînd în nori.

Dintr-o epocă mai apropiată, se evidenţiază observaţiile efectuate de pe următoarele nave : crucişătorul olandez „Tromp”, Marea Timor, 26 februarie 1942 (14, p. 73); transportorul de atac „Delarof”, lîngă insulele Aleutine, martie 1945 (29, pp. 30, 129) ; vasul de coastă „Llandovery Castle”, lîngă ţărmurile Kenyei, 30 iunie 1947 (4, pp. 23-24) ; portavionul

„Franklin Roosevelt”, în Marea Nordului, 19 septembrie 1952 (17, pp. 152-160) ; vaporul de transport militar „Punta Medanos”, 12 noiembrie 1962 (4, pp. 87-88) ; o navă de escadră americană, în Atlanticul de Sud, 1963 (5, p. 89). Lista este, desigur, incompletă, dar ne întăreşte convingerea că avem de-a face cu un fenomen global, care se manifestă nu numai deasupra tuturor continentelor, ci şi deasupra tuturor mărilor şi oceanelor Pămîntului. O dovadă o constituie şi această extrem de interesantă relatare aparţinînd lui Nicolae Ştefănescu, comandantul petrolierului „Argeş” :

„La 24 octombrie a. c. (1968 – n. n.), pe la orele 15,47 GMT, navigam pe o mare calmă, prin strîmtoarea dintre Madagascar şi coasta de est a Africii, cunoscută sub numele de Canalul Mozambic. Eram pregătiţi să efectuăm observaţiile astronomice necesare pentru determinarea poziţiei navei. Atmosfera era liniştită, cerul senin. Deodată, am auzit strigătul de uimire al ofiţerului III, St. Anton, aflat alături de mine pe puntea de comandă, care îmi arăta ceva în sus. Am zărit, ve

nind dinspre sud-est, un obiect alb, luminos, care stră-> bătea văzduhul cu o viteză uimitoare. Cînd s-a apropiat, a devenit un disc de mărimea unei jumătăţi din diametrul aparent al Lunii, de culoare galben-portocalie intensă, brăzdat de raze verzi-albăstrii, emise din centrul discului. După cîteva secunde, obiectul s-a oprit brusc, a rămas nemişcat ca o stea cîteva clipe şi tot aşa de brusc şi-a schimbat direcţia spre est, aproape perpendicular pe linia noastră de înaintare, dispărînd în imensitate.

Observaţia a durat 12 secunde. După calculele efectuate cu sextantul, obiectul, aflat la o distanţă de circa 25 km, avea un diametru de circa 17 metri”.

Publicînd această relatare în premieră, atrăgeam atenţia asupra prezenţei unor „caracteristici de bază ale OZN-urilor : forma, culoarea, evoluţia care pare să desfidă legile gravitaţiei” (61). Mai ales aceasta din urmă exclude orice confuzie cu un fenomen atmosferic sau un aparat de zbor cunoscut. Oprirea bruscă, staţionarea şi schimbarea direcţiei constituie un perpetuu prilej de uimire pentru cei care observă şi studiază capricioasele obiecte zburătoare neidentificate.

O altă categorie de martori de înaltă calificare este reprezentată, în istoria fenomenului, de specialiştii în rachete. La 8 iulie 1947, unul dintre ei, C. T. Zohm, aparţinînd serviciilor marinei militare, se afla într-o misiune secretă în New Mexico, împreună cu alţi trei cercetători, cînd a văzut un disc argintiu strălucitor îndreptîndu-se spre nord, la o înălţime de circa 3 500 m. „Sînt absolut sigur că nu era un meteor, a declarat Zohm. Era poate un aparat telecomandat, dar, în acest caz, n-am auzit niciodată vorbindu-se despre aşa ceva” (10, p. 40). Date fiind informaţiile cu totul speciale în posesia cărora se aflau Zohm şi însoţitorii săi, declaraţia capătă, evident, un sens prohibitiv.

Proiectul Colorado nu a socotit necesar să investigheze acest caz – şi penuria detaliilor poate constitui o explicaţie. Cum să ne explicăm însă

consemnarea „neutră” a unor mărturii de însemnătatea celor ale comandorului R. B. McLaughlin, şeful unei echipe de specialişti de la White Sands, centrul hipersecret de

50

experimentare şi dezvoltare a rachetelor dirijate aie marinei ?... în martie 1950, McLaughlin a publicat, în revista „True” un articol incendiar, intitulat „Cum urmăresc oamenii de ştiinţă farfuriile zburătoare”, prezentînd observaţiile efectuate în 1948 şi 1949. Rolul de vioară primă revenea, în mod firesc, evenimentelor petrecute la 24 aprilie 1949, pe care le relatăm mai jos.

Era o dimineaţă senină. La 10,30, echipa comandorului lansase un mic balon meteorologic, pentru a stabili direcţia şi tăria vîntului. Un om îl urmărea cu teo-dolitul, un altul ţinea cronometrul, iar un al treilea era gata să noteze observaţiile. Balonul ajunsese cam la 3 000 m, cînd cineva a scos un strigăt şi a arătat spre stînga. întreaga echipă a privit într-acolo şi a văzut un obiect necunoscut. „Nu părea să fie mare, dar se vedea foarte bine, a declarat ulterior unul dintre martori. Se distingea limpede forma lui eliptică şi culoarea albă-argintie” (Cf. 21, p. 101). Realizînd ce se întîmplă, omul cu teodolitul şi-a îndreptat aparatul spre obiect, iar cronometrorul a apăsat pe buton. L-au urmărit 60 de secunde, în timp ce se îndrepta spre est. La început a coborît de la 45° la 25°, apoi, în ultimele cinci secunde, a urcat vertical şi a dispărut. Nu s-a auzit nici un zgomot, cu toată liniştea absolută din jur.

Intr-o perioadă a observaţiei, OZN-ul trecuse prin faţa unui lanţ muntos vizibil, ceea ce le-a permis lui McLaughlin şi echipei sale să calculeze, pe baza datelor înregistrate, că avea 100 de picioare lungime şi 40 de picioare lăţime, se afla la o altitudine de 56 de mile în momentul începerii observaţiei şi se deplasa cu 7 mile pe secundă.

„Air Force n-a comentat articolul lui McLaughlin”, ne încredinţează bine informatul Ruppelt (21, p. 103). Iar Raportul Condon adoptă aceeaşi atitudine, mul-ţumindu-se să consemneze, prin pana directorului său ştiinţific : „Descriind un OZN pe care-l văzuse la White Sands, el (McLaughlin) declara : «Sînt convins că era o farfurie zburătoare şi, mai mult, că acest disc era o navă spaţială de pe o altă planetă, condusă de fiinţe vii, inteligente»“ (27, p. 510).

50

Punctul de plecare a observaţiei l-a constituit, după cum am văzut, urmărirea unui balon meteorologie. Această modalitate de contact fortuit cu fenomenul OZN nu este deloc excepţională, chiar dacă uneori baloanele urmărite nu sînt modeste sonde meteorologice, ci uriaşe laboratoare de studiere a razelor cosmice. Iată descrierea unui astfel de caz, în limbajul rapoartelor Proiectului Blue Book:

„La 16 ianuarie 1952, doi membri ai unui proiect de lansare de baloane al Laboratorului ce cercetări aeronautice al Societăţii General Mills şi patru alţi civili (!) au observat două obiecte aeriene neidentificate în vecinătatea balonului pe care-l observau. Balonul se afla la o altitudine

de 112 000 de picioare şi avea 110 picioare diametru, în timpul observaţiei.

Obiectele au fost observate de la Artesia, New Mexico, şi de pe Aeroportul Artesia. în primul caz, un obiect rotund părea să stea nemişcat, în vecinătatea balonului, dar aparent mai sus decît el. Balonul părea să aibă IV2 inci diametru şi obiectul 21/2 inci diametru (raport 3 : 5) şi culoarea era un alb spălăcit. Această observaţie a fost făcută de doi observatori de la General Mills.

Puţin mai tîrziu, aceiaşi doi observatori şi patru piloţi civili observau balonul de pe Aeroportul Artesia. Două obiecte aflate la o altitudine aparentă extrem de mare au fost zărite venind spre balon dinspre nord-vest. Ele au înconjurat balonul, sau li s-a părut că-l înconjoară, şi au zburat spre nord-est. Observaţia a durat cam 40 de secunde. Cele două obiecte aveau aceeaşi culoare şi aceleaşi dimensiuni ca primul obiect. Ele zburau unul lîngă altul. Cînd obiectele au părut că înconjoară balonul, au dispărut, şi observatorii presupun că erau discoidale şi că s-au întors pe-o parte, înclinîndu-se".

Raportul se încheie cu precizarea că, datorită timpului scurs de la efectuarea observaţiei pînă la primirea relatării scrise (16 aprilie 1952), „nu este prevăzută o investigare ulterioară". Nu se trage, deci, nici o concluzie, în afară de aceasta : „Observatorii sînt cunoscuţi ca foarte demni de încredere şi experimentaţi" (30,

51

p.104). Recunoaştem aici opinia lui Ruppelt, care mărturiseşte că a stat de vorbă aproape o zi întreagă cu specialiştii de la General Mills, fără să-i convingă că OZN-urile pot avea o explicaţie naturală. „Ce-i făcea pe aceşti oameni să fie atît de siguri că OZN-urile există ? în primul rînd, văzuseră multe. Unul dintre ei mi-a spus că o echipă de urmărire văzuse atît de multe, încît o nouă observaţie n-o mai interesa în mod special. Şi lucrurile pe care le vedeau nu puteau fi explicate" (21, p. 161).

Să părăsim însă acest univers al proiectelor speciale şi secrete, pentru o altă categorie de observatori frecvenţi ai unor fenomene aeriene insolite : meteorologii, în definitiv, teodolitul, personaj principal în evenimentele descrise mai sus, este un banal instrument auxiliar al cunoaşterii vremii. Aşa credea, probabil, şi meteorologul din Richmond, Virginia, care, pe la mijlocul lunii aprilie 1947, lansase obişnuitul balon-sondă şi-l urmărea cu un teodolit, cînd „un obiect necunoscut a traversat cîmpul aparatului" (10, p. 89). Datarea incertă şi vechimea observaţiei, poate din nou lipsa detaliilor – cu toate că Donald Keyhoe e de altă părere, susţinînd că Proiectul Sign a analizat cazul – oferă o explicaţie a tăcerii Raportului Condon, care s-a oprit, în schimb, la binecunoscuta relatare a dr. Seymour Hess, şeful departamentului meteorologic al Universităţii din Florida (4, pp. 34-35).

De fapt, ancheta Proiectului Colorado s-a redus la consultarea unui expert meteorolog, Loren W. Crow, folosit şi pentru elucidarea altor cazuri. Sîntem puşi, deci, în situaţia de a alege între interpretarea dată ăt un specialist notoriu unor elemente ale propriei sale observaţii şi

interpretarea dată de un alt specialist notoriu aceloraşi elemente, în urma analizei textului relatării şi a rapoartelor despre starea vremii la 20 mai 1950. Urmărind evoluţia obiectului timp de cinci minute – jumătate din această perioadă cu ochiul liber, cealaltă jumătate cu binoclul – Hess constată că „mărimea lui era de 3 pînă la 5 picioare, pentru o altitudine de 6-12 mii de picioare şi un unghi zenital de circa 45° (...) Norii se deplasau de la sud-vest spre

52

nord-est, perpendicular pe direcţia mişcării obiectului" (29, p. 3). Crow are o altă opinie : „Un balon de copil aproape dezumflat sau o foaie de hîrtie, de indigo sau de material plastic, la o altitudine de 1 500-3 000 de picioare puteau să dea naştere unor observaţii similare celor relatate" (Cf. 27, p. 247). Şi, mai departe : „Cu toate că martorul vorbeşte despre mişcarea norilor, Crow sugerează că această observaţie putea să constituie un rezultat al mişcării obiectului, combinată cu o foarte înceată mişcare a norilor, producînd impresia că norii se mişcau mai mult decît o făceau în realitate" (idem).

Cine are dreptate ? "Şeful departamentului meteorologic al Universităţii din Florida, sau meteorologul consultant autorizat ? Cînd o asemenea situaţie se prezintă în cadrul unui proces, completul de judecată apelează la un al treilea expert. Investigatorii Proiectului Colorado consideră însă că pot să tragă aceste concluzii : „Nu e sigur că obiectul se afla la înălţimea norilor, pentru a da această explicaţie, sau alta acceptabilă, dispariţiei subite a obiectului. Aşadar, obiectul putea să fie mult mai aproape de observator decît presupune acesta şi putea să fie o rămăşiţă purtată de vînt" (27, p. 248), Să le urmăm pilda, apelînd la acelaşi factor de incertitudine : nu e sigur că obiectul nu se afla la înălţimea norilor1, dispărînd în interiorul lor ; aşadar, el putea să fie la distanţa presupusă de observator şi putea să arate ca „o paraşută făcînd un anumit unghi cu verticala", „o sferă iluminată parţial de soare" sau „un obiect în formă de disc", fiind „o navă propulsată" (4, p. 35). Nu pretindem că concluzia noastră e mai bună decît aceea a Raportului Condon, dar, în orice caz, nu e mai rea !...

De fapt, discuţia a căpătat acest aspect datorită neputinţei de a stabili în mod exact coordonatele fenomenului. O spun chiar investigatorii, înainte de a recurge la luminile lui Loren W. Crow : „Punctul crucial al problemei era altitudinea obiectului, împreună cu direcţia vîntului la nivelul respectiv" (27, p. 246). Dacă dr. Hess ar fi avut la îndemînă un teodolit, în locul bi-noclului, n-ar fi trebuit să optăm pentru 6 000-12 000

52

sau 1 500-3 000 de picioare. Dar poate că nici n-am mai fi întîlnit cazul în Raportul Condon... Oricum, banalul instrument auxiliar al cunoaşterii vremii se dovedeşte a fi, uneori, indispensabil. Ca în această observaţie autohtonă inedită, care ne-a fost comunicată de autorul ei :

„În dimineaţa zilei de 11 ianuarie 1969, ora 8,20, efam afară şi efectuam sondajul pilot cu teodolitul şi balonul cu hidrogen, în scopul

determinării direcţiei şi vitezei vîntului la diferite înălţimi. Cerul era complet senin, temperatura – 24°, iar vîntul la sol calm. În altitudine, vîntul predomina la 70°-140°, cu viteza de 5-10 m/sec. Cînd balonul meu se afla la altitudinea de 5 400 m, fiind de culoare roşie şi bine luminat de soarele care tocmai răsărise, am observat în obiectivul teodolitului, lîngă balon, un corp argintiu de formă sferică – în direcţia 175°, în imediata apropiere a balonului – pe care l-am urmărit timp de 30”, simultan cu balonul, după care acest corp s-a deplasat spre 200°, ieşind din obiectiv (...) Am crezut că este Luna reflectată în obiectivul teodolitului, dar aceasta nu era sferică, ci semilună – şi la o distanţă apreciabilă de poziţia balonului.

P.S. Obiectul nu a fost vizibil cu ochiul liber, fiind la altitudine mare”.

La cererea noastră, autorul scrisorii, Vasile Voicu, şeful staţiei meteorologice Sibiu, ne-a trimis următoarele completări :

„Corpul observat de mine avea o mărime aparentă asemănătoare unei monede de 3 lei, la înălţimea ce se găsea. Mişcarea corpului era rapidă şi în linie dreaptă, perpendiculară pe direcţia vîntului – deci faţă de direcţia predominantă a vîntului 360°—370°, corpul s-a deplasat spre 270°—320°”.

Reţinem cîteva elemente esenţiale :

— culoarea argintie a corpului, deosebită de cea a balonului-sondă ;

— mărimea aparentă – cît o monedă de 3 lei, la o altitudine la care nu putea fi văzut cu ochiul liber;

— mişcarea – la început, probabil către balon (corpul a apărut în obiectivul teodolitului după un anu

mit timp de la începerea sondajului-pilot), apoi împreună cu balonul (30 de secunde), în sfîrşit, îndepărUn-du-se de balon (ieşind din obiectiv). Ce a văzut Vasile Voicu ?

— Luna este exclusă, în mod întemeiat, chiar de autorul observaţiei ;

— un meteorit n-ar fi putut rămîne în obiectivul teodolitului 30 de secunde, chiar dacă meteorologul n-ar fi continuat să urmărească balonul;

— starea vremii (cerul „complet senin”) nu era favorabilă prezenţei unui fulger globular ; la înălţimea minimă presupusă (5 400) şi la mărimea aparentă a corpului, dimensiunile prezumate întrec cu mult pe cele ale fulgerelor globulare ;

— mişcarea „perpendiculară pe direcţia vîntului” – direcţie cunoscută exact datorită balonului-sondă ! – exclude ipoteza unui alt aerostat;

— forma sferică exclude ipoteza unui aparat de zbor cunoscut, mai greu decît aerul (avion, elicopter, rachetă).

Spaţiul pe care l-am acordat meteorologilor nu ne îngăduie decît să amintim o altă observaţie autohtonă, relatată pe larg în presă (56, 57). Este vorba despre multipla semnalare a unui OZN conic, care a staţionat şi s-a deplasat deasupra Banatului, în zilele de 29 şi 30 martie 1968. Martorii principali au fost meteorologii de la staţiile Muntele Semenic, Caransebeş, Vîrful Ţarcu, Muntele Cuntu, Berzeasca...

Dacă dr. Seymour Hess este singurul reprezentant al profesiei sale în Raportul Condon, observatorii cerului lipsesc cu desăvîrşire. Să aibă dreptate dr. Wern-her von Braun ?

Poate că unii dintre cititorii cărţii lui Frank Ed-wards au dubii în ceea ce priveşte autenticitatea observaţiilor astronomilor invocaţi (4, p. 28-29). Ii asigurăm că am descoperit relatarea lui Jose A. Y. Bonilla (34), am văzut reproducerea scrisorii în care Clyde W. Tom-baugh dă explicaţii despre fenomenul întrezărit la 20 august 1949 (29, p. 53) şi am verificat declaraţia dr. H. Percy Wilkins (25, p. 41). Dar să nu ne rezumăm la lucrurile ştiute.

54

Raportul nr. 8 al Proiectului Blue Book – raport citat fără comentarii de dr. Condon, în capitolul „OZN-uri : 1947-1968" (27, pp. 516-519)! – ne informează că, în vara anului 1952, „un astronom profesionist, legat prin contract cu ATIC, în calitate de consultant al Proiectului Blue Book, a discutat cu 44 de astronomi profesionişti din Statele Unite (...) Dintre aceştia, 5 au observat obiecte sau fenomene pe care nu le pot explica uşor" (30, p. 137). Michel Carrouges presupune că printre ei se aflau Tombaugh şi Hess (1, p. 66). Ar trebui, poate, să le adăugăm pe dr. Lincon La Paz, de la Universitatea din New Mexico.

La 10 iulie 1947, orele 16,47, dr. La Paz şi aîţi trei membri ai familiei sale, aflaţi la Fort Sumner, New Mexico, au văzut „un ciudat obiect luminos, aproape nemişcat", situat spre orizontul vestic, lîngă o îngrămădire de nori. Obiectul era elipsoidal, alburiu şi avea contururi nete. El s-a clătinat puţin, în vreme ce plana chiar deasupra liniei orizontului, apoi a pornit în sus, trecînd prin spatele norilor şi reapărînd mai tîrziu spre nord, după un interval de timp pe care La Paz l-a considerat mai scurt decît cel necesar unei nave aeriene convenţionale. Obiectul a trecut prin faţa norilor pă-rînd, prin contrast, să aibă lumină proprie. Pînă la urmă, a dispărut printre nori. „La Paz a estimat distanţa la aproximativ 20 de mile, judecind după norii implicaţi în observaţie ; şi lungimea obiectului – la aproximativ 100-200 de picioare". (James E. McDonald, 26, p. 60). Cazul a rămas în dosarele Air Force ca neidentificat.

OZN-urile au fost observate nu numai de astronomii americani. La 8 noiembrie 1957, de pildă, J. L. Chapuis, de la Observatorul din Toulouse, a văzut, printr-un mic telescop, un corp eliptic, gălbui, cu contururi nete, lăsînd o dîră scurtă în urmă. „A fost văzut şi de alţi trei observatori, din trei locuri diferite, executînd manevre care excludeau cu desăvirşire o origine meteo-ritică şi a fost considerat de toţi martorii drept un fenomen inexplicabil" (idem, p. 62). Sînt cunoscute rapoarte ale unor astronomi canadieni (W. Gordon Graham, London, Ontario, 1952), argentinieni (R. P. Reyna,

54

Observatorul „Adhara", San Miguel, Buenos Aires, 14 noiembrie 1964), chilieni (Gabriel Alvial, Observatorul „El Infiernillo", Anzii Cordilieri, 5 mai 1968) etc. Cel mai complet şi mai surprinzător aparţine însă unui grup de cercetători din R.S.S. Letonă şi sună astfel:

„La 26 iulie 1965, în timp ce cercetam ionosfera şi norii argintii la staţia de observare din oraşul Ogre, R. S. S. Letonă, la orele 21,35, în amurg, am observat o «stea» neobişnuit de luminoasă, care se mişca încet în direcţia vest. Printr-un binoclu mărind de opt ori, s-a putut vedea o pată nu prea mare. Telescopul ne-a arătat următoarea imagine :

Corpul era un disc lenticular, cu diametrul de circa 100 de metri. în centrul lui se vedea distinct o umflătură – o bilă nu prea mare. La o distanţă de două dia-metre de disc, se aflau trei bile, asemănătoare cu cea din centru, care se învîrteau încet în jurul lui. în acest timp, întregul sistem se micşora treptat, probabil în-depărtîndu-se de Pămînt. După 15-20 de minute de la începerea observaţiei, bilele au început să se distan-ţeze de disc, ca şi cum ar fi fugit în toate părţile. Bila din centru a zburat şi ea în lături. La orele 22, toate aceste corpuri ajunseseră atît de departe, încît le-am pierdut din vedere. Aveau o culoare verzui-rubinie, mată.

Fenomenul a fost observat la o înălţime de circa 60 de grade deasupra orizontului, în direcţia nord-vest, la o înălţime probabilă de circa 100 de kilometri. Am crezut, la un moment dat, că este o rachetă cosmică terestră, sau un satelit artificial al Pămintului, dar acestea s-ar fi deplasat cu o viteză mult mai mare decît obiectul pe care l-am observat. Pe deasupra, racheta sau satelitul reprezintă un obiect şi nu o îmbinare de obiecte” (Cf. 95).

Discutînd acest raport – semnat de Robert Vitol-niek, cercetător ştiinţific al Laboratorului de astrofizica al Academiei de ştiinţe a U. R. S. S., Ian Melderis şi Esmeralda Vitolniek, membri ai secţiei letone a So-cietăţii unionale de astronomie şi geodezie – dr. Mc Donald conchide : „Grupul de obiecte a fost văzut la

o înălţime unghiulară de circa 60°, mult prea sus pentru a invoca orice miraj sau alte anomalii de refracţie cunoscute. Mai departe, natura compozită a dispunerii (obiectelor – n.n.) ar sugera cu greu o distorsiune optică a telescopului, improbabilă şi datorită vitezei unghiulare observate, şi mişcării aparente de recesie” (26, p. 61).

Printre caracteristicile deosebite ale observaţiei de la Ogre se numără şi altitudinea impresionantă a grupului de obiecte. De altfel, raportul presupune că mişcarea aparentă se datora îndepărtării de Pămînt, ceea ce ne oferă prilejul de a aborda un alt aspect al fenomenului : prezenţa OZN-urilor în spaţiul cosmic. Despre detectarea acestei prezenţe cu ajutorul aparatelor de pe sol vom vorbi în alt capitol. Acum ne interesează relatările de la faţa locului.

În timp ce se aflau pe orbite circumterestre, cosmonauţii americani au efectuat cîteva observaţii care au rămas neexplicate şi după analiza întreprinsă de dr. Franklin E. Roach, unul dintre principalii investigatori ai Comitetului Condon. Secţiunea III, capitolul 6, „Observaţii vizuale ale astronauţilor”, conţine relatări ale unora dintre aceste cazuri, – „înecate sub o masă de text apropiindu-se de 85o/0 din capitolul respectiv consacrat în cea mai mare parte unor inutile consideraţii despre astronautică” (32). Reproducem rezumatul discuţiei dintre Roach şi

cosmonautul McDivitt, în legătură cu observaţia efectuată la 4 iunie 1965 :

,,McDivitt a văzut un obiect cilindric, cu o prelungire asemănătoare unei antene. În aparenţă, părea să fie treapta a doua a unei rachete Titan (ceea ce nu înseamnă neapărat că văzuse asta, într-adevăr). Nu era posibil să stabilească distanţa pînă la el, dar obiectul avea o extindere unghiulară, deci nu apărea ca un «punct». Văzut pe cerul diurn, părea alb sau argintiu. Nava spaţială (Gemini 4 – n.a.) se afla în zbor liber undeva, deasupra Oceanului Pacific. S-au făcut o fotografie şi mai multe filmări în alb-negru. Impresia (cosmonautului – n.a.) era că obiectul nu se mişcă paralel cu nava cosmică, ci, mai curînd, că se apropie de ea şi că e aproape. Reacţia cosmonautului a fost să se întrebe

56

dacă e necesar să acţioneze pentru a evita o ciocnire. Obiectul a fost pierdut din vedere cînd soarele a luminat fereastra (care era destul de murdară). Ei (Mc Divitt) a încercat să vadă din nou obiectul, manevrînd astfel încît soarele să nu mai bată în fereastră, dar n-a mai reuşit să-l zărească. (...)

Opinia lui McDivitt este că obiectul era probabil un satelit fără echipaj. NORAD * a făcut o investigaţie în legătură cu sateliţii pe care ar fi putut să-i întîlnească şi a sugerat că obieotul ar fi putut fi Pegas, care se afla în acel timp la 1 200 de mile. McDivitt se îndoieşte în legătură cu această identificare.

(...)

O identificare preliminară a obiectului ca fiind Pegas B este îndoielnică. Complet desfăcut, Pegas B are o dimensiune maximă de 29,3 metri, ceea ce corespunde cu 1/20 minute de arc la distanţa de 2 000 de kilometri. Aceasta este o extindere unghiulară mult prea mică pentru ca să se observe structura navei şi ea n-ar fi permis descrierea unor «braţe care ieşeau în afară». Mai tîrziu, în timpul misiunii, Pegas B s-a aflat la o distanţă de Gemini-4 mult mai favorabilă (497 km), de patru ori mai aproape decît în timpul observaţiei raportate. Cosmonauţii McDivitt şi White au relatat că nu au reuşit, cu toate încercările serioase făcute, să identifice vizual satelitul Pegas B, în perioada acestei întîlniri.

Celelalte 10 obiecte aflate pe lista NORAD se găseau toate la distanţe considerabil mai mari de Gemini-4 decît cele 10 mile (16 km) estimate de McDivitt, cu o aproximaţie recunoscută de el şi erau de aceleaşi dimensiuni, sau mai mici decît Pegas B. Ele nu pot apărea ca posibili candidaţi la postul de obiect observat de cosmonaut.

(...)

După 50 de ore, 58 de minute şi 3 secunde de la lansarea lui Gemini-4, cosmonautul McDivitt a raportat următoarele :

* North American Air Defense Command.

56

«Tocmai am văzut un satelit, foarte sus... era ca o stea văzută de pe Pămînt(...) Cînd am văzut acest satelit trecînd, era chiar deasupra capului.

Părea că merge de la stînga spre dreapta(...) ceea ce înseamnă de la sud spre nord».

Deşi McDivitt pune această observaţie pe seama unui satelit, am inclus-o printre cazurile nerezolvate, pentru că se afla mai sus decît Gemini-4 şi se mişca pe o orbită polară. Fiind descrisă ca o «stea», nu avem nici o indicaţie despre vreo extindere unghiulară.

Sugestia făcută în timpul observaţiei că ar fi vorba de un satelit n-a fost confirmată, după cîte ştiu, prin identificarea precisă a vreunui satelit cunoscut.

Din discuţia cu McDivitt, reiese că, într-o altă ocazie, deasupra ţărmurilor Chinei, el a văzut o «lumină» care se mişca pe fundalul stelelor. Nu mi-a putut da amănunte" (27, pp. 205-207).

Aşadar, McDivitt are la activ cel puţin două observaţii ale unor obiecte neidentificate. Li se adaugă „fantoma" reperată de Frank Bortnan la 4 decembrie 1965, de pe Gemini-7. într-o conversaţie prin radio cu centrul de control de la Houston, Borman a raportat că vede un obiect zburînd în formaţie cu nava spaţială. Ce-rîndu-i-se clarificări, a repetat că e „o observaţie actuală" a unui lucru ce era altceva decît racheta purtătoare a lui Gemini-7, vizibilă într-o altă direcţie. în stînga capsulei spaţiale se vedeau, de asemenea, sute de particule, situate, aparent, pe o orbită polară.

„Reconstituirea generală a observaţiei pe baza acestei conversaţii — conchide dr. Roach – ne arată că, în afară de racheta purtătoare, pe o orbită similară cu aceea a navei cosmice se deplasa un alt obiect strălucitor (fantomă) împreună cu multe particule iluminate. S-ar putea presupune că fantoma şi particulele erau fragmente ale rachetei propulsoare a lui Gemini-7, dar asta este imposibil, dacă ele se mişcau pe o orbită polară, aşa cum li s-a părut cosmonauţilor" (27, p.208).

În „Rezumat şi evaluare", dr. Roach face cîteva consideraţii deosebit de semnificative, în lumina titlului capitolului nostru : „Pregătirea şi perspicacitatea cosmo

nauţilor aşează rapoartele lor pe cea mai înaltă treaptă de credibilitate. Ei sînt totdeauna meticuloşi în descrierea «faptelor», evitînd orice «interpretări» tendenţioase". Iar concluzia generală este că „Cele trei observaţii neexplîcate, pe care le-am spicuit dintr-o mare masă de rapoarte, constituie o provocare pentru analist. Deosebit de ciudată este prima de pe listă, observaţia diurnă a unui obiect reprezentînd detalii ca nişte braţe (antene?) ieşind dintr-un corp avînd o extindere unghiulară observabilă. Dacă lista NORAD a obiectelor aflate în apropierea lui Gemini-4 în timpul observaţiei este completă, după cum e de presupus, va trebui să găsim o explicaţie raţională sau să păstrăm cazul pe lista noastră de neidentificate" (idem, p. 208).

Menţionînd global cele trei cazuri neidentificate, dr. Condon încheie cu nonşalanţă : „Concluzia este că n-a putut fi stabilită nici o legătură precisă cu ipoteza provenienţei extraterestre a OZN-urilor, ca rezultat al acestor observaţii mai degrabă sporadice" (27, p. 43). De acord. Cum se

împacă, însă, existenţa acestei provocări pentru analist, existenţa unei liste de cazuri neidentificate stabilite, cum se pare, de însuşi Proiectul Colorado, cu recomandarea directorului său ştiinţific de a sista orice „studiu extensiv ulterior al OZN-urilor” ?...

Să nu anticipăm, însă, bătălia finală.

6 „N-ar fi posibil să se obţină cîteva fragmente din aceste obiecte, pentru investigaţii ? “

Frank Edwards ne asigură că a fost posibil. Dintre cele cinci cazuri pe care le cuprinde cartea sa (4, pp. 61-73), Raportul Condon analizează patru, pretinzînd că publicistul discută trei (şi ignorindu-l pe al cincilea : substanţa lichidă argintie care s-a scurs dintr-un disc aflat în dificultate la Campinas, Brazilia, la 14 decembrie 1954). Să vedem care sînt concluziile investigatorilor.

Despre nava discoidală care s-ar fi prăbuşit, la începutul anului 1952, pe insula Spitzberg, se spune că povestea a fost, se pare, opera unui reporter vest-german”, întrucît „nu se întemeiază pe fapte” (27, p. 91). Argumentul esenţial : răspunsurile negative ale oficialităţilor norvegiene şi suedeze.

Reprezentanţii Proiectului Blue Book şi ai Departamentului marinei militare au declarat, la rîndul lor, că nu ştiu nimic despre fragmentul de OZN care ar fi fost smuls, cu o rafală de mitralieră, în iulie 1952, în

* Din scrisoarea dr. John O'Keefe, director adjunct al Laboratorului pentru studii teoretice al N.A.S.A., către dr. Robert M. L. Baker (Cf. 26, p. 133).

apropiere de Washington. „Incidentul nu depăşeşte domeniul posibilului, dar datorită naturii operaţiunilor efectuate de reactoarele marinei în zona Washingtonului, în acea perioadă, este foarte improbabil”, (idem) a subliniat J.W. Clinton, din Serviciul de informaţii al marinei. Sîntem gata să acceptăm această explicaţie nuanţată şi să mergem mai departe, dar ne împiedicăm de o frază, aruncată parcă în treacăt de autorul capitolului, dr. Roy Craig : „Dacă un asemenea fragment există şi a fost clasificat «Secret», după cum s-a spus, existenţa lui şi locul unde se află nu trebuiau să fie dezvăluite neapărat acestui proiect” (idem). Ne amintim brusc de interviul luat savantului canadian Wilbert G. Smith, în noiembrie 1961, de vizita pe care acesta pretinde că i-a făcut-o contraamiralului H.B. Knowles, pentru a-i arăta o parte din fragmentul smuls, de „serviciul foarte suspus” căruia i-a înapoiat bucata de metal. Şi ne întrebăm de ce n-a luat legătura Proiectul Colorado cu Knowles, pentru a spulbera odată pentru totdeauna „invenţiile” lui Edwards...

În acelaşi interviu este vorba şi despre „masa din-tr-un metal foarte ciudat... care a fost găsită în jurul lui 1 iulie 1960” (4, p. 70). în acord cu Fundaţia canadiană a arsenalelor de cercetare şi dezvoltare, dr. Craig

consideră că „metalul foarte ciudat” nu e decît „deşeu obişnuit de turnătorie” (27, p. 92). Cum a ratat grupul de cercetări condus de W. B. Smith o identificare atît de elementară ? Şi cum a putut confunda particulele de materie foarte terestră cu micro-meteo-riţi „încastraţi pe suprafaţa sa” (4, p. 71) ? Să nu ne pierdem însă timpul şi energia cu elucidarea acestui mister : al patrulea caz ne va solicita îndeajuns „micile celule cenuşii”.

Aşadar, la 14 septembrie 1957, ziaristul Ibrahim Sued a publicat în „O Globo”, din Rio de Janeiro, o scrisoare cu următorul cuprins :

„Dragă d-le Ibrahim Sued,

Ca un cititor fidel al rubricii dumneavoastră şi admirator al dumneavoastră, am vrut să vă comunic un lucru de cel mai mare interes pentru un ziarist,

despre discurile zburătoare. Desigur, dacă credeţi că ele există. Eu n-am crezut nimic din cele spuse sau scrise despre ele. Dar chiar cu puţine zile în urmă am fost obligat să-mi schimb părerea.

Pescuiam împreună cu alţi cîţiva prieteni într-un loc aproape de oraşul Ubatuba, Sao Paolo, cînd am văzut un disc zburător. Se apropia de plajă cu o viteză de necrezut, şi un accident, adică o prăbuşire în ocean, părea iminentă. în ultima clipă, totuşi, cînd era gata să se izbească de suprafaţa apei, a cotit brusc şi-a urca rapid, sub un impuls fantastic. Urmăream spectacolul uluiţi, cînd am văzut discul explodînd în flăcări. S-a dezintegrat în mii de fragmente care cădeau arzînd, cu o magnifică strălucire. Luminau ca nişte focuri de artificii, cu toate că accidentul s-a petrecut în mijlocul zilei, la amiază. Multe dintre aceste fragmente, aproape toate, au căzut în ocean. Dar un număr de bucăţi mici au căzut lîngă plajă şi am adunat o mare cantitate din acest material – care era uşor ca hîrtia. Vă trimit, alăturat, o mostră. Nu cunosc pe nimeni altul în care să am încredere pentru a-i trimite să facă o analiză. N-am citit niciodată despre vreun disc zburător, găsit undeva, sau despre fragmente sau părţi dintr-o farfurie. Afară de cazul în care descoperirea a fost făcută de autorităţile militare şi întreaga problemă a fost pusă sub pecetea secretului.

Sînt sigur că acest caz va stîrni un mare interes strălucitului ziarist şi am trimis două exemplare ale acestei scrisori – una la ziar şi una pe adresa de acasă” (Cf. 27, p. 94).

Un laborator brazilian, consultat, a răspuns că fragmentele erau dintr-un magneziu „absolut pur din punct de vedere spectrografic, reprezentînd ceva în afara posibilităţilor dezvoltării tehnologiei actuale a ştiinţei terestre” (Cf. 22, p. 172). Următoarea analiză a fost efectuată în 1968, cu cele mai noi metode ştiinţifice. Aici, însă, lucrurile se complică. Dacă atît Raportul Condon, cît şi dr. Saunders vorbesc despre metoda prin activarea neutronilor, laboratoarele indicate sînt altele : National Office Laboratory, Alcoohol anei Tobacco Tax Division, Bureau of Internai Revenue

(Raportul) şi Air Force Office of Special Investigations (Saunders). Am putea crede că dr. Saunders se înşală, sau este stăpînit de demonul contradicţiei. Dar el se referă la declaraţiile făcute în faţa Comitetului pentru ştiinţă şi astronautică al Congresului de dr. James A. Harder, profesor asociat de inginerie civilă la Universitatea din California.

Mai departe. Analiza a stabilit că magneziul de la Ubatuba nu era „absolut pur”. Impurităţile „majore” sînt zincul şi stronţiul (fiecare, circa 500 de părţi din-tr-un milion), restul fiind procente infime de mangan, crom, bariu şi cupru. „Dar — spune dr. Saunders, prezentîndu-ne depoziţia dr. Harder – mai semnificativ este ceea ce nu conţine mostra. Dacă fragmentul ar fi fost magneziu terestru ultrapur, ar fi trebuit să ne aşteptăm la una dintre aceste patru circumstanţe :

— Dacă mostra ar fi fost un aliaj de magneziu terestru, ar fi trebuit să conţină aluminiu, sau cupru, sau ambele. Nu s-a găsit aluminiu – doar o urmă de cupru.

— Dacă cineva ar fi făcut un serios efort de purificare a mostrei, elementul cel mai greu de înlăturat ar fi fost calciul. Acesta n-a fost găsit.

— Dacă cineva ar fi efectuat o operaţiune neobişnuit de fină de îndepărtare a calciului, ar fi făcut asta aproape sigur utilizînd un recipient de cuarţ, ceea ce ar fi trebuit să introducă o cantitate infimă de siliciu în mostră. Testele F.B.I. * arată că siliciul nu era prezent.

— Dacă cineva ar fi utilizat cele mai bune tehnici de purificare a magneziului disponibile în 1968, ar fi trebuit să recurgă la o sublimare repetată a metalului sub un vid foarte înaintat. Pentru a produce acest vid, ar fi trebuit să folosească o pompă cu vapori de mercur, ceea ce ar fi dus la o contaminare cu mercur a produsului. În mostra Ubatuba nu exista mercur” (22, pp. 173, 174).

* Dr. Saunders consideră că Oficiul de investigaţii speciale este echivalentul Air Force al F.B.I.-ului.

După cum vom vedea imediat, acest lung citat nu este de prisos. În Raportul Condon ni se oferă un tabel comparativ al elementelor care compun magne-ziul „de trei ori sublimat” produs de Dow Chemical Company, şi cel de la Ubatuba. Calciul şi siliciul nu figurează în tabel, ceea ce nu îngăduie cititorului Raportului să cunoască absenţa lor din mostra braziliană. Pe de altă parte, în dreptul mercurului, în coloana Magneziu Dow se află procentul de 2,6+0,6, iar în coloana OZN Brazilia scrie, într-adevăr, „nedetectat”. Dar nici un cuvînt despre semnificaţia acestei nede-tectări !...

Nu e nevoie să fii specialist ca să observi că, de vreme ce condiţiile enumerate de dr. Saunders nu sînt prezente, magneziul ultrapur de la Ubatuba ar fi trebuit să fie preparat după o altă tehnologie decît cele cunoscute. Este o ipoteză susţinută şi de această nouă constatare :

„Potrivit lui Harder, toate elementele prezente există într-o aşa-numită «structură cristalină hexagonală foarte densă», exemplul cel mai banal fiind grafitul. Aceste structuri au o rezistenţă extraorainară în două dimensiuni şi, după cum a demonstrat arhitectul Buckminster Fuller cu domurile sale geodezice, există căi de a le proiecta ocolind fragilitatea

celei de-a treia dimensiuni. Asta ne duce la ipoteza că acest aliaj special are o rezistenţă neobişnuită.

În 1957, aliajul era aparent necunoscut pe această planetă – metalurgiştii Pământului n-ar fi fost în stare să-l reproducă. Astăzi, dispunem de tehnologia necesară pentru a produce o piesă voluminoasă din acest aliaj şi a verifica această ipoteză" (22, p. 174).

Să recapitulăm. Raportul Condon nu menţionează lipsa calciului şi a siliciului, nu comentează lipsa mercurului şi ignoră „structura cristalină hexagonală foarte densă". El ne încredinţează, în schimb, că Dow Metallurgical Laboratory „a produs, încă la 25 martie 1940, 700 de grame de magneziu conţinînd exact aceeaşi concentraţie de stronţiu ca aceea existentă în mostra Ubatuba" (27, p. 97). Ar mai fi trebuit doar să ne explice şi cum au ajuns pe o plajă din Brazilia fragmente din

61

acest aliaj ultrapur şi ultrasecret. Sau, cum îl întreba dr. Robert M. L. Baker, şeful Centrului de cercetări astrodinamice al companiei Lockheed, pe dr. Harder, în cadrul Simpozionului : „...se admite că cei de la Ubatuba nu puteau să-l producă (magneziu!)... ?" „În acel timp, – a răspuns dr. Harder – în 1957, brazilienii nu puteau să aibă o mostră de magneziu de la Biroul de standarde al Statelor Unite la fel de pură ca acest magneziu de la Ubatuba, cu care (mostră) să-l compare" (26, p. 192). Deci, nu numai că brazilienii nu puteau să producă un astfel de magneziu, dar n-ar fi putut să-l obţină nici măcar din partea Biroului de standarde !... Considerînd răspunsul lămuritor, încheiem acest lung pasaj cu remarca finală a dr. Saunders : „Pot să spun doar că dacă pescarii brazilieni n-au adunat în realitate fragmente dintr-o navă spaţială, atunci cineva a comis una dintre cele mai sofisticate farse ştiinţifice din istorie" (22, p. 174).

Cu aproape aceleaşi cuvinte caracterizează Antonio Ribera un caz spaniol, care seamănă cel puţin într-o privinţă cu cel de la Ubatuba : „Dacă totul n-a fost decît o farsă, a fost cea mai ingenioasă şi mai bine pusă la punct din istorie..." (Cf. 43). Vom relata succint evenimentele, pentru a ajunge mai repede la ceea ce ne interesează prin prisma acestui capitol.

La 1 iunie 1967. mai multe persoane aflate în zonele verzi ale suburbiei madrilene San Jose de Valderas au văzut un obiect discoidal, care a evoluat deasupra regiunii cam 12 minute, dispărînd în direcţia şoselei spre Estramadura. Perfect circular, cu un diametru , de 12-13 metri, el avea pe suprafaţa inferioară un semn I ciudat, vizibil în fotografiile făcute de cel puţin doi i dintre martori şi transmise presei.

După ce a zburat de-a lungul şoselei spre Estramadura, OZN-ul a aterizat pentru cîteva secunde pe un loc viran de la periferia oraşului Santa Monica. la 4 km în linie dreaptă de San Jose de Valderas, în văzul mai multor martori. Cîţiva dintre aceştia au declarat că discul lăsa să se vadă trei „picioare" înainte de a se aşeza pe sol. Şi, într-adevăr, au fost găsite trei urme rectangulare, alcătuind cu precizie vîrfurile unui

Obiectul observat la San José de Valderas...

...şi semnul de pe suprafaţa lui inferioară

triunghi echilateral ale cărui laturi măsurau peste 6 metri.

Cu ce semănau aceste urme ? Cu cele lăsate de un alt obiect, aproximativ cu 18 luni în urmă (6 februarie 1966), în suburbia madrilenă Aluche. Dar latura cea mai senzaţională a cazului abia urmează.

La locul aterizării au fost descoperite cîteva tuburi metalice, de mai puţin de 15 cm lungime (vezi p. 100). Un tînăr a deschis unul dintre ele cu o pereche de cleşti. Dinăuntru s-a scurs un lichid care s-a evaporat. Tubul conţinea două benzi verzi de material plastic, pur-tînd un semn în relief care amintea semnul de pe partea inferioară a OZN-ului. Una dintre benzi şi o bucată din tubul metalic au fost încredinţate laboratoarelor I.N.T.A. (Instituto Nacional de Tecnica Aero-spacial) de la Madrid. „Analizînd mostrele, I.N.T.A. ne-a trimis un raport foarte amănunţit, potrivit căruia eşantionul metalic era nichel cu un înalt grad de puritate, iar banda, fluorură de polivinil, un tip de plastic încă necomercializat şi care, după consultarea bibliografiei tehnice, s-a văzut că a fost fabricat pînă acum numai într-o uzină-pilot de către firma americană Dupont de Nemours, pentru NASA ; aceasta îl utiliza ca material de protecţie pentru conurile sateliţilor, spre a-i apăra de acţiunea factorilor atmosferici, datorită

calităţilor extraordinare ale acestui plastic, practic etern şi indestructibil de către orice agent corosiv” (89).

Din nou, deci, un material foarte rar, găsit la mare distanţă de locul unde este produs. Ne-am fi mirat mai puţin dacă la Santa Monica ar fi căzut un satelit, sau numai conul său acoperit cu indestructibila fluorură de polivinil. Aşa însă, banda încolăcită în tubul de nichel foarte pur ne pune într-o reală încurcătură. Pentru că prezenţa semnului fotografiat şi pe suprafaţa inferioară a discului stabileşte o legătură indiscutabilă cu acesta, spulberînd ideea plauzibilă, în extremis, a pierderii unor mostre foarte terestre.

În capitolul 3 din secţiunea III, „Activitatea Proiectului Colorado”, dr. Roy Craig enumera, printre ipoteticele mărturii fizice directe, „Pretinsul material depus de OZN-uri”. Este vorba, în primul rînd, despre sub-

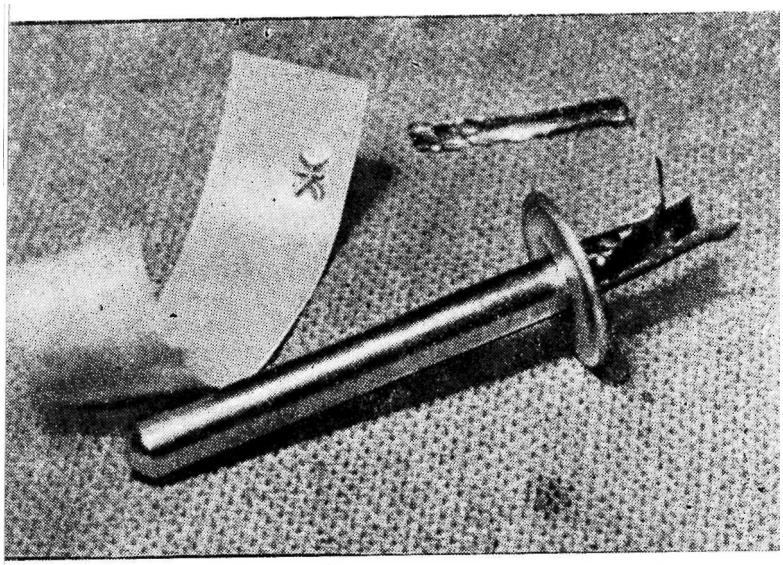

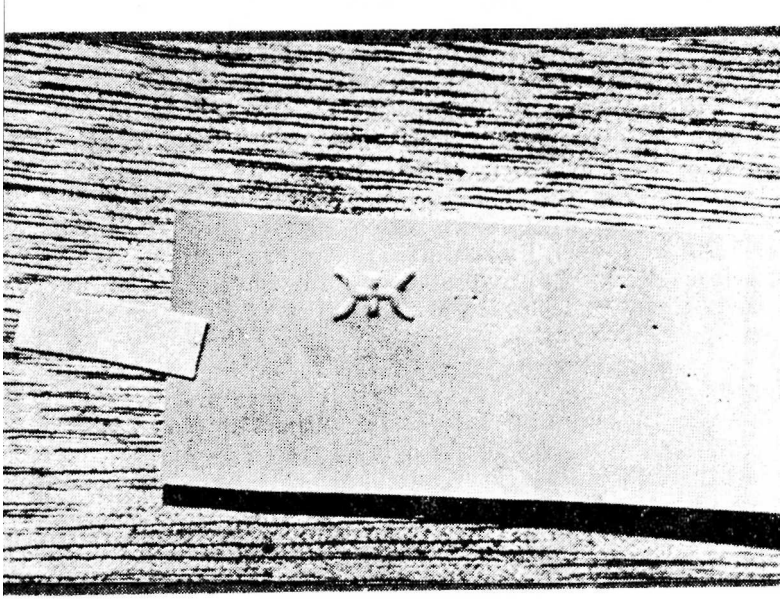

stanţa pe care anglo-saxonii o numesc „angel hair”, iar francezii „fils de la Vierge”, datorită asemănării ei cu firele de păianjen duse de vînt. Dr. Craig sugerează că nu e vorba doar de o asemănare, ci de acelaşi lucru, cu toate că Proiectul Colorado n-a analizat decît o pulbere albă „colectată de sub streaşinile unei case deasupra căreia se spunea că s-a depus «angel hair», lăsînd un sediment vîseos” (27, p. 89). Pulberea s-a

dovedit a fi un rest de vopsea – dar investigatorii puteau să-şi cruţe osteneala, deoarece ştiau că substanţa incriminată se distinge de adevăratele fire de păianjen tocmai prin sublimarea şi dispariţia ei totală, în condiţii normale, înainte de a i se putea face analiza. Aşa s-a întîmplat, de pildă, la Oloron, la 17 octombrie 1952.

Pe la orele 12,50, Yves Prigent, supraveghetor general al liceului din Oloron, soţia şi cei trei copii ai săi, au fost, se pare, cei dintîi care au văzut un cilindru lung, subţire, înclinat cam la 45°, deplasîndu-se lent spre sud-vest, la o înălţime de 2 000—3 000 de metri, în faţa lui, la oarecare distanţă, circa treizeci de obiecte sferice înaintau în aceeaşi direcţie, două cîte două, în zig-zag. Toate aceste corpuri stranii lăsau în urmă o substanţă care cădea încet spre sol.

„Aceste fire semănau cu lîna sau cu nailonul. încolăcite în pachete, ele deveneau rapid gelatinoase, apoi se sublimau în aer şi dispăreau. Nenumăraţi martori au putut să le adune şi să constate fenomenul sublimării rapide. Profesorul de gimnastică al colegiului a adus un scul gros de pe terenul de sport. Foarte intrigaţi, profesorii colegiului au putut constata că, dacă li se dădea foc, firele ardeau asemenea celofanului. Profesorul de ştiinţe, dl. Poulet, a examinat cu atenţie aceste fire, dar n-a avut timp să le analizeze. El a putut, totuşi, să asiste la sublimarea şi dispariţia totală a unuia dintre aceste fire, lung de zece metri, care fusese înfăşurat pe un băţ” (17, p. 177).

După 10 zile, la orele 17, acelaşi fenomen – cilindrul înclinat la 45°, înaintînd lent în mijlocul unor sfere zburînd în zig-zag, două cîte două – a fost urmărit de numeroşi locuitori ai oraşului Gaillac. Şi aici, mari

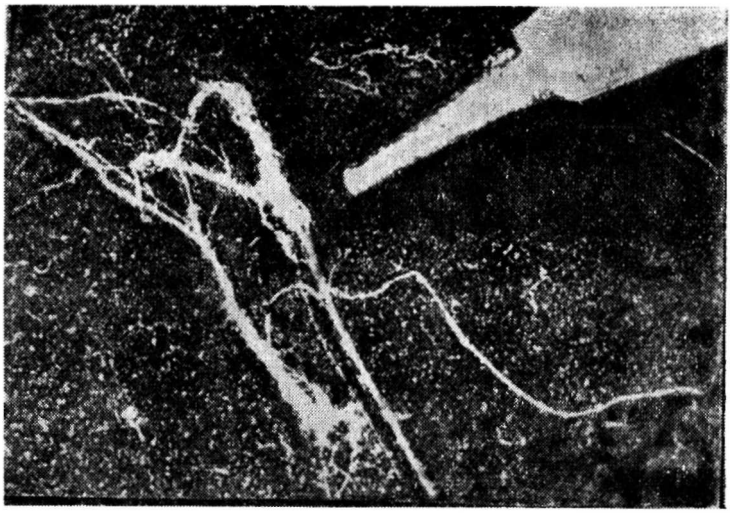

Substanţa depusă de un OZN, văzută la microscop

cantităţi de fire albe au căzut chiar după dispariţia obiectelor.

„Cei din Gaillac au comparat firele cu lina de sticlă. Ca şi la Oloron, le-au adunat. Ca şi la Oloron, ele au devenit gelatinoase, apoi s-au sublimat şi au dispărut. Ca şi la Oloron, nu s-a găsit nimeni care să încerce să le pună sub un clopot ermetic, sau să păstreze gazul pentru a permite o analiză ulterioară'- (17, p. 179).

Înţelegem regretul şi reproşul lui Aime Mieriei. Din fericire, exact după doi ani de la ultima observaţie, într-o altă ţară europeană, s-a găsit cineva care să aibă prezenţa de spirit necesară.

27 octombrie 1954. Meciul de fotbal Fiorentina-Pis-toia e întrerupt de un incident, neprevăzut în regulamentul de desfăşurare a jocului : deasupra stadionului evoluează două corpuri sferice. între 14,20 şi 14,29, Florenţa e survolată de trei ori de misterioasele obiecte, în acelaşi timp, deasupra oraşului cad filamente lînoase. Studentul Alfredo Jacopozzi pune cîteva într-un tub de sticlă sterilizat, pe care-l duce profesorului Giovanni

65

Canneri, directorul Institutului de chimie analitică al Universităţii din Florenţa. Ajutat de profesorul Danilo Cozzi, acesta efectuează o rapidă analiză microscopică şi speotrografieă, cu următorul rezultat : „Este o materie cu structură fibroasă, cu o rezistenţă mecanică notabilă la tracţiune şi la torsiune. Supusă încălzirii, se înnegreşte, lăsînd un reziduu fuzibil şi transparent. Reziduul fuzibil, supus spectrografiei, se arată a fi alcătuit mai ales din bor, siliciu, calciu şi magneziu. Pur ipotetic, substanţa examinată la scara microchimică ar putea fi o sticlă borosilicică” (Cf. 88).

Există o legătură de la cauză la efect între OZN-uri şi substanţa analizată de cei doi universitari italieni ? Nu putem să vă oferim decît ipoteza care susţine că funigeii evanescenţi sînt o consecinţă a modului de propulsie a OZN-urilor : „în organul declanşator, particulele negative se nasc şi sînt expulzate spre înainte sub formă de embrioni, în compania unei părţi a particulelor pozitive. Ele reacţionează cu acestea din urmă şi cu constituenţii aerului, îndată ce ajung în etapa finală a creşterii, de unde «fumul» şi «vata albă», deseori observate în timpul deplasărilor lente sau al staţionării” (20, p. 86).

Al doilea tip de „pretins material depus de OZN-uri”, ca să folosim formula sceptică a dr. Craig, este aşa-numita „space grass”, iarbă spaţială. Raportul Condon consideră că este vorba doar de „pleava” de aluminiu de diferite forme şi dimensiuni, folosită de avioanele militare ca să stînjenească detectarea prin radar” (27, p. 80). Ozenologul John A. Keel, citat în Raport, nu e de acord cu această explicaţie : „«Pleava» Air Force este aluminiu căptuşit cu fibre de sticlă. «Iarba spaţială» este aluminiu aproape pur, cu o vagă urmă de magneziu. Amîndouă substanţele sînt aproape identice în aparenţă. Grupul Condon a primit mostre similare *, dar a ales pentru analiză şi cercetare o mostră care fusese colectată în 1957 !” (71).

* ...cu cele primite de Keel, după publicarea unui articol despre „iarba spaţiului”, în 1967.

65

Dacă dr. Craig se referă, într-adevăr, pe larg doar la mostra din 1957, în finalul subcapitolului precizează : ,,E sigur, deci, că această mostră de «iarbă spaţială», ca şi celelalte mostre asemănătoare supuse proiectului pentru analiză (sublinierea noastră), are o origine foarte terestră şi nu a fost depusă de vehicule extraterestre” (27, p. 90). Ceea ce nu înseamnă

că intervenţia lui Keel nu ne pune pe gînduri, prin afirmaţia despre compoziţiile diferite ale celor două substanţe, „aproape identice în aparenţă”. Şi apoi, dacă au fost analizate mai multe mostre, de ce nu sînt măcar citate datele şi locurile de unde provin ?...

Ultima categorie de dovezi fizice directe o constituie urmele lăsate de OZN-uri. Raportul Condon ignoră, desigur, cele întîmplate la Quarouble, în noaptea de 10 septembrie 1954. Şi, totuşi, dacă-l credem pe Aime Michel, „Pentru prima oară în istoria Farfuriilor Zburătoare, o aterizare lăsa urme indiscutabile şi aceste urme rezistau oricărei ipoteze verosimile- (18. p. 64). Este o omisiune care trebuie cercetată mai de aproape.

Relatarea lui Marius Dewilde e cunoscută cititorilor din cartea lui Edwards (4, p. 83-94). Vom insista deci numai asupra rezultatelor anchetei efectuate de reprezentanţii poliţiei, ai poliţiei forţelor aeriene şi ai Siguranţei. Ei n-au găsit nimic pe pămîntul tare, dar pe calea ferată, acolo unde Dewilde văzuse o masă întunecată, trei traverse de lemn erau „însemnate- în cinci locuri. Semnele, identice, avînd o suprafaţă de patru centimetri pătraţi fiecare, erau proaspete şi curate. „Mai mult, dispunerea celor cinci semne prezintă o simetrie. Cele trei din mijloc, transversale, se aflau pe aceeaşi traversă, la o distanţă de 43 cm unul de altul. Celelalte două, situate de o parte şi de alta a liniei formate de primele trei se aflau la o distanţă de 67 cm de ele (...). în sfîrşit (şi n-am cunoscut acest punct capital decît după doi ani), inginerii feroviari, consultaţi de anchetatori, au determinat presiunea care trebuise să fie exercitată asupra traverselor pentru a obţine astfel de amprente. Iată, în esenţă, răspunsul lor : - Presiunea mărturisită de aceste amprente corespunde unei greutăţi de treizeci de tone» (...) Examinînd pietrele

66

balastului, anchetatorii au găsit un alt detaliu foarte greu de explicat : la locul presupusei aterizări, aceste pietre erau friabile, ca şi cum ar fi fost calcinate la înaltă temperatură” (18, p. 64).

Nu e de mirare că obiectul de la Quarauble a rămas neidentificat. Să zicem că omisiunea lui în Raportul Condon e la fel de explicabilă, ţinînd seama de timpul şi de spaţiul care-i despărţea pe investigatori de urmele celor treizeci de tone. Există însă şi omisiuni de neexplicat.

Frank Edwards descrie destul de amănunţit cele petrecute la 24 aprilie 1964, în localitatea Socorro, New Mexico (4, pp. 145-149). Importanţa excepţională a cazului justifică însă o amplă revenire, de astă dată re-produeînd textual raportul Air Force (Cf. 19, pp. 4 146) : „Către orele 17,45, în maşina nr. 2 a poliţiei din Socorro, un Pontiac 1964, alb, ofiţerul Lonnie Zamora a început să urmărească un Chevrolet negru, nou, chiar la sud de faţada de vest a tribunalului. Acesta (Chevro-letul) părea că accelerează şi avea cam trei grupuri de case avans asupra maşinii poliţiei. într-un punct apropiat de reşedinţa George Morillo, pe Old Rodeo Street (extensie spre sud a lui Park Street), cam la o jumătate de milă sud de Spring Street, Chevroletul negru gonea drept spre terenul de rodeo, avînd mereu acelaşi avans. Zamora era singur.

În acel moment, el a auzit un fel de vuiet şi a văzut o flacără în văzduh, spre sud-vest. la oarecare distanţă, poate o jumătate de milă sau o milă. I-a dat prin gînd că un depozit de dinamită din acea zonă explodase şi a hotărît să abandoneze urmărirea, spunîndu-şi că, oricum, bănuia cine e fugarul. A ieşit deci din South Park Street şi a luat drumul depozitului de dinamită, în timp ce şoferul continua să gonească pe South Park Street.

Flacăra era albăstruie şi uşor portocalie. El nu poate să-i precizeze dimensiunile. Aproape imobilă, ea se micşora încet. Conducînd maşina, nu putea să o observe tot timpul, dar a notat că era conică, mai îngustă sus decît jos. Flacăra putea să aibă cam trei grade diametru, nu prea lată, dar de circa două ori

67

mai lată jos decît sus şi cam de patru ori mai înaltă decît lăţimea părţii de sus. El (Zamora) n-a văzut nici un obiect sus şi nici n-a notat dacă partea de sus a flăcării era orizontală (soarele se afla la vest şi-l stînjenea, cu toate că purta sticle verzi peste ochelari). Partea de jos a flăcării, aflîndu-se îndărătul unei coline, nu era vizibilă. Nici o dîră de fum, dar un fel de turbulenţă jos, poate praf, poate provocată de vîntul care bătea cu putere. Cerul limpede şi însorit, qk>ar cîţiva nori risipiţi. Zgomotul era un vuiet, nu un simplu zgomot. Nu zgomotul unui reactor. A trecut de la frecvenţele înalte la cele joase, apoi s-a stins, durînd poate zece secunde, în timp ce Zamora se îndrepta spre el, pe drumul presărat cu pietriş care ducea la depozitul de dinamită. El a văzut flacăra aproape tot atît cît a auzit zgomotul. Flacăra şi-a păstrat culoarea, pe cît îşi aminteşte, dar sunetul a coborît în mod distinct de la ascuţit la grav, pînă la extincţie. Cele două geamuri ale maşinii erau coborîte. N-a zărit nici un alt martor. Nici o mişcare pe şosea, în afara şoferului (Chevroletului). Acesta poate să fi auzit, dar probabil n-a văzut, fiind prea aproape de colină. Ofiţerul Zamora a urcat cu greu o movilă abruptă şi cu hopuri. El a trebuit să dea înapoi şi să pornească de două ori. Prima dată, a ajuns la jumătatea pantei şi roţile au început să patineze. în momentul acela, auzea încă vuietul. Movila are aproape 20 m lungime, e abruptă, cu bolovani şi pietriş. Cînd a pornit a treia oară, nu mai existau nici flacăra, nici zgomotul. După ce a ajuns deasupra, a avansat încet spre vest, pe drumul accidentat, neobservînd nimic un timp, cam 15—20 de secunde. A înaintat încet, cău-tînd din ochi depozitul, nemaiamintindu-şi exact unde se afla.

Deodată, a văzut un obiect strălucitor spre sud, la circa 150—200 m (măsurătorile la faţa locului au dat 240 m). A stopat imediat. Obiectul semăna, la prima aruncătură de ochi, cu o maşină răsturnată. S-a gîndit că poate o răsturnaseră copiii. Chiar lîngă obiect erau doi indivizi în combinezoane albe. Unul dintre ei părea să se-nvîrtă în jurul maşinii privind-o, parcă speriat, făcînd mici salturi repezi. Zamora a redemarat atunci

67.

În direcţia lor, cu intenţia de a-i ajuta. Se oprise numai cîteva secunde. Obiectul părea de aluminiu albicios, pe fondul de muşchi al peisajului, dar nu de crom. La prima aruncătură de ochi, avea forma unui ou şi semăna cu un automobil alb aşezat pe portbagaj sau pe radiator. Zamora declară că nu i-a văzut pe cei doi indivizi decît în cele cîteva secunde în care a privit şi obiectul. Nu-şi aminteşte nici un amănunt deosebit, nici pălărie, nici coafură. Păreau normal constituiţi, dar erau poate adulţi scunzi, sau copii mari. Ofiţerul Zamora şi-a concentrat atenţia asupra drumului, în timp ce conducea maşina spre obiect. El a semnalat prin radio la biroul şerifului că a dat peste un accident, că avea să iasă din maşină si să constate lucrurile în vîlcea. El a stopat, vorbind încă, şi a început să iasă. Microfonul a căzut, el l-a luat şi l-a repus la locul lui, a ieşit din maşină şi a pornit spre obiect, pe care-l socotea, în continuare, un automobil. Se afla atunci la circa 30 m de obiect. Abia dăduse ocol maşinii, cînd a auzit un vuiet, nu un simplu zgomot, ci un vuiet foarte puternic. Nu ca un reactor (el cunoaşte zgomotul reactoarelor). A început la joasă frecvenţă, apoi a urcat rapid către ascuţit, devenind mai zgomotos, de la puternic la foarte puternic. în ace-laşi timp, a văzut flacăra sub obiect. Obiectul a decolat vertical, încet. Flacăra era albastră, cu un fel de culoare portocalie jos. Din acel unghi, el a văzut ceea ce trebuia să fie latura obiectului, nu capătul, cum crezuse mai întîi. Flacăra greu de descris. Putea să iasă din mijlocul părţii de dedesubt a obiectului avînd o suprafaţă de circa patru picioare, apreciere nesigură. El nu poate spune despre această flacără decît că era albastră şi portocalie. Nu era nici fum, numai praf în imediata apropiere.

Îndată ce a văzut flacăra şi a auzit vuietul, ofiţerul Zamora s-a întors cu “spatele, crezînd că obiectul era poate pe cale să explodeze, a alergat spre maşina sa şi a ocolit-o, ca să privească. S-a lovit de apărătoarea din spate şi a căzut, pierzîndu-şi ochelarii. Mai înainte, notase că obiectul era oval sau în formă de ou, că era neted, aluminiu deschis, fără uşă sau hublouri. El notase, de asemenea, un anumit semn roşu, o insignă cam de 70

cm înălţime, la mijlocul obiectului. Obiectul era încă pe sol, sau foarte aproape de sol cînd a început să vuiască.

După ce a căzut şi şi-a pierdut ochelarii, a continuat să fugă spre nord, spre o margine a movilei, la 50 m. privind de mai multe ori în urmă. Alergase cam 25 m, cînd a văzut că obiectul se înălţase cam la nivelul maşinii sale, oarecum la verticala locului de unde decolase. El estimează timpul scurs pînă atunci la aproximativ şase secunde.

Zamora continuă : «Am alergat mai departe, am sărit în spatele movilei şi m-am oprit, căci nu mai auzeam nimic. înspăimîntat de acest zgomot, voisem să fug pînă la baza movilei. M-am întors, m-am aruncat la pămînt, mi-am acoperit faţa cu braţele şi, cum nu mai auzeam nimic, am privit şi am văzut obiectul în-depărtindu-se spre sud-vest. Cînd vuietul a încetat, am auzit încă un zgomot pătrunzător trecînd de la ascuţit la grav. Atunci mi-am ridicat capul şi am văzut obiectul îndepărtîndu-se. Nu s-a

mai apropiat de mine. Părea să se deplaseze în linie dreaptă şi orizontal, poate la trei sau cinci metri de sol şi a trecut pe deasupra depozitului de dinamită, poate la un metru. Depozitul are mai puţin de trei metri înălţime. Obiectul se deplasa foarte rapid. Păru să se înalţe şi luă imediat altitudine. Am alergat spre maşina mea, continuînd să-l privesc, mi-am găsit ochelarii, lăsînd pe sol sticlele de soare, am intrat în maşină şi l-am chemat pe Nep Lopes, radiooperatorul, spunîndu-i să se uite pe fereastră, dacă vede ceva. A întrebat : «Ce ?» ; i-am spus : «Seamănă cu o minge» (de rugby). Nu ştiu dacă a văzut. Dacă privea pe fereastra dinspre nord, nu putea să vadă nimic. Nu m-am gîndit să-i spun pe ce fereastră. Vorbindu-i, vedeam mereu obiectul. Părea să se înalţe puţin şi se micşora iute în depărtare. Păru să treacă razant cu muntele Box Canyon, sau Six Mile Canyon. A dispărut ajungînd deasupra muntelui (viteza lui a fost deci evaluată la 180 km/h). N-avea nici flacără, ca atunci cînd se afla deasupra solului, nici fum şi nu făcea nici un zgomot».

S-a stabilit că obiectul decolase perpendicular pe direcţia vîntului. sau parţial contra. Zamora n-a notat

69

nici miros, nici vreun alt sunet decît cele descrise. El le-a indicat lui Nep Lopes şi sergentului M. S. Chaves să vină, apoi a coborît la locul aterizării obiectului, remarcînd că mărăcinii ardeau în mai multe puncte.

Zamora continuă : «în acel moment, l-am auzit pe sergentul Chaves cerîndu-mi poziţia prin radio şi m-am întors la maşină ca să i-o dau. Sergentul Chaves a venit şi m-a întrebat ce am, de ce transpir şi mi-a spus că sînt alb, foarte palid. I-am spus sergentului să privească spre ceea ce vedeam şi că mărăcinii ard. Atunci am mers amîndoi la faţa locului şi sergentul mi-a arătat nişte urme».

Cînd văzuse obiectul de la circa 240 m (după ce urcase pe movilă), Zamora observase un fel de picioare între obiect şi sol. în acel moment, el nu le dăduse deloc atenţie, căci se aştepta la un accident. Dar notase că erau în partea de jos a obiectului, desfăcute spre sol. în acel moment, obiectul trebuia să se afle la un metru de sol. Zamora nu-i acordase decît o privire vagă. Dar este incapabil să precizeze cît timp a văzut obiectul a doua oară (de aproape). Poate douăzeci de secunde (simplă supoziţie) s-au scurs cît timp el a ieşit din maşină, s-a dus să vadă de aproape, a fugit şi a sărit de cealaltă parte a movilei, în-momentul decolării obiectului”.

Kaportul Air Force descrie şi urmele descoperite de sergentul Chaves – patru semne de suporturi care apăsaseră puternic solul – precizînd: „Diagonalele celor patru semne se întretaie în unghi drept”. Această frază şi schiţa făcută de căpitanul Richard T. Holder. din Serviciul de informaţii, la scurt timp după incident, au ajuns după doi ani sub ochii inginerului William Powers, un colaborator al dr. Hynek la Observatorul Dearborn. Diagonalele întretăindu-se în unghi drept i-au amintit o teoremă din „Tratatul de anali/ă vectorială şi ten-sorială” al lui Brand, despre cercul trecînd prin mijlocul celor patru laturi ale unui astfel de patrulater. Powers a calculat că dacă un aparat ar fi vrut să aterizeze pe patru suporturi,

astfel încît fiecare suport să susţină o greutate egală, n-ar fi putut s-o facă decît cu o condiţie : centrul său de greutate să se afle în centrul unui

70

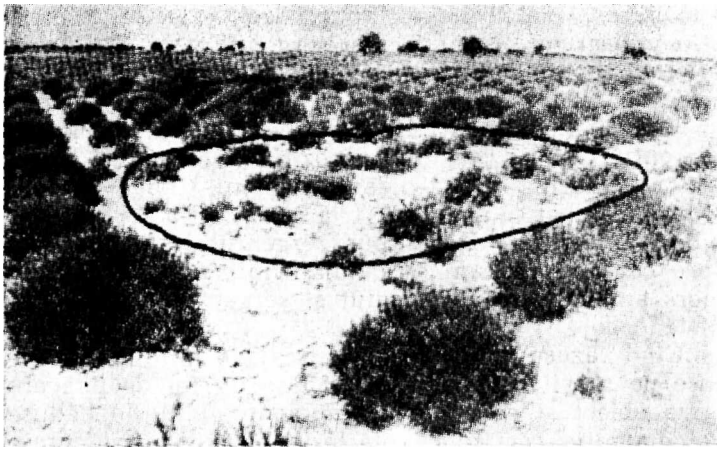

Valensole. Locul unde a aterizat OZN-ul, fotografiat în mai 1968

cerc definit ca în teoremă. Analizînd suprafaţa arsă şi semnele – trei riguros identice, indicînd fiecare o presiune de o tonă, al patrulea mai slab, datorită derapării – el a ajuns la concluzia următoare : „...cele patru amprente, aparent aleatorii, sînt exact cele ale unei greutăţi oarecare distribuite în mod egal între patru suporturi” (Cf. 19, p. 48).

Ar mai fi de adăugat că acest caz figurează ca neidentificat în dosarele Air Force, rezistînd tuturor tentativelor de a i se găsi o explicaţie convenţională. O concluzie asemănătoare a fost trasă şi de organismele oficiale franceze care au anchetat minuţios cazul similar de la Valensole, din 1 iulie 1965. Similar pentru că vuietul, forma, culoarea, dimensiunile obiectului şi făpturilor de lîngă el, sînt identice cu cele semnalate de Zamora. (De altfel, la Valensole avem de-a face tot cu un singur martor, Maurice Masse). Pînă şi deosebirile sînt semnificative. „La Socorro, obiectul a aterizat, se spune, pe panta unei rîpe. Pe platoul riguros orizontal de la Valensole nu sînt patru amprente neregulate, legate prin drepte ortogonale invizibile, ci numai două

70

drepte ortogonale, ca patru raze întretăindu-se în unghi drept. Aceste raze sînt egale cu aceea a cercului invizibil de la Socorro” (19, p. 49).

Raportul Condon ignoră, desigur, cele întîmplate la Valensole. Dar Socorro nu se afla, pentru investigatori, dincolo de Oceanul Atlantic !...

Raportul Condon ignoră şi descoperirea făcută la începutul lunii februarie 1963, în localitatea Canada de Alzogaray, din Argentina. La 2 km de casa lor, fraţii Lopez—Rausoro Antonio, Ricardo şi Victor Domingo – au observat pe sol două semne circulare. Anchetatorii au constatat că ierburile erau arse pe o suprafaţă avînd forma a două inele de 3,30 m diametru şi 30 cm lăţime fiecare, situate la o distanţă de 40 cm unul de altul, într-un inel se vedea, lipit de marginea interioară, un fel de pătrat cu latura de 40 cm, în care arsura era

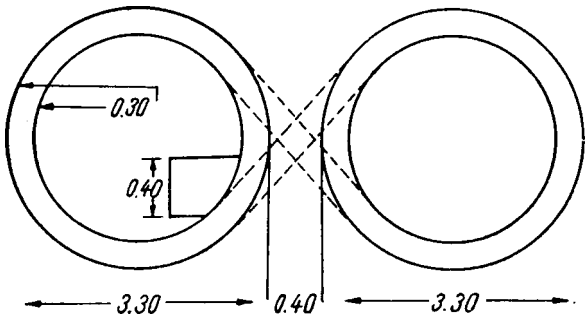

mai puternică. Rădăcinile fuseseră distruse pînă la 7-10 cm adîncime, iar iarba părea să fi fost supusă, în cîteva puncte, unei temperaturi de peste 1 000 de grade.

Cu cîteva zile înaintea descoperirii, Juan Geronimo Perea a observat, împreună cu ceilalţi membri ai familiei sale, un obiect oval, cu un diametru aparent de trei ori mai mare decît cel al Lunii, care zbura fără zgomot. Strălucirea lui devenea, în unele momente, extrem

71!

de puternică, orbindu-i pe martori. Brusc, el a coborît în direcţia proprietăţii fraţilor Lopez.

Ce sînt inelele de la Canada de Alzogaray ? Sau, mai exact, cum au fost ele produse ? „Perfecta simetrie a celor două cercuri constituie un indiciu în favoarea prezumţiei că ele au fost imprimate, stanţate de o misterioasă matriţă, avînd o temperatură ridicată. Într-un asemenea caz, este inadmisibil să presupunem că fraţii Lopez – care sînt persoane de o probitate recunoscută – ar fi montat, cu slabele lor resurse materiale, un dispozitiv de acest fel, de vreme ce caracteristicile proprii ale semnelor – incluzînd faptul că au fost necesare peste 1 000 grade pentru a le produce – denotă mijloace mecanice de un nivel tehnologic ridicat” (48).

Fiind de acord cu ultima aserţiune, ne întrebăm dacă referirile la temperatura înaltă necesară pentru a provoca arsura intensă constatată sînt întrutotul îndreptăţite. Ceea ce nu înseamnă, desigur, că am cunoaşte o explicaţie mai plauzibilă, ci doar că încercăm din nou să judecăm prin analogie, considerînd că avem de-a face cu un fenomen global.

Vă aduceţi aminte de „mărăcinii care ardeau” la Socorro ? Ancheta a stabilit că pe sol se aflau şi alte lucruri combustibile, care au prilejuit constatarea unui nou fapt insolit : „Analizele spectroscopice ale bucăţilor de carton consumate la plecarea aparatului au arătat că nici o particulă străină nu intrase în contact cu ele : era vorba deci de radiaţie şi nu de eşapament de gaze şi de flăcări” (24, p. 31). Aşa se explică, probabil, ciudata culoare a „flăcării” : albastră şi portocalie – poate şi strălucirea insuportabilă a obiectului observat de familia Perea...

Tehnologia noastră nu cunoaşte încă aparate de zbor în atmosferă propulsate de radiaţii. Confuzia cu un avion sau un elicopter este deci încă o dată exclusă – ca şi aceea cu un prototip experimental.

Cazurile Socorro şi Canada de Alzogaray nu sînt singurele în care prezenţa OZN-urilor este asociată unor urme de eombustiune. Frank Edwards relatează cele petrecute la 16 septembrie 1964, în apropiere de Pretoria, Africa de Sud, unde doi ofiţeri de poliţie au văzut pe

şosea un obiect imens, la a cărui decolare asfaltul a luat foc (4, pp. 82—83). Iată o întîmplare similară : La 21 aprilie 1967, pe la ora 9 seara, C. N. Crowder, unul dintre directorii Societăţii Mobile Chemical, din South Hills, Virginia, se afla în maşina sa, pe un drum gudronat, cînd a zărit în faţă un fel de cisternă de metal portocaliu, care-i bloca trecerea. Ajungînd cam la 60 de metri, Crowder a semnalizat cu farurile. ,,în aceeaşi clipă, într-o vîlvătaie fulgurantă, emisă prin partea de jos, obiectul s-a ridicat rapid în văzduh. Pornise ca un fulger, dar l-am văzut bine în lumina farurilor. Avea 5-6 metri înălţime şi picioare de circa 1 metru. Suflul încins al bazei sale aprinsese asfaltul" (Cf. 5, p. 222). Venind la faţa locului, împreună cu Crowder, poliţia a găsit o zonă de 90 cm pe 75 cm arsă şi încă

fierbinte. A doua zi dimineaţa, au fost observate 4 găuri de aproximativ 18 mm adîncime şi 12 mm diametru, schiţînd un dreptunghi lung de circa 5 m.

Cercetarea cazului i-a fost încredinţată tot lui Wil-liam Powers. care a constatat eă petrolul şi benzina nu pot provoca arsuri asemănătoare celei din zona cu pricina. El a declarat ziarului local : ..Crowder spune exact ceea ce a văzut şi nu există nici un motiv de a nu-l crede. Totuşi, nu pot să dau nici o explicaţie la ceea ce a văzut" (Cf. 5, p. 223). Este exact ceea ce ar fi putut

declara şi anchetatorii australieni, după cercetarea „cuibului" de la Tully, Queensland. Dar să începem cu începutul.

La 19 ianuarie 1966, cultivatorul de banane George Pedley a informat autorităţile că a văzut un aparat albastru-cenuşiu ridicîndu-se dintr-o mlaştină situată lîngă plantaţia sa. „Am socotit că putea să aibă aproape 8 m diametru şi cam 2,5 m înălţime. Se învîrtea cu o viteză teribilă, ridicîndu-se vertical pînă la aproape 20 de metri. Apoi a plonjat, s-a ridicat din nou foarte iute şi s-a îndreptat spre sud-vest, cu o viteză fantastică, în cîteva secunde, l-am pierdut din vedere" (Cf. 5, p. 56).

La locul decolării a fost găsit un cerc de aproape nouă metri diametru, în care trestiile fuseseră zdrobite şi culcate în sensul mersului acelor ceasornicului, pe cînd cele din afara perimetrului rămăseseră neatinse.

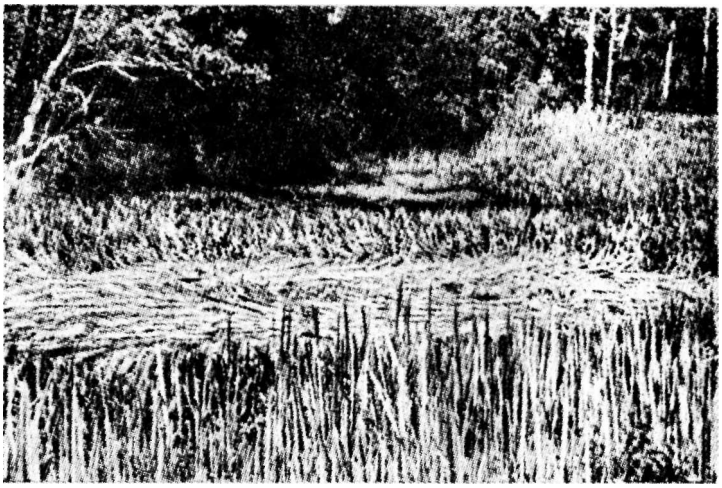

Anchetatorii au remarcat că dacă obiectul vinovat de acest masacru ar fi venit deplasîndu-se pe sol, drumul lui ar fi fost marcat de o dîră largă de trestii moarte.

La un metru de „cuib”, pe o suprafaţă de circa 50 de centimetri pătraţi, ierburile fuseseră smulse cu

rădăcini cu tot şi pluteau. Unul dintre anchetatori, Alf McDonald, inspector al lucrărilor publice din North Queensland, a crezut întîi că fenomenul se datorează unui parazit al trestiilor, dar şi-a amintit că, în acest caz, rădăcinile şi tulpinile ar fi rămas pe fund. Or, după cum a declarat el, „Nu erau tulpini – absolut deloc, rădăcinile fuseseră aspirate cu restul şi fundul ghiolului era curat” (Cf. 5, p. 58). Acelaşi fenomen a fost constatat şi în apropierea unui alt „cuib”, descoperit de cultivatorul de trestie de zahăr Lou Larchi la Casula, New South Walles.

Cercuri misterioase şi-au făcut apariţia şi în Noua Zeelandă. La 4 septembrie 1969, Bert O'Neil a dat peste unul, într-un colţ puţin frecventat al fermei sale de la Ngatea. Grupul de cercetători OZN de la Universitatea din Auckland, condus de A. J. Brunt, a constatat că arbuştii manuka muriseră, în interiorul cercului. „Arsura era uniformă, de-a lungul tulpinei, şi nu se datora, în mod evident, acţiunii căldurii. Nu părea să fie opera vreunei substanţe toxice, sau a oricărui defoliant obişnuit. Arsurile aminteau de cele provocate de radiaţii” <Cf. 47). Este şi opinia unui eminent specialist în horticultura din Tauranga, John Stuart-Menzies : „Manuka din cerc era radioactivă şi fusese arsă instantaneu, dinspre interior spre exterior. Fiecare picătură de suc din plante se evaporase instantaneu; erau complet uscate şi casante. Energia primită transformase măduva în cărbune, fără ca partea exterioară să poarte vreo urmă de arsură” (idem).

Din nou radiaţii, ca şi la Socorro, ca şi în cazurile despre care vom vorbi în capitolul următor, închinat efectelor fizice indirecte.

7. La capătul firului nevăzut

La 24 iunie 1947, Fred Johnson, un prospector de minereuri din Portland, îşi făcea meseria în Munţii Car idelor. Deodată, el a zărit cinci

sau şase discuri strălucitoare cind în soare, pe care le-a urmărit cu luneta timp de cincizeci de secunde. ,,Să notăm, în treacăt, că evenimentul i s-a întipărit în memorie datorită faptului că acul busolei începuse să se agite violent” (7, p. 20).

Cazul pare să fie primul dintr-o lungă suită. Frank Edwards relatează, de pildă, dereglarea busolelor de pe vasul argentinian ,,Punta Medanos”, în momentul apropierii unui mare OZN discoidal (4, p. 85-86). La 14 aprilie 1957, lîngă Vins, departamentul Var, Franţa, două panouri indicatoare metalice au fost puternic magnetizate, în urma survolării lor de către un obiect în formă de sfîrlează, în prezenţa a trei martori : „...acul busolei era deviat cu 15 grade la o distanţă de 5 centimetri, în timp ce. în aceleaşi condiţii, un al treilea panou, mai îndepărtat, nu producea nici o deviere” (18, p. 248). La 7 noiembrie 1957, lîngă Orogrande, New Mexico, un automobil mergea cu 60 de mile pe oră. La apariţia unui OZN, vitezometrul a început să se

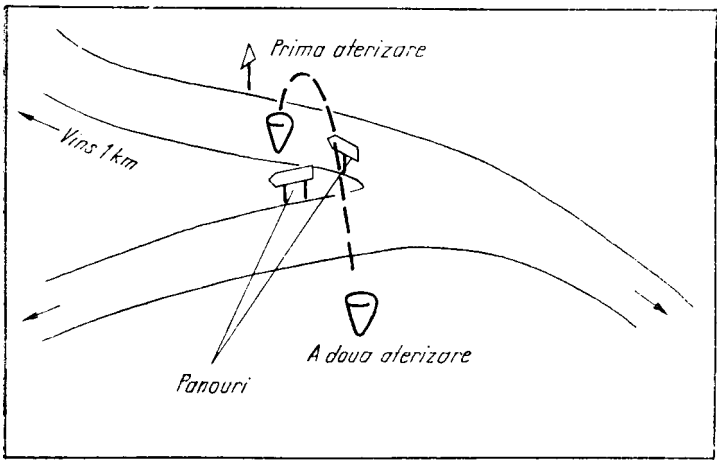

agite înnebunit, între cifrele 60 şi 110 : „Automobilul era un Mercury 1954, cu vitezometru magnetic1, (29, p. 75).

Efectele electromagnetice se manifestă spectacular în timpul întîlnirilor dintre diferitele tipuri de avioane şi OZN-uri. Inepuizabilul Edwards dă citeva exemple clasice (4, pp. 46—47, 86—87 etc). Numeroase alte relatări sună rece şi impersonal : „31 mai 1957, Kent, Anglia. Un avion de pasageri a avut o pană radio, în timpul unei observaţii OZN. Funcţionarea a redevenit normală după plecarea OZN-ului1- (29, p. 74). Sîntem siguri însă că fiecare observaţie de acest gen declanşează o emoţie asemănătoare celei pe care au trăit-o echipajul şi pasagerii unui DC—4 al Companiei „Faucett Peruvian Airlines”, la 2 februarie 1967.

Avionul părăsise aeroportul din Piura de jumătate de ceas şi se afla deasupra oraşului Chiclayo, cînd comandantul Osvvaldo Sanvitti, pilot încercat, cu 22 000 de ore de zbor la activ, a reperat OZN-ul. Iată declaraţia lui :

„Eram la o altitudine de 7 000 de picioare cînd am văzut deodată, în dreapta avionului, un obiect luminos.

Începuse să se întunece şi obiectul, care emitea o lumină foarte vie, avea forma unui con răsturnat. Se afla cam la 8 mile de avion, zburînd cu aceeaşi viteză, la aceeaşi înălţime şi în aceeaşi direcţie. Altfel spus, zbura în linie cu avionul nostru, ca şi cum ar fi vrut să ne observe de aproape. în timp ce-l observam eu însumi, l-am văzut făcînd numeroase mişcări, cu o viteză fantastică. De mai multe ori, a ţîşnit în văzduh la verticală, apoi şi-a reluat locul iniţial. Am alertat echipajul, apoi am spus pasagerilor să privească OZN-ul. Le-am spus că, după părerea mea, ne observă. Cîtva timp, obiectul ne-a însoţit, în dreapta, efectuînd din cînd în cînd manevre de urcare şi de coborîre, dar urmînd mereu o rută paralelă cu cea a avionului. Apoi, deodată, a venit spre noi ca o săgeată şi a trecut pe deasupra avionului. Făcînd asta, lansa sclipiri de culori vii. Cînd s-a apropiat de avion, avea o lumină albăstrie în partea superioară şi o lumină roşie dedesubt. Dar, cînd s-a ridicat şi a trecut pe deasupra avionului, lumina albastră a devenit roşie şi lumina roşie a devenit portocalie. Cînd OZN-ul a trecut pe deasupra noastră, am văzut că partea sa inferioară era în formă de pîlnie. I-am estimat diametrul în partea superioară, cea mai mare, la 230 de picioare. După ce-a trecut pe deasupra noastră, OZN-ul s-a stabilit în stînga, la o distanţă de două mile de avion".

Comandantul Sanvitti a încercat să intre în legătură cu turnul de control din Lima, dar radioul nu mai funcţiona. „Luminile, în avion, deveniseră de asemenea foarte slabe. N-am încetat să încerc să fac să meargă radioul, dar n-am putut să scot de la el nici un semn de viaţă". După plecarea OZN-ului (care „lansînd fulgere de lumină, s-a înălţat în trombă şi a dispărut, cu o viteză incredibilă"), Sanvitti a încercat din nou să ia contact cu turnul de control : „Am descoperit că radioul funcţiona perfect şi că lumina redevenise normală, la bordul avionului. Am putut să obţin turnul de control şi tocmai spuneam operatorilor că am văzut un OZN, cînd am văzut deodată obiectul revenind. Un al doilea OZN se afla lîngă el. Erau de aceeaşi talie şi de aceeaşi formă. Am început să spun turnului de

control că două OZN-uri sînt în apropierea noastră, cînd, brusc, amîndouă au pornit dintr-odată, cu o viteză fantastică şi au dispărut. Atunci le-am văzut ultima oară".

Declaraţia comandantului Sanvitti a fost confirmată de ceilalţi 6 membri ai echipajului şi de cei 52 de pasageri, printre care se aflau cel puţin trei persoane publice. Jorge Santa Măria Calderon, decanul Şcolii de ingineri a Universităţii din Piura, a spus, după aterizare : „N-am crezut nici o clipă în OZN-uri, înainte de această întîmplare. Dar pe acesta l-am văzut cu ochii mei şi l-am observat mai mult de un ceas. în calitate de inginer, pot să spun că obiectul era ceva a cărui viteză, mărime, formă şi sistem de zbor nu sînt cunoscute nicăieri în lume". Elmer Nunez, redactor şef al unui ziar peruvian, a făcut o mărturisire aproape identică : „Am auzit mereu vorbindu-se despre OZN-uri, dar pînă la acest eveniment nu le-am acordat nici un credit. Acum sînt convins". în sfîrşit, colonelul Alberto

Rosell a declarat, la rîndul său : „Toţi pasagerii şi echipajul au avut destul timp ca să vadă ce se petrece. Şi eram toţi de acord asupra fiecărui detaliu. Era un OZN de origine neexplicată”.

Episodul privind radioul mut a fost confirmat şi el de Edwin Boris, ofiţerul radio din turnul de control : „Eram foarte preocupat de faptul că comandantul Sanvitti nu intrase în legătură cu noi. Nu puteam să comunic nici cu el, nici cu avionul lui. Deodată, i-am auzit vocea : «Un OZN a zburat în jurul nostru, ob-servîndu-ne. Pasagerii sînt speriaţi». I-am spus că sîn-tem gata să-l primim la aeroport şi că aveam la în-demînă echipament de prim ajutor, medici şi infirmiere. Dar, la cîteva minute după ora 19,30, avionul a aterizat şi nici unul dintre pasageri n-avea nevoie de îngrijiri medicale, cu toate că mulţi erau zdruncinaţi ' şi tremurau încă. Ne-au vorbit toţi despre viziunea lor şi despre straniul OZN”.

După cum subliniază pe drept cuvînt Rene Fouere, în comentariul care însoţeşte relatarea cazului Piura – Lima, avem de-a face cu „dovada frapantă, indiscutabilă că (...) nu e adevărat că rapoartele privind farfu-

riile zburătoare ar fi totdeauna vagi şi opera unor martori cu o cultură ştiinţifică modestă” (42). Aprecierea include, desigur şi episodul care ne interesează în mod deosebit în acest capitol.

Dar perturbarea funcţionării radioului şi a luminii electrice este un fenomen încă mai des întîlnit pe sol, în timpul trecerii sau staţionării OZN-urilor. Neavînd decît dificultatea alegerii, vă propunem, pentru început, această ştire transmisă la 10 noiembrie 1961 de agenţia Taniug, sub titlul „Misterios incident radio-electric în Croaţia”. „Belgrad. Acum cîteva zile, emisia difuzată de staţia locală de radio a oraşului croat Vukovar a încetai brusc. în studio, luminile s-au stins, apoi au clipit vreme de treizeci sau patruzeci de secunde. Instrumentele de măsură au înregistrat o puternică creştere a tensiunii electrice. în acelaşi timp, un ciudat nor cenuşiu închis trecea pe deasupra oraşului, dispărînd repede, împins de vini. Un tehnician radio a observat un alt fenomen insolit. Mai multe tuburi de iluminat cu vapori de sodiu care se aflau pe o etajeră izolată de orice aparat sau fir electric, au început să lumineze. Nici o explicaţie ştiinţifică n-a fost găsită pînă acum legăturii – dacă există – între nor şi fenomenele observate la staţia de radio” (24, p. 243).

Ni se poate reproşa că, în acest caz, prezenţa unui. OZN veritabil este foarte îndoielnică. De fapt. „norul ciudat” de la Vukovar nu constituie o prezenţă singulară în istoria şi chiar ..preistoria” fenomenului. Ne-am pu-tea referi, de pildă, la acel ..nor circular” văzut la 22 martie 1870, de pe bordul vasului „Lady of the Lake”, aflat ..mult mai jos decît ceilalţi nori” şi deplasîndu-se împotriva vîntului (6). Sau... Dar prea multe relatări neechivoce îşi aşteaptă rîndul !

La 6 noiembrie 1957, ora 21, aproape de lacul Baskatong la nord de Ottawa, Canada, dl. Jacobsen şi trei prieteni ai săi ascultau muzică la un aparat de radio cu baterii, cînd au zărit o sferă luminoasă strălucitoare, de un diametru aparent mai mic decît cel al Lunii, care stătea nemişcată la

cîteva sute de picioare deasupra unei coline situate cam la 2—3 mile. Din partea de sus şi din cea de jos a sferei ţî.şneau conuri de lumină, care luminau copacii şi suprafaţa inferioară a norilor. „Martorii nu mai recepţionau programul. Unul dintre ei, care avea un aparat pe unde scurte, a descoperit că nu mai putea să prindă nici măcar semnalele orare, dar că primea un semnal extrem de puternic, rapid modulat, «cam ca Morse, dar nu era Morse» (martorul este tehnician electronist). Semnalul era atît de puternic, încît blocase receptorul, efect binecunoscut persoanelor care locuiesc în vecinătatea unui emiţător. După cincisprezece minute, obiectul a pornit încet spre sud, intrînd în nori. La 21,30 dispăruse şi radioul funcţiona din nou normal'' (24, pp. 242—243).

Aici, legătura de la cauză la efect pare indiscutabilă. Bineînţeles, dacă dl. Jacobsen şi prietenii săi n-au inventat întreaga poveste – cu toate că precizia detaliilor şi lipsa unor elemente de supralicitare (apropierea sferei de martori, observarea unor hublouri sau antene, apariţia unor „mici oameni verzi” etc.) îi dau un aer de veridicitate.

Să trecem acum de la posibil (sau probabil) la sigur, prin intermediul unui caz relatat de dr. Hynek. La 25 august 1966, un ofiţer al Air Force, de serviciu la o bază de rachete din North Dakota, a observat că funcţionarea aparatului său de emisie-recepţie este întreruptă de paraziţi. El se afla într-o încăpere de beton, la 60 de picioare sub pămînt. în timp ce încerca să lămurească motivul perturbării, alţi membri ai Air Force, la suprafaţă, urmăreau un OZN care evolua la mare înălţime – 100 000 de picioare, potrivit înregistrării efectuate simultan pe ecranul radarului. „Cînd OZN-ul urca, paraziţii încetau”, precizează raportul întocmit de directorul operaţional al bazei. „OZN-ul a început să se agite şi să coboare în picaj. Părea să aterizeze la zece-cincisprezece mile sud de noi. Postul de comandă a trimis o echipă de şoc (soldaţi Air Force bine înarmaţi) într-acolo. Cînd echipa se afla cam la zece mile de locul aterizării, paraziţii au întrerupt contactul radio cu ea. După cinci pînă la opt minute, strălucirea (obiectului – n.n.) s-a micşorat şi OZN-ul a dispărut. Un alt OZN a fost observat vizual şi confirmat de radar. Cel care fusese observat primul a trecut pe sub

77

cel de-al doilea. Radarul a confirmat şi această manevră. Primul a fost pierdut din vedere, la mare înălţime, spre nord, iar al doilea a părut că dispare o dată cu strălucirea roşie” (65).

Cazul figurează în dosarele Air Force cu menţiunea „neidentificat”.

Vom reproduce acum un articol apărut în ziarul „Neuer Weg” din 25 septembrie 1968. care demonstrează încă o dată universalitatea fenomenului, în toate aspectele sale principale.

„Balon sau farfurie zburătoare ? Bistriţa (N.W.). Potrivit mai multor mărturii identice, joia trecută şi deasupra oraşului Bistriţa a fost zărit un obiect zburător necunoscut. Un grup de locuitori dintr-una din suburbiile oraşului, printre care Nicolae Rusu, de la Direcţia agricolă judeţeană, a observat acest obiect zburător la ora 18,10, la o înălţime de circa 2 000 m. Zece minute mai tîrziu, obiectul zburător a fost văzut deasupra

localităţii Teaca de elevii şi directorul şcolii locale, Nicolae Szekely. Obiectul zburător a fost zărit şi deasupra localităţilor Galaţii-Bistriţei, Archiub, Oros-faia şi Ocniţa. La Ocniţa a fost văzut de inginerul agronom Michael Hektor.

Acest obiect zburător necunoscut, care a putut fi observat cîteva momente deasupra Bistriţei, pentru ca apoi să se deplaseze spre sud, avea o formă rotundă, asemănătoare cu cea a unei farfurii, iar în centru – trei puncte dispuse ca o frunză de trifoi, din care emana o lumină albă, fluidă, ca aceea a unui aparat electric de şlefuit. Se spune că, în timp ce se afla deasupra altor localităţi, obiectul zburător ar fi emis şi lumini colorate.

Merită să fie amintit faptul că, în timp ce obiectul zburător era văzut deasupra Bistriţei, postul amator de radio emisie şi recepţie YO—5—TZ şi aparatele de televiziune au înregistrat puternice perturbaţii. Staţia meteorologică din Bistriţa, care dispune de aparate sensibile, nu a înregistrat la acea oră nici un fel de tulburări atmosferice care să fi determinat aceste perturbaţii. Totodată, Simion Ardeleanu, şeful staţiei, a declarat

că, la aceeaşi oră, curenţi puternici de aer se îndreptau spre nord, iar obiectul zburător – despre care s-a spus că e un balon – s-a menţinut un timp nemişcat pe cer, pentru ca apoi să dispară spre sud”.

De menţionat că observaţia a avut loc în anul care pare fă fi constituit perioada de vîrf a activităţii OZN m zona ţării noastre. De altfel, dispunem de un mănunchi de mărturii care atestă producerea unei perturbări a recepţiei radio şi într-o zi de la sfîrşitul lui martie 1968, cînd un OZN strălucitor a apărut deasupra Tismanei. Printre martori se află un profesor de matematică, un tehnician, un asistent medical etc.

Aţi remarcat, desigur, că Raportul Condon n-a fost încă pomenit în acest capitol. Explicaţia e foarte simplă : capitolul 4 din secţiunea LII, „Dovezi fizice indirecte”, se referă la „interferenţe cu radio, TV şi efectul asupra ceasurilor electrice” (27, p. 97), dar fără să dea un singur exemplu. Admiţînd că incidentul de deasupra oraşului Chiclayo, sau cel de lîngă lacul Baskatong au rămas în afara sferei de interes a Proiectului Colorado, cum să ne explicăm absenţa cazului excepţional relatat de dr. Hynek ? Chiar dacă Air Force nu l-a inclus pe lista celor „selecţionate”, nu credem că articolul din „The Saturday Evening Post”, publicat la 17 decembrie 1966, deci în plină efervescenţă a începutului activităţii Proiectului, ar fi putut trece neobservat, dată fiind calitatea oficială a autorului.

Raportul Condon nu se ocupă nici de o altă categorie de dovezi fizice indirecte, oferindu-ne însă o explicaţie : „Declaraţiile despre reacţiile stranii ale animalelor sau despre senzaţiile neobişnuite ale oamenilor în vecinătatea unui OZN nu pot fi verificate prin examinarea dovezilor reziduale, pentru că după eveniment nu rămîne nici o dovadă fizică” (27, p. 98). Să fie oare adevărat ? Edwards relatează cîteva incidente în care aşa-numitul efect termic al OZN-urilor a lăsat urme vizibile (4, pp. 48—49). Medicul Berthold Eric Schwarz, consultant la Brain Wave Laboratory,

de la Essex County Overbrook Hospital, a cercetat îndeaproape patru cazuri de orbire temporară, anemiere, contracţii musculare şi turburări respiratorii posterioare unor obser

79

vaţii OZN efectuate de la mică distanţă (91). Cit despre „reacţiile stranii ale animalelor'-, iată o mostră convingătoare :

La 19 august 1965, la Cherry Creek, New York, spre ora 20.20, Harold Butcher, un băiat de 16 ani, mulgea vacile în ferma părintească, ascultînd ultimele ştiri la un aparat de radio cu tranzistori. Deodată, s-au produs mai multe evenimente, aproape simultan : radioul a început să aibă paraziţi, motorul care acţiona maşina de muls s-a oprit şi un taur, legat de o bară de oţel, în curtea fermei, a prins să lovească pămîntul cu copitele şi să mugească, făcînd un zgomot „cum n-am mai auzit niciodată să facă vreun animal'- (declaraţia lui Harold). Privind pe fereastră, băiatul a văzut, cam la 400 de metri, un obiect mare, eliptic, lung de circa 15 m. coborind în timp ce emitea un „bip-bip-- audibil. Ră-mînînd pe sol, sau aproape de sol, cîteva secunde, obiectul a ţîşnit apoi vertical, dispărînd în nori. între timp. taurul îndoise bara de oţel, încercînd să se elibereze... Producţia de lapte a fermei a scăzut la mai puţin de jumătate şi a rămas la acest nivel cîteva zile.

Relatînd întîmplarea, dr. McDonald adaugă : „Trebuie să menţionăm că au fost înregistrate trei cazuri de animale puse pe fugă de OZN-uri apropiate ; un fermier din Clarinda, Iowa, pe care l-am interogat în legătură cu un obiect semnalat pe terenul fermei sale. mi-a spus că vacile i-au fugit către sectorul cel mai îndepărtat cu putinţă al păşunii sale îngrădite şi, cîteva zile, nu voiau să revină în colţul unde aterizase obiectul. Există numeroase cazuri de reacţii extreme la cîini care erau de faţă cînd au fost semnalate OZN-uri. Ir. timpul incidentului de la Exeter, New Hampshire, din 3 septembrie 1965 *, caii au început să lovească pămîntul şi pereţii boxelor din grajd cam în acelaşi moment în care ofiţerul de poliţie Bertrand şi tînărul Muscarello au văzut obiectul venind pe deasupra copacilor spre ferma Dining. Cînd l-am întrebat pe Bertrand, n-a

• Incidentul este redat pe larg de Frank Rdwards (4, pp. 224—226) şi John G. Fuller (45).

79

putut să-mi spună cu certitudine ce reacţie se manifestase mai întîi, a lui, sau a cailor1- (15, p. 44).

La toate acestea se poate riposta că animalele ar fi reacţionat într-un mod asemănător şi în prezenţa unor aparate de zbor convenţionale, zburînd la mică înălţime. De acord. Numai că animalele au reacţionat atunci cînd, în mod neîndoielnic, în împrejurimi nu se afla nici un aparat de zbor convenţional. De ce insistăm asupra acestui element ? Pentru că, aşa cum spune în limbajul său ascuţit dr. McDonald, „aceste cazuri par să aibă o puternică incidenţă asupra problemei dacă observaţiile OZN sînt o bizarerie a psihologiei umane sau, cum a sugerat Jung, «proiecţii psihice ale unor imagini arhetipale». Dacă vacile, caii, cîinii, pisicile şi păsările au aceleaşi imagini arhetipale ca noi şi le proiectează psihic, atunci poate

greşesc sugerînd că aceste cazuri elimină explicaţiile pur psihologice ale fenomenelor OZN. N-am întîlnit totuşi, pînă acum, psihologi care să fie dispuşi să meargă pînă la a sugera că imaginile arhetipale bovine, canine şi cabaline sînt identice cu ale noastre” (15, p. 43).

Spiritul de echitate ne obligă să precizăm că Jung însuşi nu exclude posibilitatea existenţei materiale a OZN-urilor. În capitolul VI al cărţii sale, intitulat „Fenomenul farfuriilor zburătoare în afara perspectivei psihologice”, savantul elveţian scrie : „Potrivit informaţiilor pe care am putut să le adun, nu putem nega faptul, stabilit prin numeroase observaţii, că farfuriile zburătoare au fost percepute nu numai vizual, dar au fost înregistrate şi pe ecranele radar şi – last but not least * – de asemenea, cu toate că rar, pe placa fotografică'- (8, p. 249).

O altă categorie de efecte electromagnetice rapid expediată de Raportul Condon este creşterea nivelului radiaţiilor, corelată cu observaţii OZN. Ruppelt îi dedică un întreg capitol, istorisindu-ne tribulaţiile sale în căutarea oamenilor de ştiinţă care au fost eroii anonimi ai acestei suite de întîmplări stranii. Găsindu-i, în sfîrşit, el a aflat că povestea care circula în sferele

* ultimul, dar nu cel din urmă (ca importanţă).

Air Force era adevărată. în toamna lui 1949, ei constataseră o creştere bruscă a radiaţiei naturale, în momentul trecerii a trei OZN-uri. Fenomenul s-a repetat după trei săptămîni. Pentru a fi siguri că nu se datorează echipamentului electronic al avioanelor, ei au făcut experimentări absolut lămuritoare. Hotărîndu-se să continue cercetările, fără a fi importunaţi, au organizat un laborator camuflat, sub pretextul unor investigaţii mineralogice. De patru ori, în decembrie 1950, ianuarie şi februarie 1951, contoarele Geiger au semnalat, în momentul apariţiei OZN-urilor, o creştere de aproximativ 100 de ori a radiaţiei. înştiinţat de aceste rezultate, un alt laborator, echipat cu o reţea radar şi detectoare de radiaţii, a efectuat investigaţii similare, obţinînd acelaşi rezultat.

Întocmind un dosar cu toate aceste date, Ruppelt l-a supus unui grup de consultanţi ai Air Force. „Am primit acelaşi vechi răspuns : datele nu sînt încă destui de complete. Oamenii erau foarte interesaţi de rapoarte, dar cînd au trebuit să-şi aştearnă opiniile pe hîrtie, au scris : «Dovezile nu sînt destul de concludente». Dacă OZN-urile ar fi putut fi fotografiate în acelaşi timp cînd detectoarele de radiaţii înnebuniseră, ar fi fost altă poveste – mi-au spus ei după aceea – dar cu datele pe care le aveam, acesta era singurul răspuns pe care puteau să-l dea. Nici unul nu putea să explice creşterile bruşte ale radiaţiei, dar aceasta nu era o dovadă că ele erau asociate cu OZN-urile”. Ruppelt a comunicat acest răspuns unui om de ştiinţă şi unui colonel care participaseră la experienţe. „E interesant de notat că amîndoi au reacţionat la fel : nu eram nişte nătărăi – ne aflam acolo, am văzut asta – ei nu ; ce le trebuie, ca dovadă ?” (21, p. 274).

E adevărat că, respectînd dorinţa martorilor, Ruppelt le păstrează anonimatul. E adevărat că Ruppelt a murit în 1960. Dar cartea lui supravieţuieşte şi a fost, de altfel, conştiincios compilată de diverşii autori

ai Raportului Condon. Concluzia dr. Roy Craig ni se pare deci cam ciudată : „Ei (investigatorii Air Force – n.n.) n-au găsit dovada unor observaţii OZN care să poată fi corelate cu cazurile de înaltă radiaţie de la Los

Alamos” (27, p. 98). în ceea ce ne priveşte, regretînd că experienţele n-au fost continuate, sau reluate (oare chiar n-au fost ?...), considerăm relatarea amănunţită a lui Ruppelt demnă de încredere şi creşterea bruscă a radiaţiei încă o dovadă a existenţei fenomenului OZN.

Despre perturbarea luminii electrice am vorbit în treacăt cu prilejul incidentului petrecut în Peru. Edwards se ocupă de acest aspect într-un întreg capitol (4, pp. 195—209). Vom prezenta şi noi un caz concludent.

În luna august 1954, într-o luni, la orele 18, Edmond Campagnac, pilot, şeful serviciilor tehnice Air France în Madagascar, se afla în faţa Agenţiei Air France de la Tananarive, cu cîţiva membri ai personalului navigant şi ai personalului de la sol. Atenţia le-a fost atrasă brusc de o mare sferă luminoasă, de o culoare verde strălucitoare, care „cădea” dinspre est, pe o traiectorie rectilinie înclinată la circa 45°, dispărînd îndărătul colinelor din sudul oraşului. Crezînd că e un meteorit, se aşteptau toţi la o explozie violentă, dată fiind mărimea „sferei”, dar nu s-a auzit nimic. După vreo jumătate de minut, „sfera” a reapărut deasupra Palatului Guvernatorului, îndreptîndu-se spre piaţă. Apoi, schimbîndu-şi brusc direcţia, a pornit pe Avenue de la Liberation, cu o viteză parcă mai redusă.

„Cînd a ajuns în dreptul Agenţiei Air France, am văzut mai bine obiectul, a declarat dl. Campagnac. în cap era o mare «lentilă» verde foarte luminoasă, apoi,, cam la 40 m, după estimările mele, un fuselaj în formă de ţigară cu aspect metalic, avînd strălucirea aluminiului. Nu se vedea nici un hublou pe acest fuselaj, care avea dimensiunile aproximative ale unui fuselaj de DC—4, adică 40 m. în spatele fuselajului, cam la 50 m, cîteva «scîntei» portocalii apăreau în mod intermitent.

În momentul în care «aparatul» a pornit pe Avenue de la Liberation, lumina s-a stins în întregul oraş, ceea ce a făcut să reiasă şi mai bine în evidenţă strălucirea verde a «sferei». Domnea o tăcere generală, toţi martorii fiind uluiţi de această apariţie absolut neaşteptată. Am constatat că aparatul se deplasa fără nici un zgomot, nici măcar un uşor şuierat ca acela al unui planor lunecînd în văzduh. După estimările mele şi cele ale

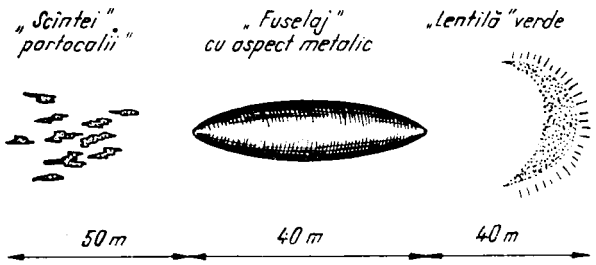

navigaţilor prezenţi, aparatul se deplasa cu o viteză de ordinul a 400 km/h (...)

Aparatul şi-a continuat traiectoria orizontală rectilinie spre nord şi a depăşit gara ; apoi, schimbîndu-şi din nou brusc direcţia, a virat la stingă şi a dispărut în spatele părţii de nord-vest a colinelor.

Am aflat, mai tîrziu, că a survolat la foarte joasă înălţime parcul cu zebu, speriind animalele într-un mod greu de descris.

Durata totală a observaţiei, de la apariţie şi pînă la dispariţia în spatele colinei din nord-vest, a fost de circa 2 minute'' (44).

În decembrie 1969, cu prilejul unei emisiuni de televiziune, dl. Campagnac a făcut o precizare deosebit de interesantă : stingerea luminilor nu s-a produs deodată, în întregul oraş, ci gradat, urmind parcă înaintarea aparatului.

„Acestui Proiect (Colorado – n.n.) nu i-a fost prezentată nici o dovadă care să susţină afirmaţia că vreo asemenea pană de curent a fost în legătură cu OZN” (27, p. 115). Proiectul ar fi trebuit să cerceteze dovezile de felul celei prezentate mai sus – chiar dacă n-ar fi ajuns la o concluzie diametral opusă. încă o dată, lipsa unei viziuni globale asupra fenomenului studiat se arată a fi un obstacol de netrecut.

Dintre toate dovezile fizice indirecte pe care le trece în revistă, Raportul Condon acordă o anumită consideraţie uneia singură : „Rapoartele despre blocarea temporară a motoarelor de automobile de către

82

OZN-uri constituie unul dintre cele mai deconcertante aspecte ale rapoartelor OZN. Se relatează invariabil că automobilele funcţionează normal după îndepărtarea OZN-urilor şi nu se indică avarii permanente ale sistemului de aprindere sau de lumini” (27, pp. 100—101). Să vedem cum arată cîteva cazuri tipice.

La 8 august 1958, un funcţionar al Senatului provinciei Buenos Aires, Argentina, se afla pe şoseaua Unsue-Bolivar, cînd motorul automobilului său Ford 1946 s-a blocat brusc. Martorul a încercat să depisteze cauza şi a curăţat platinele distribuitorului, fără succes. Atunci a zărit, la o distanţă de 300—400 de metri, ceva care i s-a părut a fi un avion zburînd foarte jos şi relativ încet. Martorul a stins farurile şi a văzut că era, de fapt, un obiect ,,turtit în pt»rtea din spate şi emiţînd o lumină fosforescentă”. Se auzea un şuierat ca al unui ventilator. Cînd obiectul s-a ridicat vertiginos

în văzduh, dispărînd spre sud, martorul a constatat că motorul putea fi repus în funcţiune (24, pp. 79—80).

Aţi remarcat, desigur, că farurile n-au fost afectate, devreme ce se precizează că au fost stinse după blocarea motorului. De obicei, efectele sînt sincronizate, ca în celebrul caz Lock Raven.

La 26 octombrie 1958, la 22,30, domnii C. şi S. se aflau în maşină, aproape de barajul Lock Raven, de la nord de Baltimore, Maryland. De fapt, trecuseră de baraj şi se îndreptau spre podul de peste lac. Ieşind dintr-o turnantă a şoselei au văzut, la o distanţă de 200—250 de yarzi, un fel de ou, turtit şi de mari dimensiuni, stînd nemişcat cam la 100—150 de picioare deasupra vîrfului suprastructurii podului. „Am încetinit şi am hotărît să ne apropiem, ca să studiem obiectul, a declarat dl. C. Am înaintat spre el, urmînd ruta care duce spre pod. Cînd am ajuns la 75—80 de picioare de pod, maşina a încetat complet să funcţioneze. Totul se petrecea ca şi cum sistemul electric ar fi fost afectat : luminile şi farurile s-au stins, motorul era mort". Mai departe, să-i dăm cuvîntul d-lui S. : „Am încercat să pornesc motorul din nou, dar nu s-a auzit nici un

9 – O.Z.n

hîrîit, nimic. Am pus frî.na şi am privii amîndoi obiectul, prin parbriz. Apoi am hotărît să ieşim din maşină (...) Ne-am spus că era, poate, un balon al marinei. Am încercat să raţionăm în legătură cu natura lui. Bineînţeles, faptul că sistemul electric al maşinii nu mai funcţiona ne făcea să fim destul de bănuitori (...) Cu toate că nu eram siguri, i-am estimat lungimea cam la 100 de picioare, pentru că ocupa aproximativ o treime din pod, la înălţimea la care se afla. L-am observat circa 30 de secunde, apoi a emis o lumină teribil de strălucitoare. Fusese luminos şi înainte, cu o lucire irizată, dar această lumină părea orbitoare şi aproape în aceeaşi clipă am simţit un teribil val de căldură (...) Obiectul a dispărut din ochii noştri în cinci-zece secunde, după ce a lansat un formidabil tunet, ca un avion trecînd zidul sunetului. Cînd a dispărut, ne-am întors la maşină şi am pornit-o ; a demarat imediat" (24, pp. 244—247).

Cazul Lock Raven n-a fost studiat de Proiectul Colorado – poate pentru că trecuse pe sub furcile caudine ale dr. Menzel. Acesta ignoră pur şi simplu pana de motor şi pune întreaga observaţie pe seama unui fulger globular (16, p.180). Forma şi dimensiunile obiectului exclud însă această interpretare, ca să nu mai vorbim despre starea timpului în ziua respectivă, cu totul improprie unei activităţi electrice în atmosferă de genul celei invocate de ilustrul inamic al OZN-urilor.

Istoria se repetă şi în ceea ce priveşte suita de observaţii efectuate cu aproape un an înainte, în noaptea de 2 spre 3 noiembrie 1957, în apropiere de Level-land, Texas. Zece martori au observat atunci, într-un interval de două ceasuri şi fără să ştie unul de altul, un obiect luminos în formă de ou lung de 100—200 de picioare, care plana deasupra cîmpurilor1 şi a şoselelor. Pe rînd, 8—9 maşini au avut, la apropierea lui, pene de motor. în final, obiectul a ţîşnit ca o săgeată şi a dispărut, iar motoarele au reînceput să funcţioneze.

Dr. Menzel recurge din nou la fulgerul globular, pentru a explica apariţia ovoidului luminos – un fulger globular de 100—200 de picioare ! Cît despre penele de motor, el pretinde că circuitele electrice erau ude —

84

ca şi cum nu aceleaşi circuite ar fi funcţionat normal după dispariţia obiectului !...

Dar explicaţiile dr. Menzel contravin, în primul rînd, datelor meteorologice : „O vastă zonă de înaltă presiune se deplasa spre sud, pe deasupra «Panhan-dle» *-uiui din Texas, condiţie care se opune total unei activităţi de convecţie şi oricărui gen de fulger – şi verificările întreprinse într-o jumătate de duzină de staţii din împrejurimi au relevat că în acea perioadă nu plouase şi că, în ziua aceea, căzuse doar o infimă cantitate, cu cîteva ore înainte de incident, în timpul trecerii unui curent rece” (15, p. 21).

Raportul Condon nu se referă decît într-o paranteză la incidentele de la Levelland, exprimîndu-şi regretul că „automobilele nu mai erau disponibile pentru studiu” (27, p. 108). Şi, totuşi, se pare că Proiectul Colorado a cercetat cazul (Cf. 76) sau a intenţionat să-l cerceteze, prin dr. Norman Levine, care n-a avut timp să ajungă prea departe, fiind, după cum ştiţi din capitolul introductiv, concediat (22, p. 228). Nu e de mirare că nimeni nu s-a grăbit să-i continue investigaţiile, dată fiind dificultatea aspectului abordat.

Ocolind, într-un fel sau altul, principalele manifestări ale efectului electromagnetic în domeniul pe care-l discutăm, Raportul Condon se opreşte la trei cazuri – şi nu la unul singur, cum scrie dr. Hynek (66). Nu le vom relata aici, deoarece sînt mult mai puţin concludente decît Lock Raven sau Levelland. Notăm doar concluzia celui dintîi : „Cazul rămîne interesant dar neexplicat'-'- (27, p. 285). Şi concluzia generală : „Nu există o explicaţie satisfăcătoare pentru asemenea efecte, dacă ele s-au produs într-adevăr” (27, p. 115). Ceea ce nu înseamnă că nu ni se oferă o explicaţie ipotetică : influenţa unor cîmpuri magnetice generate de OZN-uri, pentru a ni se demonstra apoi că ea nu rezistă, întrucît nu s-a constatat nici o schimbare semnificativă a caracteristicilor magnetice ale automobilelor implicate.

* Regiune a teritoriului texan care se înfige ca un cui în teritoriile statelor New Mexico şi Oklahoma.

84

Acest mod de a raţiona este prezent şi în discuţia despre absenţa „bang''-ului sonic, atunci cînd OZN-urile se deplasează cu viteze mai mari decit cea a sunetului : „Cunoştinţele noastre actuale de fizică arată că orice obiect material care se mişcă în atmosferă cu asemenea viteze trebuie în mod necesar să creeze o undă de

firesiune avînd ca rezultat un «bang» sonic” (27, p. 98). ntr-adevăr, aşa spun cunoştinţele noastre actuale. După cum cunoştinţele actuale la sfîrşitul secolului XVIII îi spuneau lui Pierre Bertholon de Saint-Lazare că meteoriţii sînt un fenomen „imposibil din punctul de vedere al fizicii”.

8. „Cîteva dintre cele mai uluitoare fenomene OZN”..

...nu este titlul unui articol de senzaţie, ci un extras din introducerea capitolului 5 din secţiunea III a Raportului Condon, semnată de autorul capitolului, Gordon D. Thayer. Şi ceea ce urmează corespunde întrutotul prezentării, spulberînd eşafodajul de negaţii şi de răspunsuri evazive clădit cu sudoarea frunţii de reprezentanţii Air Force. Dar această poveste are şi ea un început.

În suita de cazuri avînd drept personaje principale OZN-urile în formă de ţigară, am inserat observaţia efectuată la 15 octombrie 1948, deasupra Japoniei, de echipajul unui interceptor F-61, pare-se cea dintîi în care un obiect zburător neidentificat a fost înregistrat pe ecranul radar al unui avion. Următoarea premieră a avut loc în noiembrie, cînd Proiectul Sign a primit un raport din Germania occidentală :

„La 23 noiembrie 1948, ora 22, căpitanul... a văzut un obiect în văzduh, exact la est de baza sa. Obiectul se afla la o altitudine necunoscută. Semăna cu o stea roşietică şi se mişca în general spre sud, pe deasupra Miinchenului, schimbîndu-şi încet direcţia de la sud-est

85

la sud-vest. Viteza lui putea să fi fost între 200 şi 600 de mile pe oră, viteza exactă n-a putut fi estimată, necunoscîndu-se înălţimea. Căpitanul... a înştiinţat serviciul operativ al bazei şi acesta a înştiinţat staţia radar. Staţia a raportat că nu se vede nimic pe ecran, dar va încerca din nou. Apoi staţia a chemat serviciul operativ ca să raporteze că are o ţintă la 27 000 de picioare, cam la 30 de mile sud de Munchen, mişcîndu-se cu 900 de mile pe oră. Căpitanul... a raportat că obiectul pe care-l vedea se află acum în acea zonă. După cîteva minute, staţia a chemat din nou ca să spună că ţinta a urcat la 50 000 de picioare şi se mişcă în cerc, la 40 mile sud de Munchen” (21, p. 68).

S-a crezut că obiectul era un balon, dar Serviciul meteorologic a respins hotărît această ipoteză. Nici un avion nu se afla în zona respectivă. De altfel, cu excepţia posibilă a unui aparat experimental, care nu avea ce căuta atunci în Germania occidentală, nici un alt mijloc de zbor convenţional n-ar fi putut să urce de la 27 000 la 50 000 de picioare în cîteva minute şi să se deplaseze cu 900 de mile pe oră. Observaţia trebuie deci socotită cea dintîi în care un obiect zburător neidentificat a fost văzut de un martor şi înregistrat, simultan, pe ecranul radar al unei staţii de pe sol.

A treia premieră : cazul pe care l-am relatat în capitolul 3 : un OZN văzut de pe sol, din aer şi urmărit pe ecranul staţiei radar, la 8 martie 1950.

A patra : la 26 august 1951, două radare diferite de pe sol au urmărit timp de şase minute o ţintă care se deplasa cu 900 de mile pe oră, la o înălţime de 13 000 de picioare, în zona bazei Air Force Larson, Washington (21, p. 135).

A cincea : la 26 iulie 1952, un radar de pe sol şi radarul unui F-94 au urmărit simultan evoluţia unui OZN, văzut de echipajul avionului ca o lumină mare, portocalie (21, p. 222).

A şasea : la 5 august 1952, patru observatori şi un radar de pe sol, apoi radarul unui F-94, la baza aeriană Haneda, Japonia... (21, pp. 247—249).

Cazurile de mai sus, ca şi altele, de acelaşi gen, sînt socotite de Ruppelt neidentificate şi e greu de

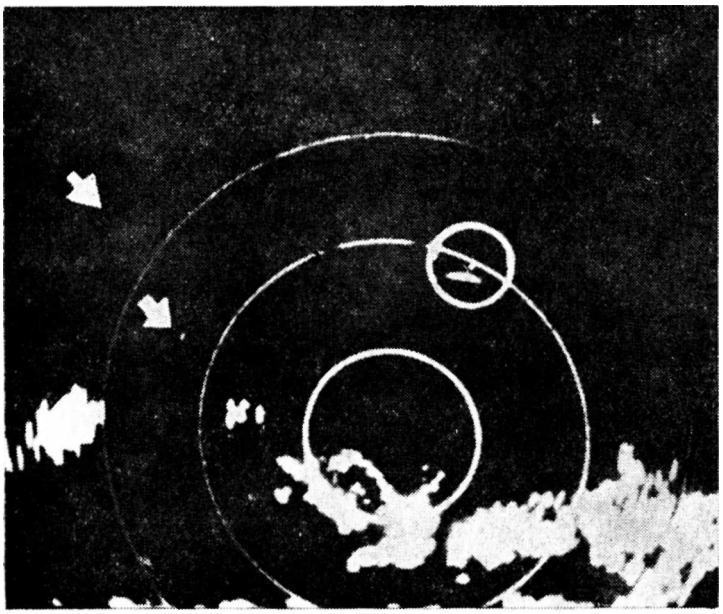

Aşa apare un OZN pe ecranul radar

crezut că după 1956, anul apariţiei cărţii fostului şef al Proiectului Blue Book, s-au ivit elemente noi, care să permită schimbarea acestei clasificări. Cum se explică atunci declaraţiile şi comunicatele de presă în care Air Force a repetat cu obstinaţie – de pildă, prin maiorul Quintanilla, în faţa Comisiei pentru forţele armate a Congresului – că „Nu avem cazuri de detecţie radar de origine nedeterminată” (5, p. 36) ?

Răspunsurile autorizate nu lipsesc. „N-am prea dat atenţie cazurilor radar – declară dr. Hynek – pentru că nu sînt expert radar şi expertul radar al Proiectului Blue Book atribuia invariabil toate cazurile radar proastei funcţionări sau propagării anormale, cîteodată” (68). Cîţiva dintre participanţii la Simpozionul organizat de Comitetul pentru ştiinţă şi astronautică al Camerei Reprezentaţilor au subliniat un aspect şi mai puţin cunoscut marelui public.

Dr. Cari Sagan, profesor la Departamentul de astronomie şi Centrul pentru radio-fizică şi cercetare spaţială ale Universităţii Corneli, a arătat că „sistemul de supraveghere radar al Air Force lasă la o parte datele relevante pentru această investigaţie (OZN—n.n.). Cu alte cuvinte, dacă înregistrează ceva care nu se află pe o traiectorie balistică, sau pe orbită, îl ignoră, îl aruncă la gunoi. Ei bine, tocmai acest «gunoi» constituie aria interesului nostru” (26, p. 190).

Am fi naivi, desigur, dacă ne-am închipui că aceste împrejurări, să zicem obiective, ne oferă explicaţia integrală a atitudinii Air Force. Dr. David Saunders ne ajută să facem un pas înainte, relatîndu-ne un incident din timpul activităţii Proiectului Colorado. La 6 septembrie 1967 au fost efectuate o serie de observaţii radar şi vizuale în zona Lake Superior şi Peninsula Upper, Michigan. „Partea cea mai dramatica a constituit-o o secvenţă de 20 de ţinte radar care apăreau şi dispăreau deasupra lacului, timp de 3 ore la începutul dimineţii, zburînd cu viteze de 2 000 de mile pe oră, efectuînd viraje în unghi drept la aceste viteze, precum şi separarea şi îmbinarea în mai multe asemenea ţinte distincte. Operatorul radar de la baza Air Force Kincheloe ne-a relatat că ţinte similare au fost urmărite de radarul de la Duluth, la celălalt capăt al lacului, ceea ce făcea acest caz extrem de promiţător". Dar, cînd doi investigatori ai Proiectului s-au prezentat la Duluth li s-a spus că acolo nu se înregistrase nimic. „Alte exemple foarte cunoscute de «confirmări» ale unor observaţii radar, urmate de «dezminţiri» oficiale, îmi vin în minte : Redmond, Oregon, la 24 septembrie 1959 ; Red Bluff, California, la 13 august 1960 ; Patuxent Naval Air Station la 19 decembrie 1964 ; şi (cel mai faimos din toate) baza Air Force Andrews, la 19-20 iulie 1952" (22, pp. 123—124).

După nepricepere, lipsă de interes şi necooperare (chiar cu Proiectul Colorado, căruia Air Force îi făgăduise liber acces pe toate canalele sale !), o ultimă piedică în calea cunoaşterii cazurilor radar o constituie, evident, regulamentele de tipul JANAP-146.

87

Pentru a nu relua argumentele şi exemplele unor oze-nologi înrăiţi ca Frank Edwards, sau Aime Michel, vom recurge la neaşteptata mărturie a unui... con-gressman. Este vorba despre domnul J. Edward Roush, ales al statului Indiana, care a povestit următoarele, în cadrul amintitului simpozion din 29 iulie 1968 :

„Ca rezultat al experienţei mele în acest comitet (dl. Roush făcea parte din Comitetul pentru ştiinţă şi astronautică al Camerei Reprezentanţilor – n.n.), mi s-a acordat privilegiul de a vizita staţiile de urmărire cu care NASA a împînzit lumea. în fiecare loc pe care l-am vizitat, am pus întrebarea : «Aţi urmărit vreun o-biect zburător neidentificat ?»

Ei bine, este evident că ei n-aveau capacitatea de a urmări aşa ceva, dar răspunsul a fost «Nu» pretutindeni, cu excepţia Africii de Sud. Ei mi-au spus : «Orice lucru pe care-l urmărim şi pe care nu-l înţelegem, îl relatăm Departamentului apărării», ceea ce înseamnă că acolo erau lucruri pe care ei nu le înţelegeau" (26, p. 195).

Mica şi inocenta poveste a d-lui Roush şi-a atins scopul nemărturisit, determinînd intervenţia pe deplin lămuritoare a dr-ului Hynek : „Pot să răspund că, adresîndu-vă lor, dumneavoastră reprezentaţi Administraţia şi putea să le fie un pic teamă să spună ceva unui congressman care ar fi avut posibilitatea de a le produce necazuri. Dar eu primesc rapoarte neoficiale cum că oamenii, urmăritori şi aşa mai departe, au văzut lucruri, dar nu îndrăznesc să se gîndească să le raporteze" (idem).

Începîndu-şi activitatea sub asemenea auspicii, Proiectul Colorado părea condamnat să împărtăşească rapid opinia maiorului Quintanilla, mai ales că Air Force îi oferise, drept „cazuri selecţionate”, o frumoasă colecţie de baloane meteorologice, avioane, meteoriţi, stele şi propagări anormale, datorate inversiunilor-de temperatură. Din fericire, Air Force n-a ;fost singurul furnizor al Proiectului.

În secţiunea I, „Concluzii şi recomandări”, a Raportului care-i poartă numele, dr. Condon afirmă peremptoriu că „un studiu extensiv ulterior al OZN-uri

88

lor nu poate fi justificat de speranţa că astfel ştiinţa ar progresa” (p. 1). în capitolul 5, secţiunea III, „Analize optice şi radar ale cazurilor de teren” însăşi formula utilizată de directorul ştiinţific apare, cu unele variaţii, pentru a solicita o cu totul altă atitudine : „Acest caz pare să merite o investigaţie ulterioară” (p. 130) ; „...acest caz ar merita, de asemenea, o investigaţie mai intensivă” (p. 131) ; „...un raport foarte ciudat, care trebuie cu siguranţă clasificat ca necunoscut, pînă la studiul ulterior pe care, sigur, îl merită” (p.143). Să nu fi citit dr. Condon aceste „concluzii şi recomandări” ale lui Gordon D. Thayer ?...

Dar capitolul 5 cuprinde şi lucruri de-a dreptul explozive. Rezumăm şi transcriem, schimbînd ordinea din Raport, pentru a asigura suita cronologică :

1482-NICAP. 23 iunie 1955. La est de Utica, New York, un DC-3 al Companiei Mohawk Airlines zbura la o înălţime de 3 000 de picioare, cînd copilotul a văzut un obiect trecînd la o distanţă de circa 500 de picioare, „cu mare viteză”. Era „cenuşiu luminos, aproape rotund, cu o linie centrală... Sub linie erau mai multe (cel puţin patru) ferestre care emiteau o lumină strălucitoare albastră-verde”. Pilotul a văzut şi el OZN-ul, pe care l-au urmărit cu privirea pe o distanţă de cîteva mile. La cîteva minute după ce a dispărut din raza lor vizuală, două alte avioane au comunicat că văd obiectul – ca şi turnul de control din Albany. Radarul din Boston a urmărit şi el un obiect, de-a lungul rutei aeriene Victor-2, trecînd peste oraş, spre vest.

Pilotul şi copilotul au măsurat viteza OZN-ului : 4500—4800 de mile pe oră. Investigatorul Proiectului Colorado este foarte intrigat de „absenţa «bang»-ului sonic devastator care ar fi trebuit să fie generat de un obiect elipsoidal de 150 de picioare, deplasîn-du-se cu Mach 6 sau mai mult. în zbor orizontal, la o altitudine de 3500 de picioare- şi conchide, pe baza analizei tuturor elementelor prezentate mai sus, că „această observaţie nu poate fi explicată prin (prezenţa unor) mijloace convenţionale” (p. 143).

88

13—14 august 1956. Lakenheath, Anglia. Cel puţin un OZN a fost urmărit de radarele de la două staţii RAF (Royal Air Force), simultan cu observarea vizuală a unui obiect alb, rotund care se mişca rapid, schimbîndu-şi brusc direcţia. Avioane de vînătoare ale RAF au încercat să-l intercepteze. Unul dintre ele a fost călăuzit către OZN de radarul de pe

sol şi pilotul a raportat că a obţinut un contact radar pe ecranul de bord. OZN-ul se mişca în cerc în spatele avionului şi-l urmărea, cu toate încercările pilotului de a se desprinde, prin diferite manevre. Contactul a fost pierdut cînd avionul s-a întors la bază, nemaiavînd combustibil (pentru amănunte, vezi 80).

,,În rezumat, spune investigatorul Proiectului, acesta este cel mai deconcertant şi mai remarcabil caz din dosarele radar-vizuale. Comportarea aparent raţională, inteligentă a OZN-ului sugerează o invenţie mecanică de origine necunoscută drept cea mai probabilă explicaţie a acestei observaţii. Totuşi, avînd în vedere inevitabila falibilitate a martorilor, mai multe explicaţii convenţionale ale acestui raport nu pot fi excluse cu desăvîrşire" (p. 164). Iar în altă parte, unde observaţia radar-vizuală este redată mai pe larg, analiza se încheie astfel : ,,în concluzie, dacă explicaţiile convenţionale sau naturale nu pot fi excluse în mod cert, probabilitatea lor pare mică în acest caz şi probabilitatea ca măcar un OZN autentic să fi fost implicat pare destul de mare" (p. 256).

Nu e lipsit de interes să menţionăm că existenţa cazului Lakenheath a fost adusă la cunoştinţa Proiectului Colorado, printr-o scrisoare nesolicitată, de unul dintre principalii martori. Ceea ce nu înseamnă că Proiectul Blue Book n-ar fi avut în dosarele sale o relatare amănunţită, pe care a transmis-o, la cerere, investigatorilor. Dar maiorul Quintanilla, sau altcineva, considerase, probabil, că e vorba de un caz lipsit de interes, care nu merită să fie „selecţionat"...

14 – NI CAP. Două cazuri similare, relatate de un pilot al Companiei Capital Airlines.

14 noiembrie 1956. Căpitanul W. J. Huli şi copilotul Peter Mac Intosh zburau într-un avion Viscount

de la New York la Mobile, Alabama. Se aflau la „mare înălţime", cam 25 000 de picioare, cînd au văzut trecînd dinspre stînga spre dreapta o lumină puternică alb-albastră, avînd cam o zecime din diametrul Lunii. Au crezut că e un meteor, dar obiectul „s-a oprit brusc în faţa noastră şi a început să planeze, imobil". în acest timp, avionul se afla deasupra oraşului Jackson, Alabama şi coborîse la 10 000 de picioare. Huli a rugat turnul de control din Mobile să ia legătura cu baza Air Force Brookley şi să întrebe dacă radarul înregistrează ceva. „El n-a aflat niciodată care a fost rezultatul acestei cereri". Obiectul a început să manevreze, „repezindu-se încoace şi încolo, urcînd şi cobo-rînd într-un zbor ondulatoriu, virînd mai strîns decît orice aparat cunoscut, schimbîndu-şi uneori direcţia cu 90° într-o clipă". După „jumătate de minut sau aşa ceva", obiectul a încremenit brusc, din nou. Şi din nou „a început o altă serie de rotiri nebuneşti, opturi leneşe, sandele în unghi drept, mişcîndu-se tot timpul prin aer cu un fel de cadenţă ritmică, ondulatorie". După această ultimă exhibiţie, obiectul „a ţîşnit peste Golful Mexic, urcînd în unghiul cel mai imposibil şi cu o viteză atît de fantastică încît s-a micşorat rapid pînă la

dimensiunile unui punct şi s-a mistuit în noapte”. Incidentul a durat cam două minute.

30 august 1957. Căpitanul Huli pilota un alt Vis-count, la 12 000 de picioare, apropiindu-se de Norfolk. Virginia. Deasupra lui, la 20 000 de picioare, zbura un DC-6 al Companiei Northeast Airlines. Un obiect strălucitor, care se deplasa rapid, „s-a oprit brusc la 20 de mile în faţa noastră şi la 60 000 de picioare înălţime”. Pilotul lui DC-6 „a primit un semnal radar excelent, exact cînd i-am spus să privească spre obiect”. Acesta ,,s-a dizolvat chiar în faţa ochilor mei şi echipajul de deasupra l-a pierdut de pe ecran în acelaşi moment1-.

După ce arată de ce nu poate fi vorba de un miraj, investigatorul conchide : „în rezumat, aceste două cazuri trebuie să fie considerate ca necunoscute” (p. 129).

19 septembrie 1957. Pilotul unui B-47 care zbura în zona localităţii Fort Worth, Texas, la 30 000 – 35 000 de picioare, a văzut o lumină albă, strălucitoare, de

plasîndu-se cu o viteză mult mai mare decît aceea a aparatelor convenţionale. OZN-ul a fost urmărit de radarul de la sol şi de cel de la bordul avionului. În final, a dispărut brusc din cîmpul vizual şi de pe ecrane (pentru amănunte, vezi 81).

„...această observaţie trebuie clasificată experimental ca necunoscută” (p. 139). „Fenomenul ramine neidentificat” (p. 261).

De menţionat că Proiectul Colorado a aflat despre acest caz incidental, în iunie 1967, cînd pilotul implicat participa la o reuniune în oraşul de reşedinţă al Proiectului. El şi alţi membri ai echipajului s-au arătat surprinşi că din dosarele Blue Book lipseşte raportul întocmit cu zece ani în urmă, după aterizare.

13 mai 1967. Colorado Springs, Colorado. Un semnal neidentificat a apărut simultan pe două ecrane radar de la aeroportul local. Ţinta, care a rămas nevăzută pînă la sf îrşitul observaţiei, a trecut pe deasupra aeroportului, la o înălţime de circa 200 de picioare şi a dispărut.

„Acesta trebuie să rămînă unul dintre cele mai deconcertante cazuri radar şi deocamdată nu este posibilă nici o concluzie11 (p. 171).

Proiectul Colorado a fost informat telefonic de unul dintre operatorii radar, la mijlocul lunii mai 1967.

Aşadar, din cele 35 de cazuri pe care le cuprind „Analizele optice şi radar ale cazurilor de teren”, 7 au rămas neexplicate de investigatorii Proiectului. Procentul de 20% este de peste zece ori mai mare decît cel recunoscut în ultimii ani de Air Force !...

Singura omisiune despre care vom vorbi în acest capitol este aceea a tipului de observaţii semnalat de congressmanul Roush. Pentru că lucrurile nu se rezumă la apariţiile incerte sugerate de urmăritorii NASA din Africa de Sud. Iată, de pildă, o „remarcă'1 dintr-o carte a vechii noastre cunoştinţe, Jean-Claude Pecker : „în totalurile din 1966, nu s-a ţinut seama de trei obiecte descoperite pe orbită şi care, potrivit comu

nicatului dat publicităţii de Goddard Space Flight Center «nu corespund nici unei lansări cunoscute»“ *. Cu alte cuvinte, caracteristicile acestor trei obiecte, detectate de aparatele radar cu mare rază de acţiune ale NASA, sînt deosebite de cele ale sateliţilor artificiali cunoscuţi.

O altă referire la OZN-urile detectate în spaţiul cosmic a făcut dr. Robert M. L. Baker jr. în declaraţia prezentată la simpozionul organizat de Comisia pentru ştiinţă şi astronautică a Camerei Reprezentanţilor : „Cunosc un singur sistem de supraveghere care efectuează o acoperire suficientă şi continuă, avînd o mică şansă de a înregistra prezenţa fenomenelor anomalistice deasupra atmosferei Pămîn-tului. Sistemul este parţial secret, deci nu pot să intru în detalii la o şedinţă publică. Pot totuşi să spun că ieri (28 iulie 1968) am trecut pe la Colorado Springs (sediul Comandamentului Apărării Aeriene) şi mi s-a confirmat că, de cînd acest sistem a devenit operaţional, au fost un număr de alarme anomalistice. Alarme care, pînă la această dată, n-au fost explicate pe baza interferenţei fenomenelor naturale, a proastei funcţionări a echipamentului sau a obiectelor spaţiale făcute de oameni” (26, p. 131).

E greu de presupus că Proiectul Blue Book n-a fost înştiinţat de existenţa celor trei obiecte descoperite de Goddard Space Flight Center, sau a alarmelor anomalistice revelate de dr. Baker. Oricum, afirmaţia maiorului Quintanilla venea mult după o recunoaştere semnificativă a celui mai autorizat serviciu al Air Force, Air Technical Intelligence Center (ATIC) : „în 35o/o din cazurile de detecţie prin radar a obiectelor zburătoare neidentificate, observaţiile au confirmat că era vorba într-adevăr de aparate sau fenomene luminoase evoluînd în văzduh. Proporţia observaţiilor radar nocturne este de ordinul a 65%, iar diurne – 35%. Rezultatele analizelor arată că viteza obiectelor neidentificate trecea de la zero (staţionar) la per-

* Vastronomie experimentale, Presses Universitaires de France, 1969, p. 23.

formanţe fantastice. în 60% din cazuri, a fost detectat un singur aparat ; în 40%, mai multe aparate, în grupuri sau formaţii. 80<Vo din detectările radar au fost efectuate de operatori ai staţiilor de la sol, sau de operatori aflaţi la bordul unui avion. Celelalte detectări, deci 20%, au fost efectuate de membri ai echipajelor, sau piloţi ai avioanelor, în timpul zborului” (11, p. 187). Gîndindu-ne că acest raport statistic i-a fost înmînat maiorului Donald E. Keyhoe la începutul anului 1953, singura concluzie posibilă este că politica Air Force s-a schimbat, de atunci, substanţial. Şi că, orice ar spune dr. Condon, regulamentele 200-2 şi JANAP-146 au jucat un rol de loc neglijabil în negările, dezminţirile şi „selecţiile” operate de Proiectul Blue Book cu privire la cazurile radar şi la toate celelalte aspecte ale fenomenului OZN.

9. Imaginile „fenomenului imposibil”

„La 9 august 1762, un obiect mare, în formă de fus, a fost văzut traversînd discul soarelui, de la două observatoare diferite din Elveţia. La Lausanne, domnul de Rostan a observat acest aparat enorm aproape în fiecare zi, timp de o lună. El a reuşit să-l fotografieze cu «camera obscură» şi a trimis fotografia (probabil cea dintîi a unei farfurii zburătoare) Academiei de ştiinţe din Paris". Aşa scrie Brinsley Le Poer Trench (14, p.81), făcînd să tresalte inimile ozeniştilor. Oze-nologii ar fi şi ei bucuroşi să aşeze isprava domnului de Rostan printre scrisorile de nobleţe ale fenomenului pe care-l studiază, dar o amintire nelămurită din anii de şcoală îi trimite spre raftul cu enciclopedii. Şi amintirea, vai !, se precizează : inventatorul fotografiei, chimistul francez Nicephore Niepce, s-a născut abia la trei ani după data observaţiei elveţiene...

Consemnînd observaţiile din 12-13 august 1883 ale profesorului Jose A. Y. Bonilla, Edwards pretinde că obiectele fotografiate de acesta erau „în formă de dirijabil" şi că „fuselajele pe care Bonilla le-a observat trecînd prin dreptul soarelui, ne par curios de fa

miliare" (4, pp. 29—30). De fapt, Bonilla nu spune decît atît: „Cu toate că, în proiecţie şi la simpla vedere, toate corpurile păreau rotunde sau sferice, se remarcă în diferitele fotografii că ele nu sînt sferice, ci, cele mai multe, au forme neregulate" (34). Nici fotografia care însoţeşte articolul nu permite asemuirea cu un dirijabil, sau utilizarea unui termen atît de precis evocator ca „fuselaj". Să ne mulţumim cu constatarea că Bonilla a fotografiat nişte corpuri necunoscute, încă în 1883.

În ceea ce priveşte veritabilele „farfurii zburătoare", iată ce scrie dr. Saunders :

„La 11 aprilie 1897, Walter McCann, din Rogers Park, un oraş situat la 28 de mile nord de Chicago, a luat două instantanee ale aeronavei, poate cele dinţii fotografii OZN cunoscute (sublinierea noastră). «New York Herald» din 12 aprilie relatează că clişeele au fost supuse, integral, testului cu acid şi «constituie reproduceri autentice ale unui obiect aflat în văzduh şi nu creaţii ale unui studio»" (22, p. 52). E adevărat că prudentul „poate" lasă discuţia deschisă, cum e şi firesc în condiţiile date.

După această nouă incursiune în epoca romantică a OZN-urilor, să trecem la capitolul 2 din secţiunea a III-a a „Studiului ştiinţific despre obiectele zburătoare neidentificate", capitol intitulat „Analiza fotografiilor OZN". Autorul lui, dr. William K. Hartmann, ne previne de la începutul paragrafului 2, „Selecţia cazurilor", că „Timpul şi fondurile nu ne-au îngăduit să facem o investigaţie exhaustivă a tuturor cazurilor interesante". Ceva mai departe, aflăm şi criteriile generale ale selecţiei : „anumite cazuri vechi, «clasice», din ultimele două decenii, conţin cele mai semnificative mărturii fotografice. Neglijarea lor ne-ar fi făcut vulnerabili la critică. Prin umare, prezentul studiu fotografic cuprinde deopotrivă cazuri noi şi reevaluări independente ale cazurilor vechi" (27, p. 76).

La o primă vedere, constatăm că promisiunea dr. Hartmann e numai parţial respectată, de vreme ce cîteva dintre cele mai semnificative

mărturii fotografice din ultimele două decenii au fost omise. Despre ior-maţiile de lumini din Lubbock, Texas, aflăm doar din

capitolul „OZN-uri : 1947-1968”, unde dr. Condon ne informează, în treacăt : „în august 1951, incidentul cunoscut acum tuturor partizanilor OZN drept «Cazul Luminilor de la Lubbock» a trezit o foarte mare atracţie (Ruppelt 1956)” (27, p. 513). Obiectul prins pe peliculă în timpul manevrelor navale ale NATO, botezate Operaţiunea Mainbrace, este absent, ca şi „pata de lumină” de lîngă Richmond, Indiana. Lipseşte pînă şi fotografia făcută de astronautul James McDivitt şi dată publicităţii de NASA.

Ruppelt închină un întreg capitol din cartea sa luminilor din Lubbock (21, pp. 133-150). Din complexul de observaţii efectuate în zona oraşului Lubbock, ne vom opri doar la aceea a lui Cari Hart jr. în noaptea de 31 august 1951, el a văzut o formaţie de lumini apă-rînd dinspre nord, traversînd bolta cerească şi dispă-rînd în spatele casei sale. Ştiind că într-un caz similar, petrecut la 25 august, în acelaşi an, luminile reapăruseră, Hart şi-a luat Kodakul şi a ieşit în curtea din spate. La a doua trecere a luminilor, a făcut două fotografii. A treia formaţie s-a ivit după cîteva minute şi el a făcut încă trei fotografii.

Negativele au fost examinate de Laboratorul de cercetare foto de la Wright Field, unde se află cei mai buni experţi fotografi ai Air Force. „Ei au constatat că fotografiile arată o formaţie de lumini ca un V întors, în fiecare fotografie, imaginea individuală a unei lumini era foarte confuză, datorită mişcării aparatului, dar la o examinare minuţioasă a fiecărei imagini confuze se putea stabili că luminile originale fotografiate de Hart erau circulare, avînd o sursă punctiformă de lumină. Asemenea unei stele strălucitoare sau unui bec îndepărtat. Apoi au făcut măriri ale negativelor şi au marcat cu grijă poziţia fiecărei lumini în formaţie. în fiecare fotografie, luminile individuale în formaţie îşi schimbau poziţia după un model distinct. Un factor adiţional lămurit în raport era că, deşi fotografiile fuseseră făcute într-o noapte senină, pe fundal nu se vedeau imaginile stelelor. Asta dovedea că luminile, care fuseseră supraexpuse în fotografie, erau mult mai strălucitoare decît stelele, sau că lumi-

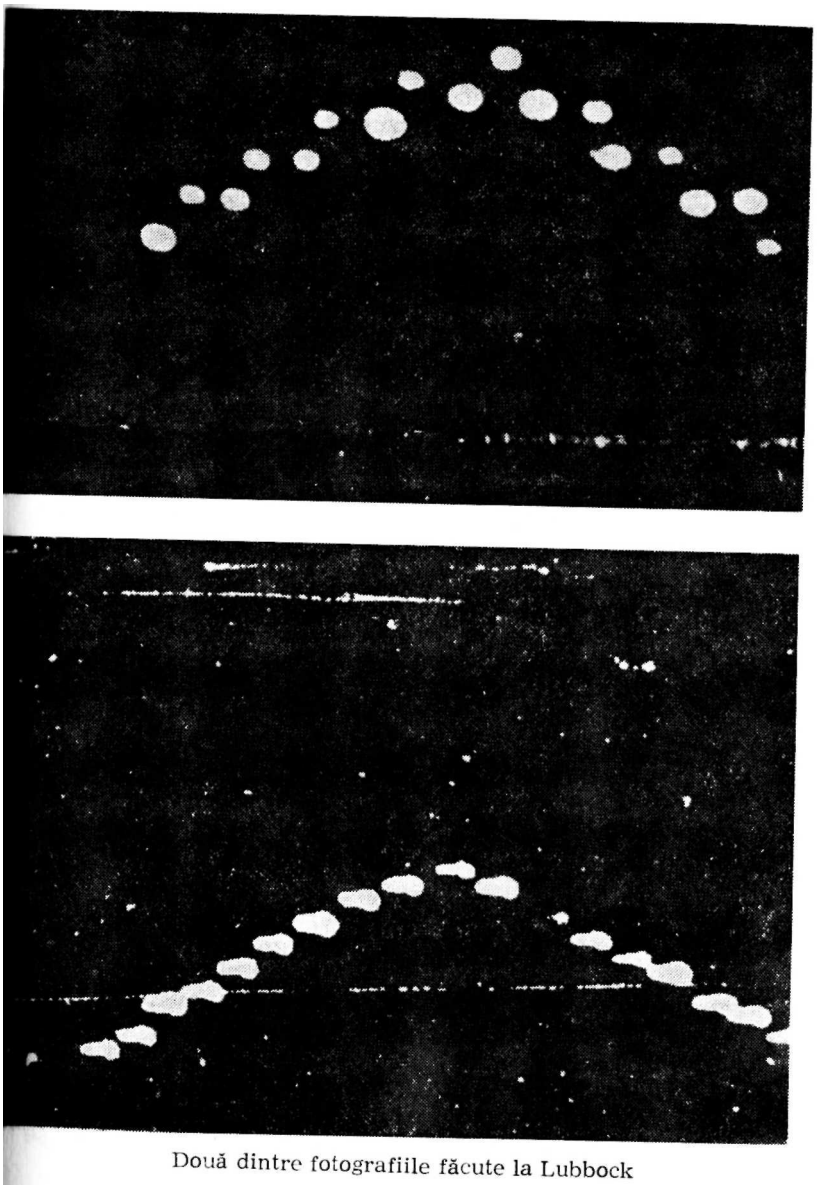

Două dintre fotografiile făcute la Lubbock

mie impresionaseră pelicula mult mai mult decît lumina stelelor”.

Ruppelt nu s-a mulţumit cu atît. Intr-o nouă în-tîlnire cu experţii Laboratorului de cercetare foto, el i-a întrebat care ar putea fi explicaţia intensităţii luminilor. Răspunsul a fost : „O sursă foarte intensă de lumină strălucitoare, avînd o culoare foarte aproape de capătul roşu al spectrului, la graniţa cu infraroşul. I-am întrebat ce fel de sursă de lumină. Ochiul nu este sensibil la o astfel de lumină, care trebuie să apară neclară ochiului, cu toate că «străluceşte» pe film. Sînt mai multe posibilităţi, dacă vreţi să faceţi speculaţii, mi-au răspuns ei, una fiind temperaturile foarte înalte. Dar e atît de îndepărtată, încît ei n-ar lua-o în consideraţie. Noi n-avem nimic pe acest Pămînt care să zboare şi să apară neclar ochiului, apărînd strălucitor pe film, spuneau ei.

Aşa s-a sfîrşit investigarea fotografiilor – şi s-a sfîrşit în gol. Concluzia mea oficială, dată apoi publicităţii, era că «Fotografiile nu s-au dovedit a fi o farsă, dar nu s-au dovedit a fi nici autentice». Acesta nu e un răspuns hotărît”.

Într-adevăr ! Dar nu constituia oare răspunsul incert al lui Ruppelt o provocare pentru investigatorii Proiectului Colorado ? Sau, mai exact, n-ar fi trebuit să constituie ?...

Despre incidentele care au avut loc în timpul manevrelor navale NATO din Marea Nordului am aflat din prima carte a lui Aime Michel (17, pp. 152-160). Dar ozenologul francez ştia doar că fotoreporterul Wal-lace Litwin fotografiase „un disc argintiu, de aparenţă metalică”. Pentru a afla mai mult, a trebuit să ne adresăm din nou lui Ruppelt :

„...era o sferă argintie, chiar îndărătul flotei. Obiectul părea să fie mare, destul de mare pentru a se vedea într-o fotografie, aşa că reporterul a făcut mai multe instantanee. Ele au fost developate imediat şi au ieşit excelent. Suprastructura portavionului apărea în fiecare şi, judecind după mărimea obiectului în fiecare imagine succesivă, se putea vedea că el se mişca rapid.

95

Ofiţerul de informaţii de la bordul portavionului a studiat fotografiile. Obiectul părea asemănător cu un balon. Datorită mărimii sale, era limpede că, dacă era un balon, trebuia să fi fost lansat de pe una dintre nave, aşa că întrebarea a pornit prin radio : «Cine a lansat un balon ?»

Răspunsul a venit tot prin radio : «Nimeni».

Serviciul de informaţii al marinei şi-a dublat, triplat şi cvadruplat investigaţiile, pe fiecare navă din apropierea portavionului, dar n-a găsit nici una care să fi lansat OZN-ul” (21, p. 257-258).

A doua zi, piloţii de pe şase reactoare ale RAF (Ro-yal Air Force), zburînd în formaţie deasupra Mării Nordului, au văzut venind dinspre flotă un obiect sferic, lucios. încercînd să-l intercepteze, l-au pierdut într-un minut sau două. în timp ce se apropiau de bază, unul dintre piloţi a privit înapoi şi a văzut că obiectul îi urmăreşte. S-a întors, dar OZN-ul s-a întors şi el şi a dispărut.

A treia zi, deasupra aerodromului Topcliffe, din Anglia, un alt pilot a reuşit să se apropie de un OZN destul pentru a putea vedea că „e rotund, argintiu şi alb”, părînd „să se rotească în jurul axei lui verticale”. Dar înainte de a se putea apropia şi mai mult, obiectul a plecat.

Aţi observat, desigur, că de fiecare dată a fost implicat acelaşi tip de obiect – ceea ce autentifică şi mai riguros fotografiile. De altfel, Ruppelt îşi încheie astfel relatarea : „După cum mi-a spus un ofiţer de informaţii al RAF, aflat în schimb la Pentagon, aceste observaţii sînt cele care au determinat RAF să recunoască în mod oficial OZN-ul”. Dar Proiectul Colorado nu s-a lăsat impresionat de aceste recunoaşteri şi nici de neputinţa fostului şef al lui Blue Book de a da o explicaţie plauzibilă...

La 24 mai 1954, un RB-29, echipat cu aparate noi de fotografiere aeriană, zbura cam la 15 mile nord-vest de Dayton, cînd unul dintre specialiştii de la bord. maiorul Leo Brubaker. a văzut un obiect circular ex-trem de strălucitor, dedesubtul si puţin în urma avionului. Obiectul, observat şi de doi membri ai echipa

95

jului, se afla nu mai sus de 6 000 de picioare de la sol şi se deplasa mai repede decît RB-29, cam cu 610 mile pe oră. înainte de a dispărea, a fost fotografiat cu un aparat instalat în partea din spate a avionului.

„Fotografia arăta o pată circulară de lumină, exact ca aceea descrisă de maior echipajului lui RB-29. Nu se vedea nici un detaliu, pentru că OZN-ul era prea strălucitor; apărea complet supraexpus pe negativ. Forma circulară nu era netă; avea contururi neclare, dar asta putea avea două explicaţii : extrema ei luminozitate, sau faptul că se afla sus, aproape de RB-29 şi în afara focarului lentilei. Nu exista nici un mijloc de a spune cît de sus se afla, dar dacă era la 6 000 de picioare, cum estimase maiorul, trebuia să fi avut un diametru cam de 125 de picioare'1 (21, p. 311).

Şi acest caz, pe care Ruppelt îl consideră cel mai bun din perioada respectivă, a fost examinat cu maximă atenţie de laboratorul de cercetare foto, împreună cu căpitanul Charles Hardin, noul şef al Proiectului Blue Book. ,,Ei n-au găsit absolut nimic care să poată explica pata rotundă de lumină şi incidentul a fost înregistrat ca necunoscut” (21, p. 312).

Pentru a afla ce s-a petrecut mai departe, îl părăsim pe Ruppelt, în acel an 1956 care i-a văzut apărînd cartea, şi recurgem la mărturia dr. David R. Saunders. El ne înştiinţează că, mai tîrziu, Air Force a convocat un grup de astronomi, meteorologi şi fizicieni pentru studierea cazului. Rezultatul a fost consemnat astfel : „Cercetările au arătat că lumina nu era un obiect material... S-a ajuns la concluzia că observaţia s-a datorat unui fenomen atmosferic foarte rar, cauzat de reflecţia razelor soarelui pe o formaţie de cristale de gheaţă” (22, p. 70).

Lucrurile se aflau în acest stadiu, cînd a intervenit expertul Comitetului Condon, 'dr. William S. Blu-men, meteorolog, profesor asistent de astrogeofizică. Date fiind condiţiile în care a fost făcută fotografia, o farsă sau o halucinaţie păreau excluse. Cheia problemei era dacă pata de lumină putea fi interpretată ca o reflectare a soarelui într-un strat de cristale

i

96

de gheaţă. Un prim test – corespondenţa între unghiul de elevaţie al soarelui şi cel de depresiune al reflecţiei – a fost pozitiv. Un al doilea test – situarea reflecţiei în aceeaşi direcţie, faţă de avion, ca soarele – a fost negativ. S-a recurs atunci la un test meteorologic :

..Dacă pata strălucitoare din fotografie este o reflectare a luminii soarelui în cristalele de gheaţă, trebuie să fie posibil să se demonstreze că temperatura şi umiditatea existente ar fi permis formarea cristalelor de gheaţă. Asta înseamnă că punctul de condensare trebuia să fi fost mult mai înalt decît temperatura şi că temperatura trebuia să fi fost sub 32° F, pentru a face să îngheţe cristalele de gheaţă din atmosferă. Potrivit rapoartelor meteorologice disponibile pentru acea zi, la nici o altitudine pînă la 25 000 de picioare nu erau condiţii favorabile pentru formarea cristalelor de gheaţă”.

Şi acum, concluzia dr. Blumen (după cum ne lasă să înţelegem dr. Saunders) : „Şi astfel, dacă nu se poate încă dovedi că maiorul Brubaker a fotografiat o farfurie zburătoare, există motive foarte consistente de a ne

îndoi că lumina strălucitoare era reflecţia razelor soarelui în cristale de gheaţă” (22, p. 71). Se pare însă că „îndoiala” a fost exprimată doar în convorbiri particulare, sau că dr. Blumen ,,a votat împotriva unei cercetări active a acestui caz”, ca şi dr. Wertheimer, sau că argumentele lui n-au izbutit să-i convingă pe responsabilii Proiectului Colorado, sau că aceştia n-au vrut, pur şi simplu, să redeschidă un dosar clasat de Air Force, pe baza concluziei unor oameni de ştiinţă.

Despre fotografia făcută de McDivitt, la 4 iunie 1965, de pe bordul navei spaţiale ,,Gemini-4”, vorbeşte pe larg Frank Edwards (4, pp. 165—167). Iată şi opinia lui McDivitt însuşi, în contextul evenimentelor care au declanşat-o : „Cînd au aterizat, filmul a fost trimis prin curier în ţară şi n-a mai fost văzut de McDivitt timp de patru zile. Specialistul NASA în interpretarea fotografiilor i-a arătat trei sau patru imagini, dar McDivitt a declarat că ele nu erau, în mod cert, ale

97

obiectului pe care-l văzuse. Examinarea de către el a filmului i-a dezvăluit, mai tîrziu, ceea ce văzuse, dar calitatea imaginii şi a punctului mărit era de asemenea natură, încît obiectul se zărea doar «ca în ceaţă» pe cer. El presupune însă că l-a identificat cu precizie “ (27, p. 205).

După cum am văzut într-un capitol anterior, „precizia” lui McDivitt s-a dovedit foarte discutabilă şi în ceea ce priveşte natura obiectului. Dar asta ni se pare puţin important, atîta vreme cît relatarea dr. Roach conţine „necunoscute” de mult mai mare calibru. Aşadar, specialistul NASA i-a arătat astronautului trei sau patru imagini care „nu erau, în mod cert ale obiectului pe care-l văzuse”. Ale cui erau, atunci, de vreme ce nu ni se propune nici o altă identificare ?

Pe fotografia dată publicităţii de NASA se vede un obiect în formă de ou, lăsînd în urmă o dîră lu-

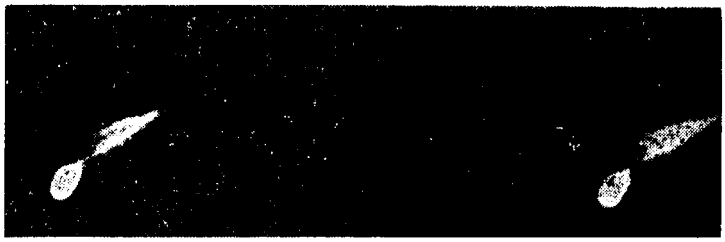

minoasă. E o formă întîlnită mai rar, fără a constitui ceea ce se cheamă o excepţie : catalogul de tipuri OZN întocmit de NICAP o înregistrează la punctul 7, sub numele generic „Eliptic” (29, p. 144). Un exemplu clasic : „oul zburător” de la Draguignan (17, pp. 169-175).

La 6 octombrie 1952, piloţii avionului DC-4 al Companiei Air France, cursa Londra—Orly—Nisa, au relatat următoarele, după aterizarea la punctul terminus (vorbeşte Francois Cavasse) :

„Nu era încă 7,30 p.m., ora locală. Survolam Dra-guignanul, cînd copilotul meu, Clement, mi-a atras atenţia asupra unui obiect luminos de o formă stranie.

97

Am evocat îndată un fel de ou alungit. Traiectoria lui era riguros rectilinie şi orizontală, viteza foarte mare şi constantă. întregul obiect era

luminat cu o lumină albă. dar pală, nu orbitoare, un pic asemănătoare cu cea a neonului.

Datorită acestei lumini, am putut să-l urmărim timp de 30 de secunde, fără să-l scăpăm din ochi. Cînd l-am pierdut din vedere, îşi urma cursa rectilinie şi orizontală spre vest.

Obiectul lăsa, pe o distanţă reprezentînd cam de 20-25 de ori propria sa lungime, o dîră albă, uşor albăstruie, avînd aparenţa unei linii punctate".

Şi acum, o declaraţie comună :

„Ipoteza unui meteorit trebuie înlăturată : meteoriţii nu urmează o traiectorie orizontală regulată şi rectilinie, strălucirea lor nu este constantă şi regulată, viteza iniţială este fulgerătoare. La sfîrşitul cursei, ei încetinesc, par să se oprească sau explodează.

Aici, nimic asemănător. Am fost în prezenţa unui obiect zburînd nu departe de noi, cu o viteză foarte mare, desigur, dar de un ordin mult mai mic decît acela al meteoriţilor".

Evident, Raportul Condon nu pomeneşte nimic despre cazai Draguignan, irosind astfel prilejul de a aduce un nou omagiu tacit dr. Menzel şi bolizilor săi şi de a-l determina poate pe dr. Hartmann să conchidă : „Investigatorul se află în faţa posibilităţii întrutotul acceptabile ca Francois Cavasse şi Michel Clement, suferind de «airship effect», să fi fost surescitaţi şi să fi interpretat greşit..." Cu toate că şi aici, ca şi în cazul Chiles şi Whitted, observaţia piloţilor se coroborează cu cele ale altor martori, aflaţi pe sol : un funcţionar al Air France, Fonseca, pe pista de decolare a aeroportului din Nisa ; o americancă, d-na Charles Govern, la aeroport; doctorul chirurg Carlotto, pe balconul apartamentului său din Nisa ; d-na şi d-l Pierre Fabre, la Mougin, între Grasse şi Cannes...

Mai multe obiecte ovoidale au trecut cu repeziciune pe deasupra Belgradului, la 25 octombrie 1954,

puţin după ora 6,15 dimineaţa. Printre martori se aflau căpitanul de aviaţie Stepan Djitcol, inginerul aeronautic Vladimir Ajvas şi personalul aeroportului Zemun. Agenţia United Press transmitea din capitala Iugoslaviei, la 27 octombrie : „Oamenii de ştiinţă din observatoarele astronomice, care au urmărit zborurile, au conchis că obiectele nu puteau fi meteori şi, probabil, nici o altă formă de «corpuri cereşti»" (29, p.123).

Statele Unite nu se puteau situa, desigur, în afara arici de manifestare a acestui tip de OZN. Frank Ed-wards menţionează cîteva cazuri (4, pp. 94-95, 144-149). Iată încă unul:

La 4 noiembrie 1957, doi poliţişti şi un pompier clin Elmwood Park, Illinois, se aflau într-o maşină de patrulare, la orele 3,12 noaptea, cînd au văzut un obiect roş-portocaliu strălucitor, „avînd o formă asemănătoare cu aceea a unui ou", planînd deasupra cimitirului oraşului. Părea să aibă cam 200 de picioare lungime şi cobora încet, ca şi cum ar fi vrut să aterizeze. Poliţistul Clifford Schau, şoferul, l-a confundat, la prima vedere, cu Luna.

„Am stins luminile noastre şi am pornit spre el, a declarat Schau. Cînd am ajuns aproape, am reaprins luminile şi atunci el s-a înălţat brusc cam cu două sute de picioare şi s-a îndepărtat spre vest. Cred că ar fi aterizat, dacă n-aş fi aprins iar luminile. L-am urmărit o vreme, cu 65 de mile pe oră, sau mai mult, dar n-am putut să-l ajungem” (28, p. 56).

După această observaţie, efectuată de pe sol, ne întoarcem în văzduh, unde pilotul romîn Beniamin Gabrian şi colegii săi de pe o aeronavă ‚J1-18” au întîlnit un obiect geamăn cu cel de la Draguignan. Să-i urmărim relatarea :

„Zburam la o altitudine de 7 600 de metri deasupra cîmpiei orădene, în imediată apropiere de graniţa maghiară, cînd, deodată, la numai un kilometru, în dreapta noastră, cu circa 300 de metri deasupra plafonului de zbor al aeronavei, am observat un obiect ovoidal care se deplasa cu mare viteză în direcţia opusă, împrăştiind o extrem de puternică lumină verzuie. Unicul

99

gest pe care l-am putut face, mai mult în virtutea reflexelor profesionale, a fost o privire asupra cadranului ceasornicului. Era ora 20 şi 21 de minute... Am continuat să observ corpul luminos timp de cîteva secunde, pînă cînd, mărindu-şi subit viteza, a dispărut, în direcţia vest”.

Răspunzînd unei întrebări, B. Gabrian a precizat că obiectul în formă de ou a rămas în raza de observaţie „cirCa 10-15 secunde... Suficient, însă, pentru a putea aprecia, atît eu, cît şi colegii mei Alexandru Niculescu şi M. Constantinescu, dimensiunile sale aproximative. Avea, după cît ne-am putut da noi seama, un diametru de circa 2,5-3 metri.

(...)

Am telegrafiat la Viena. Am întrebat aeroportul de pe care decolasem dacă există, la acea oră, în aer, vreun alt aparat pe care l-am fi putut intercepta în zona respectivă. Nu se afla nici o aeronavă cunoscută pe o rază de 400 de kilometri. M-am gîndit că poate fi vorba de un meteorit. Dar meteoriţii se înscriu. în cădere, pe o linie aproximativ verticală, în timp ce corpul observat se deplasa pe o orizontală perfectă (...) Pe urmă, lumina aceea orbitoare, de culoare verzuie, pe care o emana în zbor nu lasă nici o urmă de îndoială asupra existenţei la bordul (hai s-o numim aşa) cosmonavei a unei surse artificiale de lumină, asemănătoare cu cea emisă de un arc voltaic.

(•••)

La cîteva minute după comunicarea noastră cu Viena, aeroportul din Budapesta ne-a adus la cunoştinţă că echipajul unui avion aparţinînd companiei aeriene Malev din R.P. Ungară a raportat, la un interval de două minute şi 30 de secunde după întîlnirea noastră cu hiperboloidul verde, prezenţa în raza vizuală a unui obiect similar, care se deplasa cu mare viteză spre vest. Ţinînd seama de locul în care a fost observat a doua oară, rezultă că obiectul luminos avea o viteză de deplasare de cel puţin 12 000-14 000 de kilometri 3e oră, viteză intangibilă pentru actualele mijloace de

99

comunicaţie aeriană construite de către locuitorii Pă-mîntului, cel puţin cu sursele de energie propulsoare cunoscute” (41).

Iată, deci, din nou, un ansamblu de observaţii care se referă la un acelaşi tip de obiect zburător neidentificat, beneficiind de prezenţa excepţională a imaginilor din spaţiul cosmic. Excepţională -— pentru că, măcar în acest caz, nimănui nu i-a dat prin gînd să facă măcar aluzie la o posibilă farsă. Şi, cum nu ni se oferă nici o altă explicaţie, sîntem în drept să considerăm că o altă explicaţie nu există.

Printre cele 14 cazuri fotografice analizate de Proiectul Colorado – după eliminarea altor 39, reţinute la o primă selecţie – se numără şi înregistrarea pe peliculă a unui obiect strălucitor care părea să se deplaseze deasupra unei rachete Thor-Agena, lansată experimental ia 5 decembrie 1963, de la Vandenberg AFB, California. Concluzia investigatorului, dr. Hartmann. este că obiectul era... planeta Venus. Argumentele fiind convingătoare, ne vom opri doar asupra unui pasaj în care, pornind de la cazul în speţă, autorul ajunge la o generalizare discutabilă : „Am auzit multe afirmaţii, uneori detaliate şi uneori apocrife, despre OZN-uri «observate», «urmărite», «fotografiate» în timpul experimentării rachetelor la bazele militare. Multe asemenea «observaţii» au fost raportate la poligonul de la White Sands, în ultimii 20 de ani. în cele mai multe rapoarte, detaliile sînt insuficiente pentru a se putea efectua o verificare” (27, p.436). E, poate, un mod de a „comenta” celebrele observaţii ale lui McLaughlin şi, în orice caz, de a răspunde indirect dr. McDonald, care declarase în faţa Comisiei pentru ştiinţă şi astronautică a Congresului : „...de-a lungul anilor, s-au înregistrat foarte multe observaţii OZN importante în zona poligonului de la White Sands. multe incluzînd urmărirea cu ajutorul instrumentelor, multe efectuate de observatori experimentaţi. O lungă şi impresionantă listă a lor poate fi stabilită cu uşurinţă, chiar dacă toate au ieşi:

cu încetul din atenţia oficială, printr-un proces care este caracteristic pentru miezul răspunsului la problema OZN” (26, p.64).

Unde se află adevărul ?

Cititorul a putut să-şi facă o idee despre observaţiile lui McLaughlin. Cît despre declaraţia dr. McDonald, ea ar rămîne o simplă declaraţie, dacă n-am şti că profesorul din Arizona a petrecut luni de zile în compania dosarelor Proiectului Blue Book – şi dacă n-ar exista cartea lui Ruppelt. Acesta se referă la filmele obţinute cu camerele cineteodolit ale staţiilor de urmărire a rachetelor, de la White Sands. Unul, realizat la 27 aprilie 1950, „arăta doar un obiect ca o pată întunecată. Aproape întregul film dovedea că ceva se aflase în văzduh, şi că, orice ar fi fost, se mişca”. Aproape exact peste o lună, alte două filme de acest fel au fost analizate de specialişti, care „au ajuns la o estimare sumară a vitezei, altitudinii şi mărimii. OZN-ul era «mai sus de 40 000 de picioare, se deplasa cu peste 2 000 de mile pe oră şi avea mai mult de 300 de picioare diametru». Ei m-au avertizat, însă, că aceste date sînt numai estimative, întemeiate pe un factor de corecţie poate eronat; prin urmare, ei nu puteau să

dovedească nimic – cu excepţia faptului că ceva se afla în văzduh” (21, p.124). După opinia noastră, ar fi fost firesc ca Proiectul Colorado să reia analiza acestor fotografii, ajungînd, eventual, la aceleaşi concluzii – cu riscul de a face să crească procentul de imagini neidentificate. Pentru că asemenea imagini există, totuşi, chiar în Raportul Condon.

La 11 mai 1950, d-na şi d-l Paul Trent se aflau la ferma lor de lîngă McMinnville, Oregon, cînd au văzut un OZN în direcţia nord-est, mişcîndu-se încet spre vest. Paul Trent s-a dus să-şi ia aparatul de fotografiat. Cînd s-a întors, „obiectul venea spre noi şi părea să se fi înclinat puţin. Era foarte strălucitor – aproape argintiu – şi se deplasa fără zgomot şi fără fum” (27, p.397). Fermierul a făcut o fotografie, şi-a reîn-cărcat aparatul şi a reuşit să o facă şi pe a doua, în

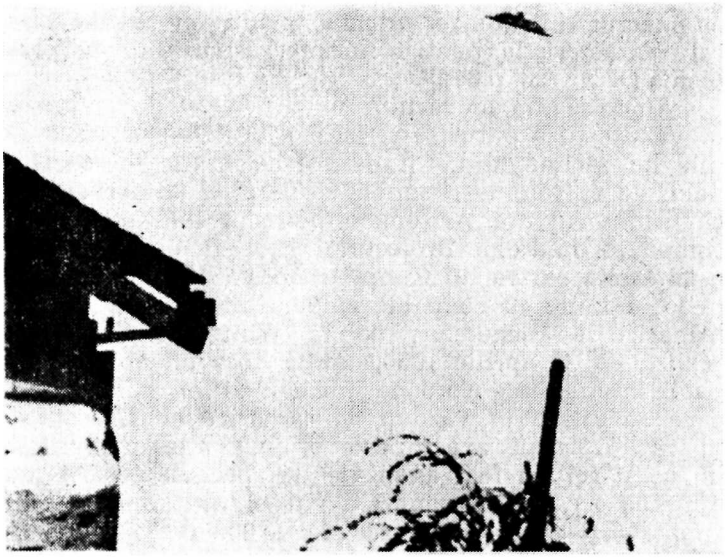

Prima fotografie făcută de Paul Trent

vreme ce obiectul îşi mărise viteza şi se îndrepta spre nord-vest.

După o „reevaluare independentă” a cazului, care s-a bucurat de multă publicitate la timpul său, dr. Hart-mann trage următoarea concluzie • „Acesta este unul dintre puţinele rapoarte OZN în care toţi factorii investigaţi, geometric, psihologic şi jizic, par să îndreptăţească aserţiunea că un obiect zburător extraordinar^ argintiu, metalic, în formă de disc, cu un diametru de zeci de metri şi în mod evident artificial, a zburat în văz-duh în văzul a doi martori. Nu se poate spune că dovezile exclud în mod categoric o contrafacere (folosirea unui model – n.n.), cu toate că există unii factori fizici, ca precizia anumitor măsurători fotometrice ale negativelor originale, care pledează împotriva unei contrafaceri” (27, p.407). Faţă de o asemenea declaraţie, comentariul dr. Condon, din „Concluzii şi recomandări”, ni se pare de-a dreptul incredibil : „...în acest

caz, imaginile OZN s-au dovedit a fi prea confuze pentru a permite o analiză fotogrammetrieă serioasă” ! (p.37). Dar nu e nici prima, nici ultima contradicţie, în fond şi în termeni, între concluziile parţiale ale in-vestigatorilor Proiectului Colorado şi concluziile generale ale directorului ştiinţific.

În paranteză fie spus – şi în numele aceluiaşi principiu al studierii cazurilor în contextul general al fenomenului – credem că concluzia dr. Hartmann ar fi trebuit să-l oblige la studierea unei fotografii avînd o mare asemănare cu cele ale lui Paul Trent. Este

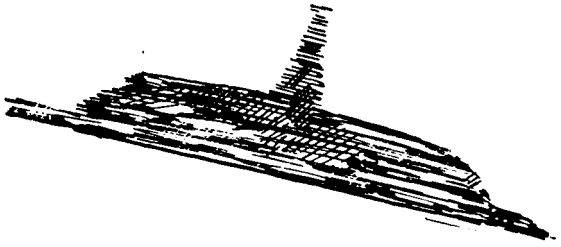

11 mai 1950, McMinnville, Oregon

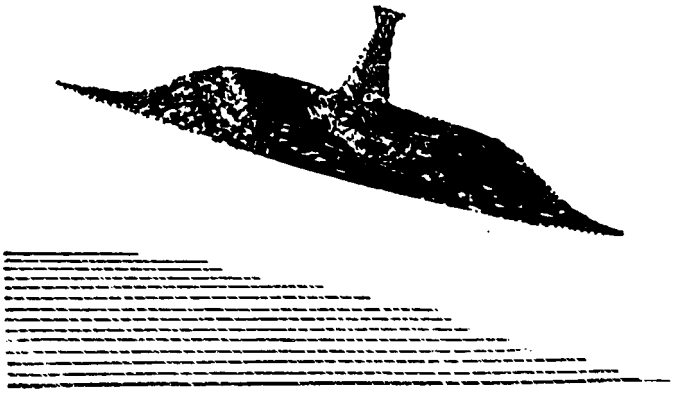

Iulie 1957, Rouen

vorba despre un disc cu o proeminenţă în partea superioară. Publicînd fotografia împreună cu articolul ,,Ceva în cer", „RAF Flying Review" din iulie 1957 precizează că ea a fost făcută deasupra oraşului Rouen, Franţa, şi că este „una dintre puţinele care par autentice" (Cf. 29, p. 89). Nu e lipsit de interes faptul că revista în cauză exprimă punctul de vedere al Royal Air Force.

La 15 august 1950, Nick Mariana, directorul administrativ al echipei de baseball „Electrics", din Great Falls. Montana, se afla pe stadionul local, cînd, la ora 11,25 a.m., a observat, împreună cu secretara sa, Virginia Raunig, două OZN-uri, pe care a izbutit să le filmeze. „Obiectele pe care le-am văzut – declară Mariana – erau foarte strălucitoare şi se aflau cam la 10 000 de picioare înălţime. Păreau să fie dintr-un metal lucios ca argintul lustruit. Erau două şi păreau să se afle cam la 50 de yarzi unul de altul. Amîndouă aveau aceeaşi mărime şi se mişcau cu aceeaşi viteză, mult mai mică decît aceea a reactoarelor care au apărut puţin după ce filmasem discurile. Am estimat viteza discurilor cam la 200 de mile pe oră ; cu toate că, chiar înainte de a pleca din tribună şi a alerga pe scări ca să-mi iau aparatul de filmat, obiectele păreau să planeze sau să staţioneze în văzduh (...) Discurile păreau că se rotesc, asemenea unei sfîrleze, şi apoi şi-au mărit viteza şi au dispărut. Păreau să aibă cam 50 de picioare diametru şi cam trei, patru picioare grosime. N-am văzut – şi nici imaginile nu arată – vreun eşapament, aripi sau vreun fel de fuselaj. N-am văzut nici o cabină. Nu se auzea nici un sunet..." (22, p. 85).

În 1950, Proiectul Grudge a declarat că OZN-urile erau. de fapt, „reflexele a două reactoare F-94 care zburau în zona respectivă”. În 1952, la cererea Pentagonului, Ruppelt a redeschis dosarul şi a trimis o copie a filmului experţilor de la Laboratorul de cercetări

103

foto. „Calculele lor au confirmat rapid că obiectele nu erau păsări, baloane sau meteori (...) doar două avioane, două F-94, se aflau în preajma oraşului în timpul observaţiei şi au aterizat cam la două minute după aceea. Şi Mariana şi secretara sa – care a văzut, de asemenea OZN-urile – au declarat că cele două reactoare au apărut într-o altă parte a cerului, abia după unul sau două minute de la dispariţia OZN-urilor spre sud-est. Faptul în sine ar fi trebuit să elimine reactoarele ca posibile candidate la identificarea OZN-urilor, dar am recurs la o dublă verificare (...) Intîi am studiat rutele de zbor ale celor două F-94. Cunoşteam terenul de aterizare care fusese utilizat în ziua observaţiei şi ştiam cînd aterizaseră cele două F-94. Cele două reactoare nu zburaseră în apropierea locului unde se aflaseră OZN-urile. Apoi, am studiat fiecare lumină în parte şi amîndouă păreau să fie prea consistente pentru a fi nişte reflectări. N-am avut noroc cu Filmul Montana – era un «necunoscut»'1 (21, p. 287). în 1955, dr. R.M.L. Baker jr. a efectuat o analiză fotogrammetrică foarte amănunţită, ajungînd la acelaşi rezultat (27, p. 412). Ce spune Raportul Condon ?

Reluînd argumentele experţilor Air Force şi ale dr. Baker şi efectuînd o sumară „reevaluare independentă'1, dr. Hartmann conchide : „Cazul rămîne neexplicat. Analiza arată că imaginile filmului sînt greu de interpretat ca avioane sau alte fenomene cunoscute, chiar dacă avioanele nu pot fi excluse cu totul” (27. p. 408).

Această consonanţă de opinii este însă cvasi-sin-gulară. Al treilea caz „clasic” analizat de Proiectul Colorado îi prilejuieşte dr. Hartmann o distanţare destul de netă faţă de concluziile anterioare. Este vorba despre aşa-numitul Film Tremonton, făcut de subofiţerul Delbert C. Newhouse, fotograf şef în marina militară, la 2 iulie 1952. În dosarele Proiectului Blue Book se află următoarea declaraţie a principalului martor :

— O.Z.N.

103

„În timp ce mergeam de la Washington D.C. spre Portland, Oregon, în dimineaţa zilei de 2 iulie, soţia mea a văzut în văzduh un grup de obiecte pe care nu le-a putut identifica. Ea mi-a cerut să opresc maşina şi să privesc. Era un grup de zece sau douăsprezece obiecte – care n-aveau nici o legătură cu tot ceea ce văzusem pînă atunci – rotindu-se într-o formaţie neregulată şi înaintînd spre vest. Am deschis compartimentul pentru bagaje al maşinii şi am scos aparatul dintr-un geamantan, lncărcîndu-l în grabă, am expus aproximativ treizeci de picioare de film. Nu exista nici un punct de referinţă pe cer şi mi-era imposibil să încerc o estimare a vitezei, mărimii, altitudinii sau distanţei. Aproape de sfîrşit, unul dintre obiecte şi-a schimbat drumul şi s-a îndepărtat de grupul principal. Am ţinut aparatul în aceeaşi poziţie şi am văzut acest obiect

străbătîndu-mi cîmpul de vedere, întorcîndu-se şi repetînd de trei sau patru ori acest manej. în acest timp, toate celelalte obiecte dispăruseră".

Într-o depoziţie ulterioară, martorul a adăugat : „N-am auzit nici un sunet în timpul observaţiei. N-am observat dîre de eşapament. N-am văzut avioane, păsări, baloane sau alte obiecte identificabile imediat înainte, în timpul sau imediat după observaţie" (27, p. 419).

În 1955, analizînd cazul, acelaşi R.M.L. Baker jr. a obţinut o declaraţie similară din partea martorului, cu următorul adaos : „Cînd a coborît din maşină, el (Newhouse – n.n.) a observat obiectele (douăsprezece pînă la patrusprezece dintre ele) drept deasupra capului şi rotindu-se. El le-a descris ca nişte «obiecte de culoarea oţelului, avînd forma a două farfurii, una întoarsă peste cealaltă». El a estimat că ele prezentau •«cam acelaşi unghi ca un B-29 la 10 000 de picioare-(cea jumătate de grad, deci cam diametrul unghiular al Lunii)" (27, p. 420).

104

Dr. Hartmann se arată intrigat de acest adaos într-adevăr capital şi, pornind de la inexistenţa lui în dosarul Proiectului Blue Book, îl consideră cu totul îndoielnic, generat de o „stimulare" a memoriei martorului, sau de apartenenţa lui ulterioară la NICAP. O lectură mai atentă, sau mai puţin „selectivă" a cărţii lui Ruppelt – citată, de altfel, copios şi în legătură cu acest caz – ar fi făcut inutile prezumţiile dr. Hartmann. Mai întîi, pentru că fostul şef al Proiectului Blue Book se referă şi el la relatarea incriminată ; „După ce am părăsit Air Force, m-am întîlnit cu New-house şi am stat de vorbă două ceasuri (...) Citisem că atunci cînd el şi familia sa văzuseră prima oară OZN-urile, se aflau lîngă maşină, mult mai aproape decît atunci cînd fusese făcut filmul. Pentru a folosi chiar cuvintele lui Newhouse, «Dacă aveau dimensiunea unui B-29, trebuie să fi fost la 10 000 de picioare înălţime». Omul marinei şi familia sa au avut o bună viziune a obiectelor – le-au văzut ca «două tingiri pentru plăcinte, una întoarsă peste cealaltă !» El nu crede că OZN-urile erau discoidale ; el ştie că erau aşa ; el le-a văzut în mod clar". Şi iată acum explicaţia foarte simplă pe care a „omis-o" la lectură dr. Hartmann : „L-am întrebat de ce nu i-a spus asta ofiţerului de informaţii care-l chestionase. Mi-a răspuns că i-a spus. Atunci mi-am amintit că îi dădusem ofiţerului o listă cu întrebările la care voiam să răspundă Newhouse. întrebarea «Cu ce semănau OZN-urile ?» nu se afla pe listă, pentru că atunci cînd dispui de imaginea unui obiect, în mod firesc nu întrebi cu ce seamănă. Şi cum ofiţerul nu ne-a transmis această informaţie, nu ştiusem nimic despre ea" (21, pp. 291-292).

Chiar fără precizările ulterioare ale lui Newhouse, cazul a dat destulă bătaie de cap experţilor. „După ce a studiat filmul mai multe săptămîni, laboratorul foto de la Wright Field s-a pronunţat. Tot ceea ce au avut de spus a fost «Nu ştim ce este, dar nu sînt avioane sau baloane şi nu credem că sînt păsări»" (21, p.289). O a doua investigaţie a fost efectuată de laboratorul foto al marinei militare de la Anacostia :

11*

„Analiştii marinei n-au folosit cuvintele «navă interplanetară» cînd şi-au comunicat concluziile, dar ei au spus că OZN-urile erau vehicule controlate în mod inteligent şi că nu erau avioane sau păsări. Au ajuns la această concluzie studiind cadru cu cadru mişcarea luminilor şi schimbările de intensitate a luminilor” (21, pp. 289—290). În sfîrşit, în amintita sa analiză, dr. Baker declară că „nu se poate obţine o concluzie hotărî tă”.

Şi, totuşi, dr. Hartmann consideră că o asemenea concluzie este posibilă. Pentru el, obiectele de la Tre-monton „erau păsări, probabil pescăruşi” (27, p. 425). Inlăturînd cu cîte o frază, exact cu cîte o frază !, cele patru argumente care pledează împotriva acestei ipoteze – ultimul şi cel mai important fiind tocmai adaosul buclucaş – dr. Hartmann pluteşte lin spre afirmaţia finală : „eu privesc acum obiectele ca identificate” (27, p. 426).

Aţi observat, desigur, rezervele care însoţesc pină şi cazurile socotite „Neidentificate după analiză” (27, p. 82) : „Nu se poate spune că dovezile exclud în mod categoric o contrafacere...” (McMinnville) şi „...avioanele nu pot fi excluse” (Great Falls). N-avem deci de ce să ne mirăm că, în legătură cu alt caz, inclus în ciudata categorie „Refractar la analiză” (p. 82), după ce aflăm că „Testele care au putut fi efectuate au fost compatibile din toate punctele de vedere cu mărturiile verbale”, concluzia finală sună totuşi astfel : „în ciuda consistenţei intrinseci a acestor rezultate, trebuie spus că fotografiile pot fi şi ale unui model aruncat cu mîna şi că informaţiile existente sînt insuficiente pentru a exclude această ipoteză. Prin urmare, nu se poate spune că acest caz contribuie cu o dovadă importantă la stabilirea existenţei unei aeronave neobişnuite” (27, p. 475).

Fotografiile care au prilejuit această întorsătură de condei au fost făcute la 3 iulie 1967, cam la 3 mile sud—sud-est de Highwood Ranger Station şi la aproximativ 50 de mile sud-vest de Calgary, Alberta (Canada). Raportul către Departamentul canadian al apă

rării naţionale descria astfel obiectul văzut de cei trei martori oculari : „circular, lucios, aluminiu, aproximativ 25 de picioare diametru. Observat prima oară la 2 000—2 500 de picioare deasupra altitudinii observatorului, s-a înclinat şi a coborît mult mai jos, dispă-rînd după copaci în timp ce se îndrepta cu mare viteză spre sud” (27, p. 471). O primă analiză a celor două fotografii a fost efectuată de Centrul de interpretare fotografică al RCAF (Royal Canadian Air Force). Date fiind rezultatele obţinute în urma testelor, autorul raportului către Directorul operaţiilor RCAF, maiorul K. J.' Hope, conchidea : „O trecere în revistă a tuturor datelor tehnice (...) indică un grad de compatibilitate foarte acceptabil. Dacă relatarea şi fotografiile constituie o farsă, atunci e o farsă bine pregătită, care cerea farsorilor cunoaşterea ştiinţei fotografiei şi poate a fotogrammetriei pentru a susţine informaţia scrisă şi verbală (...) Altfel, datele cer o foarte favorabilă şi norocoasă combinaţie de împrejurări pentru a realiza o farsă realistă (...) cele patru teste (...) susţin în chip

rezonabil raportul observatorului, deopotrivă prin datele tehnice şi prin logică (27, pp. 472—473). Comentariul dr. Hartmann : „Analiza RCAF, relatată mai sus, este considerată valabilă din punct de vedere tehnic, deşi eu cred că interpretarea acordă cazului o încredere nejustificată (...) Trebuie să recunoaştem că dacă a fost o farsă, informaţia scrisă şi verbală putea fi pregătită după realizarea fotografiilor, în concordanţă cu ceea ce «înregistrase» fotograful pe film. Cu siguranţă, fotografiile «Calgary» nu cereau cunoştinţe fotogrammetrice sau o experienţă fotografică ra-inată pentru a fi realizate (...)'• (27, pp. 473—474).

Cerîndu-ne scuzele de rigoare pentru imixtiunea ntr-o dispută a unor specialişti de asemenea anvergură, ne îngăduim să credem că dr. Hartmann nu a citit, robabil, cu destulă atenţie raportul maiorului Hope. upă opinia noastră, acesta din urmă pretinde că martorii trebuiau să cunoască ştiinţa fotografiei şi, poate, * fotogrammetriei nu pentru a realiza cele două instantanee, ci pentru a le interpreta. Şi analiza între

106

prinsă de investigatorul Proiectului Colorado pare să confirme acest punct de vedere. Solicitînd încă o dată răbdarea cititorului, vom reproduce pasajul doveditor : „Măsurătorile imaginilor 61 şi 62 * (mărite 8X10) dau diametre unghiulare de 0°98 şi, respectiv, 0°84. Martorul principal şi însoţitorul său declară (susţinuţi de celălalt însoţitor) că obiectul se afla iniţial «nu mai sus de 2 000 de picioare» şi -a fost observat prima oară la o înălţime nu mai mare de 2 000 de picioare», pierzînd din altitudine. Obiectul s-a apropiat la o distanţă de «nu mai mult de două mile», pînă la «nu mai mult de jumătate de milă» cînd au fost făcute fotografiile. O distanţă orizontală de, să spunem, 2 000 de picioare cere o altitudine de aproximativ 1 400 de picioare pentru a fi compatibilă cu unghiul de aproximativ 35° măsurat în prima fotografie. În a doua fotografie, OZN-ul a coborît oblic pînă la un unghi de circa 14°, corespunzînd unei altitudini de circa 240 de picioare. Aceste cifre sînt compatibile cu mărturia verbală”. Şi, mai departe : „Considerînd distanţa în linie dreaptă cam la 2 200 de picioare, diametrul unghiular măsurat de 0°9 corespunde unui diametru liniar de 35 de picioare. Aproximaţia distanţei dă o aproximaţie a diametrului de cam 40o/0. Astfel, mărturia verbală, combinată cu fotografiile, indică ur. diametru liniar de 35 ± 14 picioare” (27, p. 474).

Vă propunem ca, înainte de a continua lectura, să revedeţi textul, de la concluzia maiorului Hope : „C trecere în revistă...”

Şi acum să admitem, ca ipoteză de lucru, că totul a fost o farsă şi că informaţia scrisă şi verbală a fost pregătită „după realizarea fotografiilor, în concordanţă cu ceea ce «înregistrase» fotograful pe film”. Nu credeţi că, pentru a face ca diametrele unghiulare si unghiurile măsurate pe fotografii să fie compatibile cu dimensiunile, distanţele .şi altitudinile indicate de martori, aceştia ar fi trebuit să aibă cunoştinţe fotografice şi, poate, fotogrammetriee ?...

* Numerele atribuite celor două fotografii în setul 6t imagini al Raportului Condon.

Istoria fotografiilor „refractare la analiză” nu se sfîrşeşte cu acest suspense interogativ. Dr. Hynek, care a cercetat în profunzime cazul, a înştiinţat Proiectul Colorado că Fred Beckmann, de la Universitatea din Chicago, ,,a studiat clişeele originale cu un densi-tometru şi a conchis că imaginea era o imagine «reală», fotografică, şi că în faţa obiectului părea să fie multă ceaţă, ceea ce sugera o distanţă considerabilă” (27, p. 475). Dr. Hartmann nu e de acord, sus-ţinînd că anumite caracteristici nu permit să se indice o „distanţă de ordinul a mai mult de 2 000 de pi-cioare” (idem). Nu ne vom lansa într-o dezbatere despre sensul sau limitele cantitative ale noţiunii „considerabil”, pentru că avem ceva mai bun de făcut. Furat de detaliile noii dispute, dr. Hartmann ne-a furnizat cel mai zdrobitor argument împotriva concluziei sale şi în favoarea „existenţei unei aeronave neobişnuite”, în cazul Calgary.

Vă atragem atenţia că, de astă dată, distanţa de 2 000 de picioare nu mai e o coordonată a unei relaţii socotite imaginare, care ar putea fi transpusă şi la •alte dimensiuni, legitimînd îndoiala investigatorului („fotografiile pot fi şi ale unui model aruncat cu mina”). Dr. Hartmann e de astă dată categoric: „Totuşi – spune el, în legătură cu afirmaţia lui Beckmann – avînd în vedere luciul suprafeţei, prezenţa clară a surselor de lumină strălucitoare şi relativ puternicul contrast cu detaliile fundalului indepărtat, ar fi greu, după mine, să obţinem un indiciu sigur despre cantitatea (de ceaţă – n.n.) existentă între observator şi OZN, spre a indica o distanţă de ordinul a mai mult de 2 000 de picioare” (27, p. 475).

Să pornim de la această recunoaştere neechivocă. Aşadar, obiectul se află la nu mai mult de 2 000 de picioare, distanţă care „cere o altitudine de aproximativ 1 400 de picioare pentru a fi compatibilă cu unghiul de aproximativ 35° măsurat în prima fotografie” ; „aceste cifre sînt compatibile cu mărturia verbală”, iar „mărturia verbală, combinată cu fotografiile, în-

dică un diametru liniar de 35 ± 14 picioare” şi o grosime de 8 ± 3 picioare, cum ni se comunică mai tîrziu. Pentru a uşura înţelegerea noastră de continentali nefamiliarizaţi cu unităţile de măsură anglo-saxone, vom calcula corespondenţele înainte de a-l ruga pe dr. Hartmann să ne explice cum au făcut cei trei martori ca să arunce un model cu diametrul de 10,5 ±4,2 metri şi grosimea de 2,40 + 0,90 metri la o înălţime de 420 de metri, cu scopul de a se amuza pe seama canadienilor creduli ?...

10. Santa Ana, 1965—Cluj, 1968

În cuvîntul rostit Ia Simpozionul OZN al Asociaţiei americane pentru progresul ştiinţei (26 decembrie 1969), dr. J. Allen Hynek circumscrie o categorie de observaţii pe care o numeşte „discuri la lumina zilei'-. Precizind că e vorba de obiecte „văzute la distanţe mijlocii”, el continuă :

„Această categorie este susţinută, în mod lesne de înţeles, de mai multe fotografii decît toate celelalte la un loc”. Amintind de McMinnvilie şi Calgary (!), dr. Hynek încheie astfel : „în toate cazurile, este evident imposibil de a declara că o fotografie a unui disc văzut ziua este cu siguranţă autentică, dar eu pot să invoc faptul că 25 de asemenea cazuri fotografice, fiecare dintre ele supus unor teste exhaustive, ne îngăduie să ne apropiem asimptotic de certitudine, astfel încît să putem spune că probabilitatea unei farse în toate cele 25 de cazuri este apropiată de zero” (68).

Nu ştim dacă în colecţia dr. Hynek figurează fotografiile făcute de Rex Heflin la 3 august 1965, pe o şosea în apropiere de Santa Ana, California. în schimb, ştim precis că nu figurează fotografiile făcute de Emil

— O.Z.N.

108

Barnea la 18 august 1968, în pădurea Baciu de lîngă Cluj. Şi această alăturare pare forţată doar atîta vreme cît nu ne izbeşte similitudinea dintre obiectele înregistrate pe peliculă de doi oameni despărţiţi, în timp, de peste trei ani si. în spaţiu, de peste 16 000 de kilometri.

Frank Edwards relatează destul de amănunţit istoria fotografiilor de la Santa Ana (4, pp. 227—230). Să vedern, totuşi, cum sună declaraţia martorului :

„În acest timp, am devenit conştient de prezenţa OZN-ului, dar credeam că e un aparat de zbor convenţional... OZN-ul s-a deplasat din stînga pînă în faţa mea şi momentan a planat acolo. Am înhăţat aparatul de fotografiat (Polaroid 101, model semiautomat) de pe bancheta maşinii şi am făcut prima fotografie prin parbriz.

Obiectul s-a deplasat încet spre nord-est. Am luat al doilea instantaneu, prin geamul din dreapta (geamul închis). Asta a fost atunci cînd am văzut raza rotitoare de lumină emisă din centrul OZN-ului, de pe partea de jos.

OZN-ul s-a situat într-un alt unghi şi am luat al treilea instantaneu, prin acelaşi geam...

În timp ce se deplasa, OZN-ul se menţinea cam la aceeaşi înălţime (150 de picioare) faţă de terenul neted, comportîndu-se totuşi ca un giroscop cînd îşi pierde stabilitatea. OZN-ul a continuat să se îndepărteze încet, cî.ştigînd înălţime... Părea să cîştige în stabilitate, în timp ce-şi mărea viteza şi înălţimea mai rapid, lăsînd o depunere de aburi ca un fum.

Abtirul ca un fum era albastru-negru şi circular, ca şi cum ar fi fost emis de inelul exterior al OZN-ului. Acest inel de aburi în formă de gogoaşă a rămas vizibil peste treizeci de secunde. OZN-ul a dispărut spre nord...” (27, pp. 440—441).

Trebuie să adăugăm că Heflin a estimat diametrul obiectului la 30 de picioare şi grosimea la opt picioare, iar distanţa la circa 1/e mile. Contururile lui erau nete, suprafaţa lucioasă, culoarea cenuşie. Soarele era reflectat de diferite porţiuni, în timp ce obiectul se balansa. Nu se auzea nici un zgomot.

Raportul Air Force descrie culoarea ca „argintie sau metalică, cu excepţia unor zone întunecate care păreau să fie albicioase sau metalice, ca şi cum ar fi indicat o reflectare a luminii de către o elice mişcîn-du-se relativ încet, sau o rază rotitoare (...) Ofiţerii biroului G-2 de la El Toro declară că linia luminoasă era vizibilă în mod clar pe original” (27, p. 442).

La 27 octombrie 1965, vechea noastră cunoştinţă, maiorul Hector Quintanilla jr., anunţă ziarul „Santa Ana Register” că Air Force „a clasificat (cazul) ca o farsă fotografică, pe baza unei analize extinse”. La 9 decembrie 1965, „Santa Ana Register” citează o scrisoare a colonelului Air Force William E. Poe către Al-phonzo Bell, membru al Camerei Reprezentanţilor : „Noi n-am clasificat fotografiile ca o farsă”. Şi raportul Condon ?...

„Din punctul de vedere al studiului Colorado – spune dr. Hartmann – problema esenţială este : are un caz o valoare de dovadă pentru stabilirea realităţii unui aparat de zbor neobişnuit ? într-un caz ca acesta, cînd şi martorul şi fotografiile indică în med clar un vehicul extraordinar, a doua întrebare este, desigur, subînţeleasă automat : reprezintă cazul o fabricaţie, sau obiectul a fost cu adevărat necunoscut i1 Dar, în general, scopul nostru nu e de a emite o judecată în legătură cu această întrebare. Ne interesează numai să stabilim dacă aici există sau nu obiecte zburătoare extraordinare.

În acest context, acest caz este echivoc” (27, p. 454).

Şi investigatorul ne înştiinţează că a izbutit să imite primele trei fotografii, suspendînd un model de un fir invizibil. Cît despre cea de-a patra fotografie, pe ea se văd nişte nori care, potrivit dr. Hartmann, n-ar fi trebuit să fie – cu toate eă meteorologul de serviciu de la aeroportul din Los Angeles scrie : „Nu avem un raport de la Santa Ana pentru 11,30 a.m. (presupusa oră a observaţiei – n.n.)... dar din rapoartele primite din împrejurimi se pare că cerul era înceţoşat şi vizibilitatea orizontală era de 2Va—5 mile (...) redusă de ceaţă şi fum. Dimineaţa devreme acolo fuseseră oarecari posibilităţi de înnourare, dar aceşti

noii se pare (sublinierea noastră) că se risipiseră, lăsînd multă ceaţă” (27, p. 437). De aici nu se poate trage în nici un caz concluzia că prezenţa norilor este unul dintre „cele mai puternice argumente” împotriva autenticităţii celei de-a patra fotografii !... Mai ales că „norii” ar putea să fie doar aglomerări de ceaţă sau „fum” emis în mod suplimentar de obiect, înainte de dispariţie. Oricum, e cel puţin ciudat să te referi la „contradicţiile dintre fotografii şi datele meteorologice”, cînd aceste date sînt atît de aproximative.

În sfîrşit, al doilea dintre „cele mai puternice argumente” îl constituie „inconsecvenţa relatărilor iniţiale despre vizitatorii «NORAD»“. Este vorba despre faptul că aceste relatări se referă cînd la doi vizitatori, cînd la unul singur, în vreme ce Heflin susţine că au fost. într-adevăr, doi, dar că numai unul a avut un rol activ în obţinerea primelor trei fotografii originale *, care n-au mai fost înapoiate autorului şi proprietarului lor. Este

evident că „inconsecvenţa” este invocată pentru a pune sub seninul întrebării vizita celui sau celor care s-au dat drept reprezentanţi ai NORAD – implicit, dispariţia fotografiilor originale. Dar ce interes ar fi avut Heflin să distrugă sau să ascundă aceste fotografii, de vreme ce ele fuseseră analizate de investigatorii de la El Toro Marine Corp? Air Station, care nu dăduseră un verdict negativ ?...

„Cazul trebuie să fie considerat neconcludent”, conchide dr. Hartmann. Ca însăşi această concluzie.

Înainte de a continua, se impune o precizare. Pate. circulară situată exact dedesubtul obiectului, vizibilă pe fotografia nr. 1, nu este un amestec de praf şi nisip, ridicat la c înălţime ele 30 cm sau mai mult de efectul misterios al sistemului de propulsie ai obiectului, cum crede Eduards (4, pp. 229—230). Investigaţiile au arătat că ea se datorează pur şi simplu „vegetaţiei veştede sau buruienilor” (52).

Fotografiile făcute la 18 august 1968, lîngă Cluj, au fost date publicităţii la 18 septembrie, acelaşi an. împreună cu o scurtă relatare. Pentru a vă oferi o

* Aparatul Polaroid 101 nu dă negative.

imagine mai completă a împrejurărilor şi semnificaţiilor acestui caz, vom recurge la articolele inginerului Florin Gheorghiţă, care a întreprins o anchetă aprofundată şi exhaustivă (49, 50).

Aşadar, în dimineaţa zilei de 18 august 1968, tehnicianul Emil Barnea a plecat din Cluj, împreună cu trei prieteni, spre pădurea Baciu, de pe dealurile de la vest de oraş. Spre prînz, grupul s-a oprit într-un luminiş, departe de drumurile cele mai umblate. Barnea a intrat printre copaci, căutînd lemne de foc. Nu făcuse însă nici zece paşi, cînd a fost chemat înapoi, ca să i se arate „ceva”. întors în luminiş, i s-a cerut să privească în sus şi ,,a văzut deodată un mare obiect rotund metalic, părînd argintiu în lumina soarelui. Zbura deasupra pădurii, fără să scoată cel mai mic zgomot şi într-un mod ciudat”. Părea să aibă un dia-j metru de peste 30 m şi să se afle la o înălţime de circa 600 m.

Barnea a rămas fără grai cam zece secunde. Dîn-du-şi în sfîrşit seama că vede un lucru cu totul ieşit • din comun, s-a repezit spre locul în care îşi lăsase aparatul de fotografiat, a potrivit în mare grabă timpul de expunere şi deschiderea diafragmei şi a apăsat pe declanşator. A doua fotografie a fost făcută cu mai mult calm, în vreme ce obiectul se deplasa încet, schim-bîndu-şi direcţia de zbor şi luminozitatea. A treia şi a patra fotografie i-au solicitat din nou viteza de reacţie, căci obiectul a accelerat brusc, înălţîndu-se şi dispărînd în văzduh.

Era ora 13,23. întregul grup urmărise în tăcere evoluţia obiectului necunoscut. Cerul fiind absolut senin, cei patru excursionişti au văzut, la foarte mare înălţime, un fel de abur ciudat.

Întors acasă, Barnea a fost prins de vîrtejul treburilor cotidiene, uitînd întrucîtva întîmplarea din pădure. Explicaţia constă şi în dezinteresul său faţă de fenomenul OZN. Oricum, filmul n-a fost developat decît după zece zile.

Analizat de doi reporteri fotografi şi de experţii unui laborator oficial din Cluj, filmul a fost declarat în unanimitate autentic. A fost invocat si un element

i

173

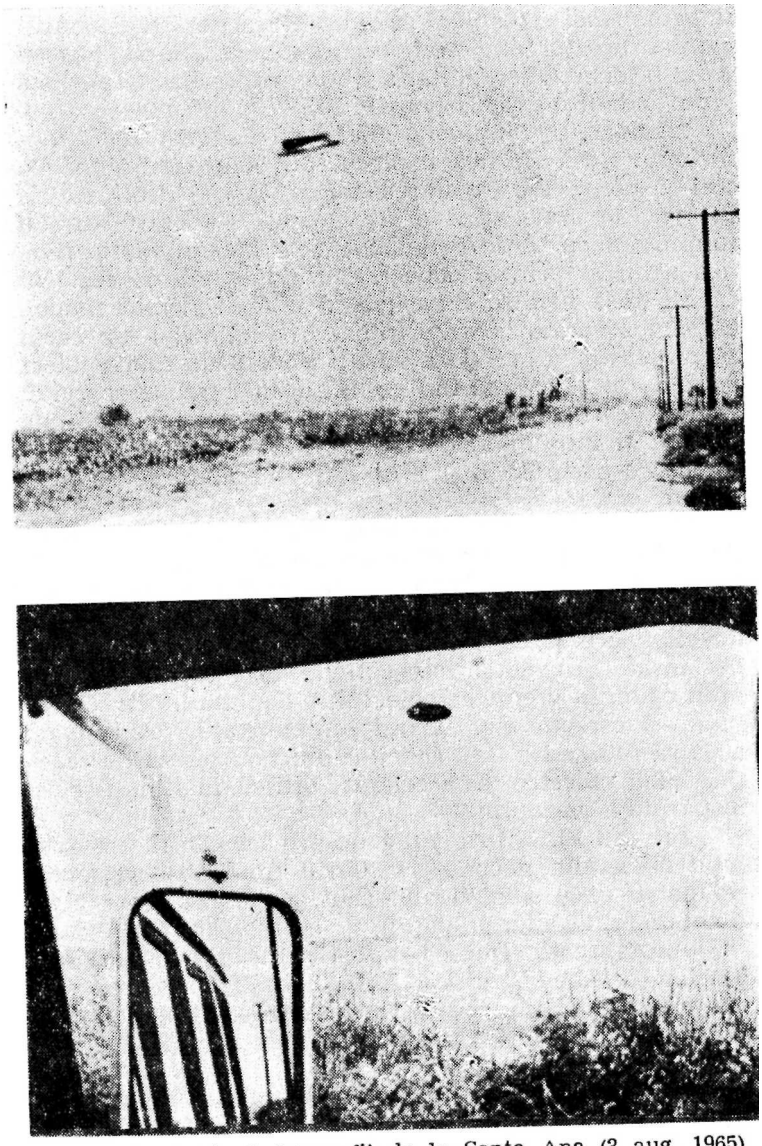

Primele două fotografii de la Santa Ana (3 aug. 1965)

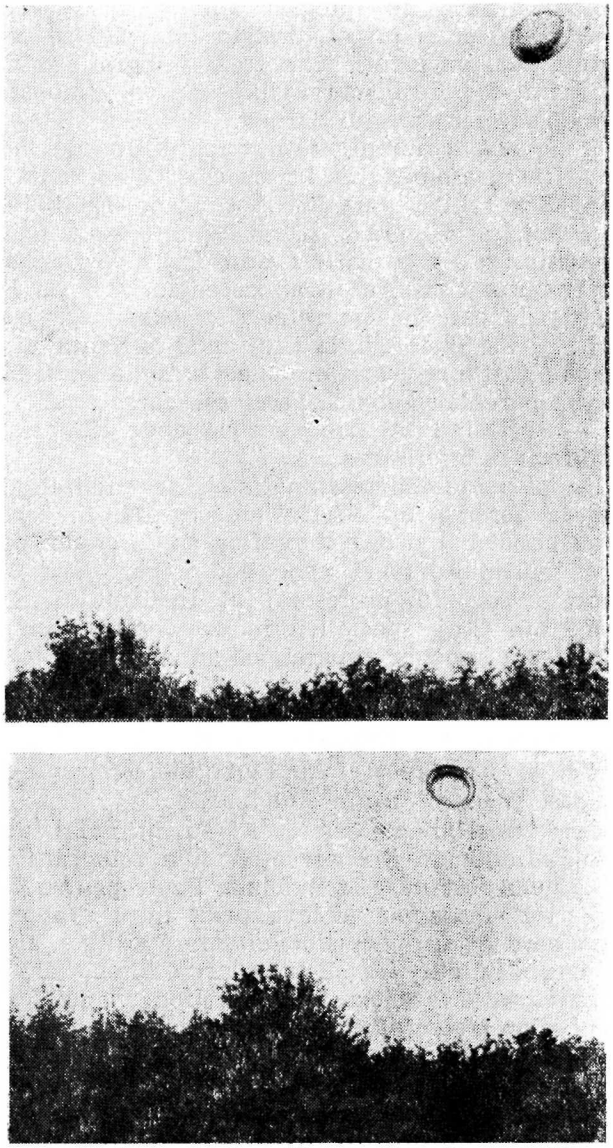

Primele două fotografii de la Cluj (18 aug. 1968)

psihologic : dacă un fotograf amator ar fi vrut sa facă o farsă, ar fi plasat, desigur, obiectul în centrul imaginii ; or, pe prima şi a treia fotografie, obiectul se află într-o poziţie marginală, ceea ce demonstrează starea de surescitare a lui Barnea.

O dovadă a autenticităţii fotografiilor de la Cluj pare să fie şi asemănarea lor cu cele de la Santa Ana. Florin Gheorghiţă, care-l cunoştea pe Emil Barnea de doi ani, ne asigură că „la Cluj nu exista material documentar sau vreo carte despre OZN pe care acesta să le fi putut consulta” (traducerea lucrării lui Frank Edwards, la care ne-am referit atît de des, a apărut abia în 1969). Şi, totuşi, la Cluj ca şi la Santa Ana, pe peliculă a fost înregistrat un obiect avînd aceeaşi formă, aceeaşi aparenţă metalică, aceleaşi caracteristici tehnice – şi lăsînd în urmă acelaşi abur ciudat, chiar dacă diferit ca înfăţişare.

De o deosebită însemnătate sînt analizele efectuate, la cererea lui Florin Gheorghiţă, în legătură cu strania distribuire a luminilor şi umbrelor pe suprafaţa obiectului (vezi clişeul din pag. urm.). Doi membri ai corpului profesoral al Institutului de arte plastice clin Cluj, specialişti în problemele iluminării naturale, au conchis, separat, că în a doua fotografie imaginea obiectului este mai clară datorită luminozităţii proprii. Ne amintim că şi

Barnea menţiona schimbarea luminozităţii OZN-ului, o dată cu schimbarea direcţiei – şi că raportul Air Force indică stranii efecte luminoase în cazul Santa Ana !...

Spre deosebire de cele ce i s-au întîmplat lui Rex Heflin, autenticitatea observaţiei şi a fotografiilor de la Cluj nu a fost pusă la îndoială. Poate pentru că patru martori înseamnă altceva decît unul singur. Sau poate datorită răspunsurilor unanim pozitive ale experţilor consultaţi. S-a susţinut, în schimb, fără a se analiza cazul, că obiectul de deasupra pădurii Baciu era un balon meteorologic. Chiar lăsînd deoparte forma, dimensiunile, evoluţia, iluminarea OZN-ului, ipoteza balonului nu se susţine din motivele pe care le desprindem dintr-o scrisoare a inginerului Florin Gheorghiţă :

113

„în duminica respectivă, cînd Barnea a fotografiat obiectul, a fost lansat un singur balon meteo (...) de pe dealul Cetăţuia. Acesta a fost urmărit de personalul centrului meteo, cu radarul (...) pînă la explozia în păturile înalte – fapt normal la fiecare lansare. Locul unde se afla Barnea era la 4—5 km de dealul Cetăţuia (în linie dreaptă). O eventuală ajungere a balonului pînă deasupra pădurii, la o înălţime atit de redusă (cea din primele 2 clişee), ar li determinat c pierdere a lui din urmărire, care nu s-a produs.

De altfel, din înregistrările centrului meteo, în acea zi nu bătea un vînt r.tît ele puternic, încît să învingă forţa ascensională a balonului şi să-l poarte la mică înălţime pe deasupra dealurilor (...) în poze copacii, cu crengile lor, sînt perfect liniştiţi (...)”.

În primul articol citat, Florin Gheorghiţă reproduce şi opinia şefului Centrului meteorologic Cluj, De-

113

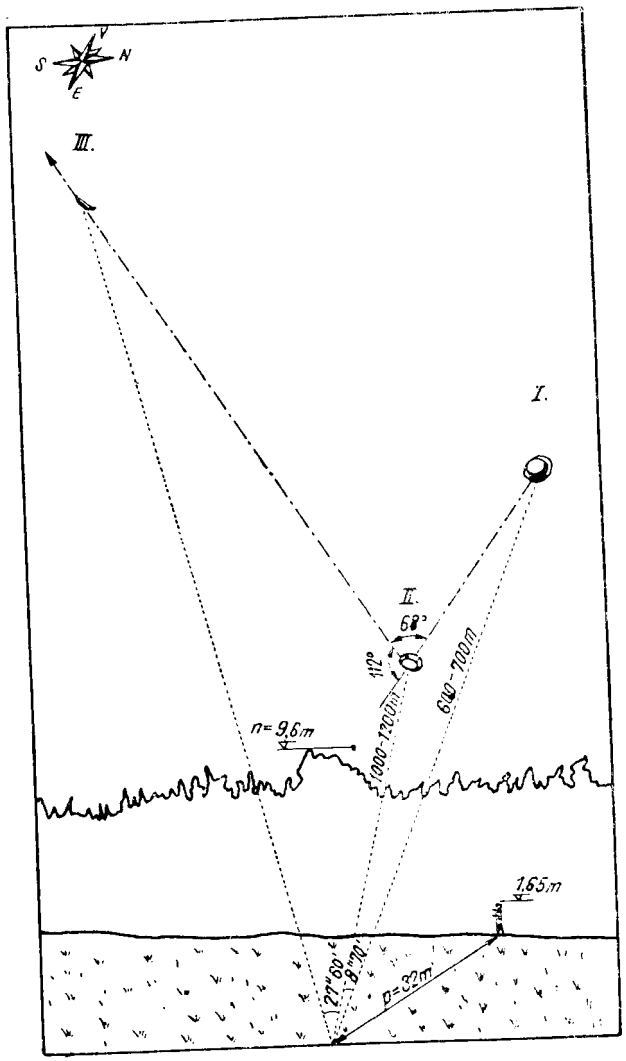

Schema evoluţiei OZN-ului de la Cluj

cebal Stoica : „Cercetînd fotografiile scoase după negativul original obţinut de E. Barnea în ziua de 18 august 1968, în apropierea Clujului, am constatat că nu poate fi vorba de un balon meteorologic” (49). Subliniem că aceasta a fost şi opinia meteorologilor bucureş-teni pe care i-am consultat.

Obiectul de la Cluj nu era deci, în mod cert, un balon meteorologic – şi, evident, nici un alt corp natural sau artificial cunoscut. Autenticitatea lui necontestată duce astfel la o autentificare retroactivă a obiectului de la Santa Ana, cu care are atîtea similitudini. Acest proces nu este singular în istoria fenomenului OZN. Amintiţi-vă suita de apariţii ale ..ţigărilor'' zburătoare, cazurile Oloron şi Gaillac, sau, din domeniul în care ne mişcăm actualmente, fotografiile de la McMinnville şi Rouen... Nu putem spune, desigur, dacă e vorba de acelaşi obiect, sau acelaşi tip de obiect. Şi orice speculaţii pe această temă sînt, deocamdată, inutile. Nu este inutilă, în schimb, o nouă subliniere a importanţei covîrşitoare a tandemului de observaţii şi de înregistrări pe retina indiferentă a peliculei.

Într-o notă la cel de-al doilea articol (50), Florin Gheorghiţă regretă că Raportul Condon nu se referă la fotografiile clujene, invocînd o declaraţie a dr. Hartmann : „Cel mai convingător caz fotografic ar trebui să implice

nu numai mai multe fotografii, dar şi mai mulţi fotografi, fără legătură şi fără să se cunoască între ei, aflaţi la o distanţă considerabilă unul de altul (preferabil zeci de mile), ale căror fotografii să arate acelaşi OZN. Nici un astfel de caz nu este cunoscut de Proiectul Colorado (27, p. 75). Şi Florin Gheorghiţă comentează astfel : „Dacă dl. Hartmann era sincer şi ar fi cunoscut fotografiile de la Cluj, probabil că n-ar fi scris asta. îşi va schimba acum verdictul ?”. „Extrem de improbabil” – răspunde editorul revistei, într-o parantează. Şi trebuie să-i dăm dreptate, ştiind cum s-a comportat dr. Hartmann la Simpozionul

115

OZN organizat de Asaciaţia americană pentru progresul ştiinţei : „Omul cel mai accentuat «contra» a fost dr. Hartmann, care a acţionat ca un Condon în format redus. într-adevăr, el şi-a repudiat propria muncă în privinţa fotografiilor Trent (McMinnville, Oregon)...” (69).

11. În loc de concluzie

Există, deci, obiectele zburătoare neidentificate ? Se poate vorbi despre un fenomen OZN, sau avem de-a face doar cu o acumulare de interpretări greşite ale unor aparate convenţionale şi corpuri cereşti, iluzii optice, mistificări etc. ?

Răspunsul dumneavoastră depinde, fără îndoială, de puterea de convingere a dovezilor pe care vi le-am prezentat. Dar ce înseamnă o dovadă convingătoare ? Să-l ascultăm pe dr. Condon : „Voi crede în farfuriile extraterestre cînd voi fi văzut una, cînd voi fi pătruns în ea. cînd o voi*fi remorcat pînă la un laborator şi cînd voi fi obţinut sprijinul persoanelor competente pentru a o examina, împreună cu mine” (cf. 90). Pre-văzînd acest tip de judecată excesivă, care ignoră natura specială a obiectului de studiu în cauză, Ruppelt scria, în prefaţa cărţii sale : „Trebuie ca un OZN să aterizeze în faţa Pentagonului, la River Entrance, lîngă birourile şefilor cie stat-major reuniţi ? Sau e o dovadă cînd o staţie radar detectează un OZN şi trimite un reactor să-l intercepteze, cînd pilotul reactorului îl vede şi-] prinde pe ecranul radarului de bord, doar

115

pentru a asista la dispariţia OZN-ului, cu o viteză fenomenală ? E o dovadă cind un pilot de reactor trage intr-un OZN si îşi menţine raportul chiar la ameninţarea cu curtea marţială?” (21, p. 8). Am adăuga: constituie o dovadă fotografiile autentice, observaţiile cosmonauţilor, urmele lăsate pe sol, efectele electromagnetice asupra aparatelor, oamenilor şi animalelor ?...

Dr. R. Leo Sprinkle, profesor asociat de psihologie la Universitatea din Wyoming. scrie, în declaraţia prezentată Simpozionului din 29 iulie 1968 : „Ara citit mii de rapoarte şi am vorbit cu sute de persoane despre observaţiile lor OZN ; trebuie să accept că mii de oameni au observat fenomene fizice, sau trebuie să accept că unele persoane au capacitatea de a proiecta imagini mentale într-o asemenea manieră. încit alte persoane pot să observe, să fotografieze şi să obţină dovezi fizice ale

acestor imagini mentale” (26, p. 208' Cu acelaşi prilej, dr. James A. Harder, al cărui nume i-am mai întîlnit în această carte, a afirmat că ,.pe baza datelor şi a regulilor obişnuite privind dovezile aşa cum se aplică ele de curţile civile sau criminal?, realitatea fizică a OZN-urilor a fost dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă” (26, p. 113). Acest punct de vedere este împărtăşit de mulţi alţi oameni de ştiinţă, printre care se numără cei 50 de semnatari ai unei scrisori cerînd Congresului formarea unui comitet propriu de studiu al obiectelor zburătoare neidentificate. Cum să ne explicăm, atunci, concluziile şi recomandările negative ale Raportului Condon ?

Circumscrierea nu e întîmplătoare. Cititorul atent descoperă contradicţii flagrante între conţinutul pio-priu-zis al Raportului şi capitolul iniţial, aparţinînd directorului ştiinţific. Lucrurile merg atît de departe încît însuşi dr. Condon ajunge să exprime opinii diferite, de pildă cu privire la politica secretului ir. problema OZN : „S-a pretins că subiectul a fost în-văluit de secretul oficial. Noi am conchis altfel. Nu avem dovada secretului în ceea ce priveşte rapoartel -OZN. Ceea ce a fost numit în med greşit secret, era mai curînd o politică inteligentă de amînare a punerii

116

în circulaţie a datelor, pentru a nu trezi confuzii în rîndul publicului, printr-o publicare prematură a unor studii incomplete asupra rapoartelor” (p. 5). Era aceasta, într-adevăr, „o politică inteligentă” ? în capitolul 2 din secţiunea V, „OZN-uri, 1947—1968”, acelaşi dr. Con-don pare să aibă mari îndoieli. Referindu-se la recomandarea făcută în 1953 de Comitetul Robertson, ca ..agenţiile naţionale de securitate să ia imediat măsura de a retrage Obiectelor Zburătoare Neidentificate statutul special pe care li l-au acordat, despuindu-le de aura de mister pe care. din nefericire, au dobîndit-o”, ei constată : „Dar secretul a fost menţinut. Aceasta deschidea calea spre intensificarea «aurei de mister» care slăbise deja încrederea publicului în Departamentul Apărării” (p. 520).

Contradicţia este prezentă şi în primele două capitole ale Raportului „Concluzii şi recomandări” şi „Rezumat al studiului”. O contradicţie de astă dată mai subtilă, în care se ciocnesc sensuri mai profunde şi mai ascunse, cel puţin la prima vedere. Referindu-se la principiile generale ale activităţii ştiinţifice în problema OZN, dr. Condon declară : „...credem că toate agenţiile guvernului federal şi, de asemenea, fundaţiile particulare, ar trebui să fie dispuse să considere propunerile privind cercetarea OZN la fel ca pe celelalte supuse lor, fără idei preconcepute, pe baze obiective” (p. 3). Cum se împacă însă această frumoasă declaraţie cu fraza aşternută pe hîrtie la începutul punctului 7 ai .secţiunii II : „Prin definiţie, OZN-urile există pentru că există rapoarte OZN” (p. 17) ? Cum poate fi vorba de o cercetare întreprinsă „fără idei preconcepute, pe baze obiective” atunci cînd se porneşte de la sugestia destul de clară că OZN-urile nu au o existenţă reală, datorîndu-şi apariţia în sfera de interes a publicului unor rapoarte în mod fatal subiective ?

Fără a exagera importanţa cuvintelor, se poate considera că nu este vorba de o exprimare nefericită, ci pur şi simplu de formularea lapidară a

concepţiei care a călăuzit activitatea directorului ştiinţific al Proiectului Colorado. Aşa se explică – păstrîndu-ne strict la cadrul Raportului – nesocotirea unor concluzii

117

parţiale, minimalizarea altora şi redactarea capitolelor finale în spiritul cunoscut.

Aşa se explică, după opinia noastră, şi alte „ciudăţenii" ale Raportului Condon. Am vorbit, în mai multe rînduri, despre omisiuni. Reversul acestui fenomen îi constituie prezenţa unor cazuri „evident triviale de un interes mai puţin decît marginal", cum le defineşte dr. McDonald (77). Ar fi fost firesc ca interesul investigatorilor să se îndrepte exclusiv asupra cazurilor dificile, a căror explicare solicita eforturi deosebite – şi asemenea cazuri nu lipsesc. Alături de ele figurează, însă, „identificarea" unor dipoli radar (cazul 3), demascarea unui iluminat care pretindea că a stabilit un contact telepatic cu extraterestrii (cazul 19) şi a unui paznic de 67 de ani care se lăuda că a tras cu pistolul într-o ţigară zburătoare (cazul 26), constatarea că moartea unor cai n-are nici o legătură cu OZN-uriie (cazul 32) şi că mărturia unui student se datorează unor tulburări psihice (cazul 44) etc.

Nimeni nu contestă existenţa unor confuzii, interpretări subiective sau chiar psihopatice, mistificări sau şarlatanii legate de subiectul pe care-l discutăm. Cercetători mult mai puţin sceptici decît investigatorii Proiectului Colorado nu le acordă însă decît atenţia fugară şi uneori amuzată pe care o merită, concentrîndu-se asupra marelui număr de cazuri evident serioase, atît prin natura observaţiilor, cît şi prin calitatea observatorilor. A proceda altfel, înseamnă a încerca o discreditare, destul de naivă, a fenomenului, în ansamblul său.

Controversa esenţială rămîne însă cea întemeiată pe recomandarea dr. Condon de a se sista cercetării? pe acest tărîm. „în ceea ce mă priveşte, as fi fost mai puţin negativ şi aş fi recomandat continuarea studiului pe scară mică", mărturiseşte dr. Gerald Rothberg, profesor asociat de fizică la Stevens Institute of Technology, care a participat la lucrările Proiectului Colorado (90). Iar dr. Saunders scria, înainte de a cunoaşte Raportul : „Dacă ajungem la sfîrşitul activităţii Proiectului cu numai două sau trei cazuri ca Creat Falls, presupun că vom fi siliţi cel puţin să spunem că e ceva cu prc-

117

blema OZN. Asta ne va sili să recomandăm continuarea investigaţiei ştiinţifice" (22, p. 136).

Proiectul a ajuns la sfirşitul activităţii cu mai mult ce două sau trei cazuri de calibrul celui de la Great Falls – dar asta nu l-a silit pe dr. Condon să recomande continuarea investigaţiei ştiinţifice, ci dimpotrivă. Nu ne vom lansa în speculaţii privind cauzele acestei atitudini. Ceea ce ne interesează este că „Studiul ştiinţific asupra obiectelor zburătoare neidentificate" ne oferă un număr relativ impresionant de argumente împotriva concluziei finale a directorului său. Pentru că, ue fapt, ne aflăm încă departe de a avea „răspunsul ştiinţific definitiv la una dintre cele mai

fascinante enigme ale lumii”, cum pretinde textul publicitar de pe coperta ediţiei Bantam Books. Şi acest răspuns nici nu putea fi opera Proiectului Colorado, ale cărui planuri şi posibilităţi limitate s-au oglindit fidel în limitele raportului elaborat. Caracterul global al fenomenului impune cu necesitate o cercetare globală, aşa cum au propus o seamă de oameni de ştiinţă lipsiţi de prejudecăţi (24, 25, 32, 39, 64, 70, 75, 81, 86, 90, 91, 94).

Evident, sîntem întrutotul de acord cu prof. V. V. Dobronravov, doctor în ştiinţe fizico-chimice, că „în problema OZN adevărul trebuie căutat aşa cum îl caută cr.iinţa în toate cazurile neclare : cu calm, cu obiectivitate, fără zarvă menită să provoace senzaţie, cumpănind cu luciditate toate argumentele pentru şi contra, acu-mulind materialul faptic, întreprinzînd tentativa de a modela fenomenul, construind ipotezele necesare” (39). S-ar putea ea drumul pînă la adevăr să fie lung. S-ar pitea ca ştiinţa să nu dispună încă de mijloacele necesare pentru a ajunge la el. Dar soluţia cea mai nepotrivită cu spiritul iscoditor al lui homo sapiens ar fi de a Închide ochii în faţa acestei sfidări pe care i-o arunca Necunoscutul.

Bibliografie

V olume

1. Carrouges, Michel
2. Dăniken, Erich von
3. Durrant, Henry
4. Edwards, Frank
5. Edwards, Frank
6. Fort, Charles
7. Heard, Gerald

?. Jung, C. G.

f. Kernbach, Victor

10. Keyhoe, Donald
11. Keyhoe, Donald
12. Kolosimo, Peter

Les apparitions ccs Martiens, Fayard, 1963.

Amintiri despre viitor, Editura Politică, 1970.

Le livre noir des soucoupes volantes, Robert Laffont, 1970. Farfuriile zburătoare – o chestiune serioasă. Editura Ştiinţifică, 1969. Du nouveau sur les soucoupes volantes, Robert Laffont, 1968. The books of Charles Fort, Henry Hoit and Co., Xew York, 1941. Les soucoupes volantes, Editio.is de Flore. 1951.

Un mythe moderne. Gallimard, 1961. Enigmele miturilor astrale, Editura Albatros, 1970.

Leu soucoupes volantes existent Editions Coi rea, 1951. Le dossier des soucoupes volantes Hachette, 1954.

Ombrc sulle st (-Vie, Sugar Editore. 1966.

13. Kolosimo, Pete
14. Le Poer Trenc. Brinsley
15. McDonald, James E.
18. Menzel, Donald, Lyle G. Boyd
17. Michel, Aime
18. Michel, Aim4
19. Michel, Aime
20. Plantier, Jean .21. Ruppelt, Edward
22. Saunders, David R., Harkins, Roger R.
23. Tarade, Guy
24. Vallee, Jacques et Janine
25. Wilkins, PI. Percy
26. * * *

A'on e terrestre, Sugar Editore, 1968. The flying saucer story, Nevilie Spearman, 1967.

Objets volants nou identifies. Le plus grand probleme scientifique de no-tre ter.ips ? Numero special de ii revue „Phenomenes Spatiaux", GEPA, 196;).

The World of flying saucers, Garden City, N. Y., Doubleday, 1963. Lusurs sur les soucoupes volante.;. Mame, 1954.

A propos des soucoupes volant.":. Mysterieux objets celestes, Edition; Planete, 19G7.

Pour les soucoupes volantes, Collec-tion „Pour et contre", Berger-Le-vrault, 126 i.

La propuision des soucoupes volantes..., Marne, 1955.

The report on unidentified flying ob-jects, Victor Gollancz Ltd., London. 1956.

L'FO's ? Yes.', Signet Books, 1963.

Soucoupes volantes et civilisations d'outre espace, Editions J'ai Lu, 1969 Les phenomenes insolites de l'espace, La Table Ronde, 1967. Mysteries of svace and tune, F. Mul-ler Ltd., London, 1955. Hearings before the Committee o:i Science and Astronautics U. S. House of Representative – Ninetieh Congress Second Session. Sympo-sium on Unidentified Flying Objects. U. S. Government Printing Office. Washington, 1968.

Scientific study of unidentified flying objects, Bantam Books, 196?.

119

23. * *

29. * * * 30 * * *

Articole

31. Aramă, Dalila-Lucia
32. Baker Jr., Robert M.L.
33. Becker, Friedrich
14. Bonilla, Jose A. Y.
35. Braun, V\ ernher von
36. Braun, Wernher vor,
37. Coiin, Richard

38. Cuny, ! lilure
39. Dobrunravov, V.V.
40. Dubreucq, Louis
The reference for outstanding UFO sighting report!:, UFO Information Retrieva] Center Inc. The UFO Evidence, NICAP, 1964. USAF Projects Grudge and Blve Book – Repcrts 1—12, NICAP, 1968.
Să. fi fost oare ,.farfurii zburătoare”? ..Magazin istoric”, nr. 12 (21), decem-i ine J :6b.
Report on UFO's. „Scientific Research”, April 14, 1969.
Un .subiect „schoking” şi nimic mal mul:!, răspuns la ancheta revistei „Pentru apărarea păcii”, nr. 11, 1969. Passage sur le disque solaire d'un essaim de corpuscules, cu à l'Observatoire de Zacatecas (Mexique,, ,,L'Astronom ie”, Quatricme a n n e e, 1885, Paris, 1-er Janvier 1836. p. 347-330.
Die Wahrheit ilber dle Flieqendrn Untcrtassen, „Bunte Illustrierte”, nr. 17, 20.li.1968.
Răspur.s la ancheta revistei „Aslra”, nr. 2 (33). februarie 1<;69. Luciditatea, un atribut uman esenţial, răspuns la ancheta revistei „Ateneu^ august 1969. Răspuns la ancheta revistei „Astra”, nr. 2 (33), februarie 1969. Iscat istiriu, „Vokrug sveta', 1 ianuarie 1968.
Les inconnues de l'astronautiqi, . , Phenomenes inconnus” No. 6. Juin
41. Fătu, N. şi
Costandache, C
La numai 1 00C m de o farfurie zburătoare”, „Dobrogea Nouă”, 18 august 196!i.
120S
42. Fouere, Rene
43. Fouere, Rene
44. Fouere, Rene
45. Ful'er, John G.
46. Fuller, John G. ±7. Fulton, Harold fi.
43. Galindez, Oscar 49. Gheorghiţă, Florin “0. Gheorghiţă, Fljrin
51. Gleissberg, V/olfgang
52. Grav, John R.
53. Heroux, Olivei-
54. Hobana, Ion
55. Hobana, Ion
56. Hobana, Ion
Rencontres dans la ciel, „PhenomĂ-nes Spatiaux”, No. 17, Septembra 1966.
Note (Les p'notographies de San Jose de Valderas), „Phenomenes Spatiaux, No. 22, Decembre 1969. Similitudes et contrastes, „Phenome-nes Spatiaux”, No. 24, Juin 1970. Incident ă Exeter, „Express”, No. 801—802, 1966.
Flying Saucer Fiasco, „Look”, 14 May 1968.
The Ngatea mystery circle, „Flying Saucer Review”, Voi. 16, No. 2, March/April 1970 şi No. 3, May/June 1970.

Les empreinies mysterieuses de Canada de Alzogaray, „Phenomenes Spatiaux”, No. 21, Septembre 1969. Pe marginea unei „farfurii clujene”, „Magazin”, Nr. 584, 14 decembrie 1968.

Flying Saucer cver Cluj, Romînia, „Flying Saucer Review”, voi. 15. No. 6, November/December 1969. Răspuns la ancheta revistei „Astra”, Nr. 2 (33), februarie 1969. More light on the Heflin UFO Case, „Flying Saucer Review”, Voi. 15, No. 2, March/April 1969. Exobiologia ne-ar putea furniza un răspuns concret, răspuns la ancheta revistei „Ateneu”, iulie 1269. „Un lucru atît de straniu”, „Magazin”, Nr. 539, 3 februarie 1968. Noi mărturii în dosarul obiectelor zburătoare neidentificate, „Magazin”, Nr. 541, 17 februarie 1968. Piese-anexă la Dosarul OZN, „Magazin”, Nr. 553, 11 mai 1968.

121

57. Hobana, Ion
58. Hobana, Ion
59. Hobana Ion
60. Hobana Ion
61. Hobana Ion
52. Hobana Ion
63. Hobana, Ion
64. Hynek, J. Allen
65. Hynek. J. Allen
(-;6. Hynek, J. Allen
67. Hynek, J. Allen
68. Hynek, J. Allen
69. Hynek, J. Allen
70. Hynek, J. Allen

„În jurul orei 16,30, la Oraviţc..”,. „Viaţa studenţească”, Nr. 26, 26 iunie 1968.

Pentru studieri a sistematică a fenomenului OZN, „Magazin”, Nr. 563, 6 iulie 1968.

Un aparat cu reacţie într-o piramidă maya!, „Magazin”, Nr. 566, 10 august 1968.

Un astronom yi mai mulţi astronomi..., răspuns Ia ancheta revistei „Viaţa studenţească”. Nr. 36, 23 octombrie 1968.

Deasupra şi în adincul continentului lichid, „Magazin”, Nr. 537, 4 ianuarie 1969.

Fenomenul OZN – Mit şi realitate, „Astra”, mai 3 999. Pe marginea unei anchete. „Ateneu-, octombrie 1969.

UFO's Merit Scientific Study, „Science”, 21 October 3 966. Are flying saucers real ? „The Sa-turda;-' Evening Post”, 37 December 1966.

The Condon Report and UFO's, „Bulletin of the Atomic Scientists”, April 1969.

Twenty one years of UFO report s-î. „Flying Saucer Review”, Voi. 3 6, No. 1. Jan./Feb. 1970. Twenty one years of UFO reports-?. „Flying Saucer Review”, Voi. 3 6, No.2, March/April 3970. Commentary on the AAAS Sympo-sium. „Flying Saucer Review”, Voi. 16, No. 2, March/April

1970. 7t'.s a bird, it's a plane, it's..., „The Christian Science Monitor”, April 22, 1970.
122
Keel, John A
Kernbach, Victor '!. Kernbach, Victor
4. Lagarde, F.
>. McDonald,
fames E. i. McDonald,
James E. 7 McDonald,
Tames E.
3. McDonald, James E.
9. McDonald.
Jairws E. n. McDonald.
James E.
1 McDonald. James E.
82. Michel, Aime
83. Michel, Aime
84. Mikovici, Trifun 8.1. Pasche, Daniel H
Review of the final report of dr. Edward U. Condon. „Flying Saucer Review”, Voi. 15, No. 2. March-April,
1969.
Orizontul vizitelor nepământene, ciclu de articole în „Viaţa studenţească”, 1968.
Tulburătoarele enigme de la Curt >a Domnească, în suplimentul ziarului „Dîmboviţa”.
A propos de peintures.....Xumieres
dans la nuit”, Juin 1969, No. 100. „Farfuriile zburătoare” la ONU. „Contemporanul”, 1 martie 1968. A scientist's critique, „The UFO Investigator”, February-March 1969. McDonald contra Condon : Şi totuşi, farfuriile zburătoare..., „Contemporanul”, 28 martie 1969. Les MOC (Mysterieux Objets Celes-tes): un probleme scientifique internaţional, „Lumieres dans la nuit”, No. 99, Avril 1969.
Urmare în No. 100, Juin 1969.
UFO's over Lakenheath în 1956, „Flying Saucer Review”, Voi. 16, No. 2 March/April 1970.
The 1957 Gulf Coast RB-47 Incident „Flying Saucer Review”, Voi. 16, No 3, May/June 1970.
L'homme du grand tournant au.i U.S.A. : le professeur Condon, „Pla nete”, Janvier-Fevrier, 1967. Palaeolithic UFO-Shapes, „Flyint Saucer Review”, Voi. 15, No. 6, No-vember-December, 1969. Vasionski brodovi na Decianskirr, freskama, „Borba”, 26 Iul. 1969. Les soucoupes volantes : une affain
122
86. Patraulea, Nicolae
87. Pecker, Jean Claude
88. Pinotti, Roberto
89. Ribera, Antonio

90. Rothberg, Gerald
91. Schwarz, Berthold
Eric
92. Voisin, Gabriel
93. Zaiţev, Viaceslav
94. Zigel, Felix
95. Zigel, Felix d'etat, „La Tribune de Geneve”, 21
Octobre 1966.

Savanţii globului terestru ar trebui să-şi concerteze investigaţiile, Suplimentul „Scînteii”, august 1968. N-am văzut niciodată farfurii zburătoare .', răspuns la ancheta revistei „Viaţa studenţească”, Nr. 35, 16.X. 1968.

Resteranno un mistere '!, „L'Eurc-
peo”, N. 51, 18 Dicembre 1969.
El caso măs documentado : Madrid,
junio 1967, „Ciclope – la incognita
del espacio”, Nr. 2, 1969.
UFO's : fact or fiction ?, „Physics Tc-
day”, December 1969.
UFO's ; fact or fiction ?, „Physics Tc-
dical Times'', October 1963.
Răspuns la ancheta revistei „Science.
et Vie”, April 1951.

Gosti iz Kosmos, „Sputnik”, 1/1967. NLO-kto cto takoe ?, „Smena'', 7/1967.

Opeat „letaiuşcie tareiki” ?, „Sputnik”, 12/1967.

Chestionar OZN *

Nume şi prenume Adresă Profesie Vîrstă

Calitatea vederii (normală, miop, presbit, alt eventual defect)

Data şi durata observaţiei (ziua, luna, anul – început la sfîrşit la în ore, minute, secunde)

Locul (ţară, zonă, localitate, în apropiere de

Poziţia martorului (în aer liber, într-o încăpere sau Intr-un vehicul ; în ultimele două situaţii, să se indice clacă OZN-ul a fost. observat prin geam)

Cimpul de vedere (nelimitat decît de orizont sau t« accidentele
de teren, limitat de)

* Eventualii martori sînt rugaţi să răspundă la acest chestionar pe adresa Editurii enciclopedice romîne, Calea Victoriei nr. 128, Bucureşti, pentru Ion Hobana.

Cu ce a fost efectuata observaţia (cu ochiul liber sau cu ochelari ; cu binoclu, lunetă, teadolit etc.i

Condiţiile atmosferice (senin, înnorat total sau parţial – felul şi altitudinea norilor, ceată, ploaie, vizibilitate pînă la distanţa de ; temperatură: cald. potrivit, răcoare etc.1

Tăria şi direcţia vîntului

Unde a apărut obiectul (direcţia şi înălţimea faţă de orizontală; pot fi luate ca puncte de reper Soarele. Luna, diferite forme de relief sau construcţii)

Mărimea obiectului (evident, mărimea aparentă, în raport cu cea a Soarelui, Lunii, unei stele sau unui obiect terestrul

torma (vezi tabelul de la p. 53: de precizat dacă s-a schimbai în timpul observaţiei)

124

Culoarea {de precizat dacă s-a schimbat în timpul observaţiei şi tn ce moment anume: obiecta] era staţionar sau în mişcare?)

Luminozitatea (intensitatea şi caracterul ei: totală sau parţială, proprie sau reflectată etc.)

Zgomotul (cu se semăna: motor de avion, şuierat, zumzet etc.)

Efecte (asupra martorului: senzaţie de calci ară sau de frig etc: asupra animalelor prezente în zona observaţiei; asupra aparatelor electrice: paraziţi, scoaterea parţială sau totală din funcţiune: orice alte efecte .are pot ii puse în legătură cu OZN-ul)

Cum a evoluat obiectul (direcţia şi viteza mişcării sau mişcărilor: staţionări, accelerări : vezi şi tabelul de la p. 47)

124

Cum a dispărut (indepărtîndu-se, intrînd în nori, fiind ascuns de o formă de relief, stingîndu-şi lumina sau luminile, volatilizîn-du-se în văzduh etc.)

Dovezi materiale (urme pe sol – în caz de aterizare sau apropiere de suprafaţa pămîntului; crengi rupte sau arse: fragmente; filme, fotografii)

Lucruri neprevăzute în chestionar

Schiţa obiectului şi schiţa mişcării sale (indicaţi punctele de reper)

N.B.

Dacă au fost mai multe obiecte, încercaţi să le descrieţi pe toate, potrivit chestionarului. Dacă au fost mai mulţi martori, fiecare este rugat să răspundă fără a se iăsa influenţat de opiniile celor din jur. Preciza;; dacă sînteţi sau nu de acord ca numele dumneavoastră să fie citat în legătură cu observaţia. Nu e deloc obligatoriu să completaţi toate rubri-cile; lăsaţi locul goi, sau menţionaţi ,,Nu-mi amintesc”, acolo unde este cazul.

124

Cuprins

Cuvînt înainte.....1
1. Un subiect care merită consideraţie şi cercetare.....2
2. Incursiune în... „preistorie”.....7
3. Intermezzo statistic.....25
4 Ce înseamnă „identificat”?.....31
5. Observatori credibili, lucruri relativ incredibile.....44
6 „N-ar fi posibil să se obţină cîteva fragmente din aceste obiecte, pentru investigaţii ? “.....56
7. La capătul firului nevăzut.....72
8. „Cîteva dintre cele mai uluitoare fenomene OZN”... .83
9. Imaginile „fenomenului imposibil”.....89
10. Santa Ana, 1965—Cluj, 1968.....105
11. În loc de concluzie.....113
Bibliografie.....116
Chestionar OZN.....121

Redactor: D. Martiniuc Tehnoredactor: Constanta Branciu
coli tipar : 12,5
Tiparul executat sub comanda nr. 939 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii” – Piaţa Scînteii nr. 1 Bucureşti, Republica Socialistă Romînia

Seria „SINTEZE”

Ion Hobana & Julien Weverbergh

OZN o sfidare pentru raţiunea umană

„Aşadar, o noua carte despre tfarfuriile zburîtoare» – şi într-un moment cînd, privind lucrurile prin prisma ştirilor difuzate de agenfiile de presa, aceste obiecte multiforme şi multicolore îşi fac din ce în ce mai rar apariţia. Pe deasupra, o carte semnata de doi scriitori, Julien Weverbergh fiind un cunoscut poet, prozator şi eseist flamand, din zona Bruxelles-ului. Vefi urmîri, deci, o tentativa romantica de a readuce în atenfia opiniei publice un fenomen contestat atît de categoric de concluziile Raportului Condon ? Vefi asista la o noua runda a pretinsei înfruntări, pe aceasta tema, dintre fantezie şi ştiinţele exacte ?...

Trebuie sî precizam în primul rînd cî OZN-urile continua sî brăzdeze văzduhul pe toate meridianele şi paralelele globului, dupî cum ne informează publicaţiile specializate. Absenta lor din paginile ziarelor şi revistelor de mare tiraj se datorează* inhibiţiei fireşti pe care au provocat-o amintitele concluzii negative. Pe de attî parte, problema în discuţie face sî se confrunte nu oamenii de litere şi oamenii de ştiinţa, ci doua tabere de savanfi, aflate pe poziţii diferite, sau chiar opuse. Nădăjduim că lectura cărtii vă va convinge definitiv măcar în legătură cu acest adevăr incontestabil.*

EB

Seria „SINTEZE"

Ion Hobana

Julien Weverbergh

OZN
o sfidare pentru raţiunea umană

„Aşadar, o nouă carte despre «farfuriile zburătoare» — şi într-un moment cînd, privind lucrurile prin prisma ştirilor difuzate de agenţiile de presă, aceste obiecte multiforme şi multicolore îşi fac din ce în ce mai rar apariţia. Pe deasupra, o carte semnată de doi scriitori, Julien Weverbergh fiind un cunoscut poet, prozator şi eseist flamand, din zona Bruxelles-ului. Veţi urmări, deci, o tentativă romantică de a readuce în atenţia opiniei publice un fenomen contestat atît de categoric de concluziile Raportului Condon ? Veţi asista la o nouă rundă a pretinsei înfruntări, pe această temă, dintre fantezie şi ştiinţele exacte ?...

Trebuie să precizăm în primul rînd că OZN-urile continuă să brăzdeze văzduhul pe toate meridianele şi paralelele globului, după cum ne informează publicaţiile specializate. Absenţa lor din paginile ziarelor şi revistelor de mare tiraj se datorează inhibiţiei firești pe care au provocat-o amintitele concluzii negative. Pe de altă parte, problema în discuţie face să se confrunte nu oamenii de litere şi oamenii de ştiinţă, ci două tabere de savanţi, aflate pe poziţii diferite, sau chiar opuse. Nădăjduim că lectura cărţii vă va convinge definitiv măcar în legătură cu acest adevăr incontestabil."